

ဦးရွှေအောင်

ဝဋ်သကာ၊ သီရိမာဏိ၊ မဟာဝိဇ္ဇာ (သက္ကတ)

ထေရဝါဒဘုတ်မြစ်

၁၂
၈

၂၃၉ ၀၃

ထေရဝါဒအုတ်မြစ်

ဦးရွှေအောင်

ဝဋ်သကာ၊ သိရောမဏိ
မဟာဝိဇ္ဇာ (သက္ကတ)

မျက်နှာစုံ

နတ်မောက်အနီး၊ ပင်းမြို့တော်ဟောင်းမှပင့်ဆောင်ခဲ့သော
အရှင်အရဟံဗောဓိပင်ပွား

ထေရဝါဒဘုတ်မြစ်

ဒုတိယအကြိမ်၊ ၁၉၉၅ မေလ
စောင်ရေ ၃၀၀၀

မြဝတီပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၈၁-၁၈၃၊ ဆူးလေဘုရားလမ်း
အမှုဆောင်အရာရှိချုပ် ဦးသိန်းစိန် (၃၇၀၂) က ထုတ်ဝေ၍
ဦးမြင့်ကြွယ် (၀၂၂၅၁) က ပုံနှိပ်သည်။
မြဝတီပုံနှိပ်တိုက်၏ မှာကြားချက်အရ
ဒေါ်ခင်ခင်ဝင်း (၀၂၆၇၀) ကလျာအောင်ဆက်
၁၅၂၊ ကျွန်းရွှေမြိုင်လမ်း၊ သုဝဏ္ဏ ဌာ ပုံနှိပ်သည်။

ဖြန့်ချိရေး

ဦးထိန်ဝင်း၊ အမှတ် ၁၀၇ မင်းရဲကျော်စွာလမ်း၊ ရန်ကုန်
ပါရမီစာပေ၊ အမှတ် ၄၊ ကမ္ဘာအေးစေတီတော်မုခ်ဦးစောင်းတန်း၊ ရန်ကုန်
အမှတ် ၂၈၂၊ ဆိပ်ကမ်းသာလမ်း၊ ရန်ကုန်
အမှတ် ၂၉၅၊ ဈေးအရှေ့လမ်း၊ ထားဝယ်

မာတိကာ

အခန်း ၁

ငါကို ရှေ့တန်းတင်မည်လား

လောကကို ရှေ့တန်းတင်မည်လား

၇

အခန်း ၂

ရှင်အသမိ၏ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာကြောင့်

ရှင်သာရိပုတ္တရာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဖြစ်ခဲ့သည်

၁၉

အခန်း ၃

ဘုရားသခင်၏ ဘက်မလိုက်သော ဝါဒ

၃၄

အခန်း ၄

ထေရဝါဒနှင့်အညီ ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာကိုတည်ဆောက်ပါ

၅၄

အခန်း ၅

ဂုဏ်ပကာသနကို အလေးထားပြုသော
ကုသိုလ်ကောင်းမှု

၆၀

အခန်း ၆

အငှားသိကို မကိုးစားလွန်းသင့်

၇၀

အခန်း ၇

ထေရဝါဒပိဋကတ်တော်များ၏ လမ်းညွှန်ချက်နှင့်
ညီညွတ်ဖို့လို၏

၈၃

အခန်း ၈

သစ္စာအလှ

၉၅

အခန်း ၉

အလေးထားရမည့် လူ့ဘဝ ဒုလ္လဘ

၁၀၇

အမှတ်

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုသောအခါ ဘုရားမရှိလျှင် လုပ်ချင်တာ လုပ်နိုင်ပြီဟု ရဟန်းဆိုးတို့ ထကြွလာကြသဖြင့် အရှင် မဟာကဿပ၊ အရှင်အနုဒ္ဓါ၊ အရှင်အာနန္ဒာ၊ အရှင်ဥပါလိတို့ ဦးဆောင်၍ ပထမသင်္ဂါယနာ တင်ခဲ့ရပါသည်။

ရွှေငွေများကို အလှူခံအပ်၊ ကိုင်တွယ်သုံးဆောင်အပ်သည် ဟုဆိုကာ ရဟန်းများ ကိုယ်ကျင့်တရား ပျက်စီးလာကြသဖြင့် အရှင်ယသ၊ အရှင်ရေဝတ၊ အရှင်သဗ္ဗကာမီ အစရှိသော ရဟန္တာကြီးများက ဒုတိယသင်္ဂါယနာ တင်ခဲ့ရပါသည်။

သာသနာတော်တွင် လာဘ် ပူဇော် အကျော်အစော အားကြီးလာသဖြင့် ထို လာဘ် သက္ကာရ သိလောကကို မှီ၍ သာသနာ့ အဓိကရုဏ်းကြီး ဖြစ်ခဲ့ရာ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿမထေရ် ဦးဆောင်၍ အသောကမင်းကြီးကို အမှီပြုပြီး တတိယသင်္ဂါယနာ တင်တော်မူခဲ့ကြရပါသည်။

သာသနာပြုအရှင်မဟိန္ဒထေရ်နှင့်အဖွဲ့ဝင်တို့၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကြောင့် သီဟိုဠ်တွင် သာသနာပွင့်လင်းခဲ့ပြီးနောက် သူပုန်ဘေး၊ ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးသောဘေးကြီး ဆိုက်ရောက်သဖြင့် သံဃာတော် အရှင်မြတ်တို့သည် ထိုဘေးဆိုးတို့မှ ကြွဲကြွဲခံ၍ ပိဋကတ်တော်တို့ မပျောက်ရအောင် အသက်နှင့်ထပ်တူ လုံးလစိုက်ထူလျက် ကြိုးစားခဲ့ကြရာ ပေထက်အကွာရာတင်သည်အထိ ပြီးမြောက်တော်မူလာကြပါသည်။

သီဟိုဠ်မှကူးယူလာသော ပိဋကတ်တော်များလည်း အတိုး
အနုတ် မရှိ ရှေးမူမပျက် သထုံသို့ ရောက်ရှိတော်မူလာသည်။ ထို
ပိဋကတ်တော်တို့ကိုပင် ရှင်ဓမ္မဒဿီအမည်ရှိသောရှင်အရဟံမထေရ်
မြတ်သည် သီဟိုဠ်မူများနှင့်တဖန် ပြန်လည်ညှိနှိုင်းတိုက်ဆိုင်၍ ပုဂံ
ပြည်တွင် သာသနာ ၁၆၀၁ ခု၊ ကောဇာ ၄၁၉၊ ခရစ် ၁၀၅၈ မှ
စတင်၍ အခြေစိုက်ပေးခဲ့ရာ ထေရဝါဒသာသနာ၏ အခြေခံအုတ်မြစ်
အနှစ်သာရတို့ကို မြန်မာပြည်သူပြည်သားများ စတင်ခံစားခဲ့ကြရပါ
သည်။

ထို့ကြောင့် “လောကသားတို့၏အနှိုင်းမဲ့ကျေးဇူးရှင်” နှင့်
အခြားအကျိုးပြု စာပေများကို ရေးသားခဲ့သူ ဆရာဦးရွှေအောင်၏
“ထေရဝါဒအုတ်မြစ်” စာအုပ်ကို ၁၉၉၁ ခုနှစ်က ဓမ္မပဒ ယမကဝဂ်
ဝတ္ထုများနှင့်ပူးတွဲထုတ်ဝေခဲ့ရာမှစိတ်ဝင်စားသူများဖတ်ရှုလေ့လာရန်
သီးသန့်စာအုပ်အဖြစ်ဖြင့် ထုတ်ဝေလိုက်ပါသည်။

ထေရဝါဒကို ကိုယ်ကျင့်တရားဖြင့် ထင်ရှားပြနိုင်ကြပါစေ။

ထိန်ဝင်း

၁၀၇၊ မင်းရဲကျော်စွာလမ်း

ရန်ကုန်မြို့

ဖုံး ၂၀၅၀၇

ထေရဝါဒအုတ်မြစ်

(၁)

ငါ့ကို ဓမ္မတန်းတင်မည်လား

ဓလာကကို ဓမ္မတန်းတင်မည်လား

“သတ္တဝါလည်း အသင်္ချေယျ ဖြစ်၏။ အာကာသလည်း အသေင်္ချေယျ ဖြစ်၏။ စကြဝဠာလည်း အသေင်္ချေယျ ဖြစ်၏။ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်လည်း အသေင်္ချေယျဖြစ်၏” ဟု မြတ်စွာဘုရားက ဟောတော်မူခဲ့၏။ ထို့ကြောင့် သတ္တဝါတို့သည် အမြဲတစေ ရှိနေကြမည်ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် ကျွန်ုပ်တို့ တွေ့မြင်နေကြရသည်ကား လူနှင့်တိရစ္ဆာန်တို့ဖြစ်ကြ၏။ ဒေသနာတော်အရ ၃၁ ဘုံ၌ လည်း လူနှင့်သတ္တဝါများ ရှိကြသည်ပင်ဖြစ်ရာ ထိုသတ္တဝါများသည် ကျွန်ုပ်တို့နှင့်အထိအတွေ့နည်းသဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့အတွက် သိပ်အရေးမကြီးလှ။ ကျွန်ုပ်တို့အတွက် အရေးကြီးသည်ကား လူနှင့်တိရစ္ဆာန်ပင် ဖြစ်၏။ လူနှင့်တိရစ္ဆာန်တို့တွင်လည်း လူကပို၍ အရေးကြီး၏။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် လူသည်သာလျှင် သက်ရှိသက်မဲ့ အရာရာတိုင်းကို ဖန်ဆင်းသောကြောင့် ဖြစ်၏။ ဤနေရာ၌ ဖန်ဆင်းသည်ဆိုသည်မှာ ဤစကြဝဠာကို ပျော်မွေ့ဖွယ်ဖြစ်အောင်လည်း လူကပင်လုပ်၏။ ဆင်းရဲဖွယ်ဖြစ်အောင်လည်း လူကပင် လုပ်၏။ ဤသဘောကို ရည်ရွယ်၍ လူသည် သက်ရှိသက်မဲ့ အရာရာတိုင်းကို ဖန်ဆင်း၏ ဟူ၍ ဆိုခြင်း ဖြစ်၏။ ထာဝရဘုရားသခင်က ဖန်ဆင်းခြင်းမျိုးကို ဆိုသည်မဟုတ်။

သတ္တဝါအားလုံးတို့တွင် လူသည် အရေးအကြီးဆုံး ဖြစ်လေရာ လူ့ဘဝ၏အုတ်မြစ်ကို ခိုင်ခိုင်ချမှီလိုအပ်၏။ လူ့လောကကို အဆောက်အအုံအဖြစ် ခံယူနိုင်လျှင် ထိုအဆောက်အအုံ၏ အုတ်မြစ်ကို ခိုင်ခိုင်ချမှီ အဘယ်ကြောင့် မလိုအပ်ဘဲ ရှိလေမည်နည်း။ အပေါ်ထပ် အဆောက်အအုံဟူသမျှသည် အခြေခံအုတ်မြစ်အပေါ်၌ မှီသည် ချည်း ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် လူ့လောကအဆောက်အအုံကို ခိုင်မာသော၊ ငြိမ်းချမ်းသော၊ သာယာသော၊ လုံခြုံသော ဗိမာန်မျိုး ဖြစ်စေလိုပါလျှင် လူ့ဘဝ၏ အခြေခံအုတ်မြစ်ကို ခိုင်ခိုင်ချမှီ လိုအပ်ကြောင်း ယုံမှားစရာ လုံးဝမရှိ။

ထို့ကြောင့် ဘာသာတရားအားလုံးတို့သည် မိမိတို့၏ ဘာသာတရားများ၏ သွန်သင်ချက်အရ ဆိုင်ရာ ဆိုင်ရာ အပေါ်ထပ် အဆောက်အအုံများ တည်ဆောက်နိုင်ရေးအတွက် မိမိတို့၏ ဘဝအုတ်မြစ်ကို ခိုင်မာသည်ထက်ခိုင်မာအောင် ချကြသည်ချည်းဖြစ်၏။ “အဘယ်ကြောင့် ထိုသို့ ချကြလေသနည်း” ဟုမေးလေလျှင် ဤလောက၌ လူသားတို့ဆုံးဖြတ်ကြသော အမှားနှင့်အမှန်ဟူသမျှသည် ဘာသာတရားကပေးသော သွန်သင်ချက်အပေါ် အားကိုး၍ ဆုံးဖြတ်ရပြီး မိမိ၏ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် မဆုံးဖြတ်နိုင်သောကြောင့် ဖြစ်၏။

ယဇ်ပူဇော်လျှင်မှန်သည်ဟု ဆိုင်ရာဘာသာတရားက ဆိုပါက ထိုအဆိုအတိုင်း လိုက်၍ ယဇ်ပူဇော်ကြ၏။ တိရစ္ဆာန်တို့ကို သတ်၍ ပူဇော်လျှင် ပို၍မှန်သည် ဟုဆိုပါက တိရစ္ဆာန်တို့ကို သတ်၍ ယဇ်ပူဇော်ကြပြန်၏။ လူကိုသတ်၍ ပူဇော်လျှင် ထိုထက် ပို၍မှန်၏ဟု ဆိုပြန်ပါကလည်း လူကိုပင်သတ်၍ ပူဇော်ကြပြန်၏။ ထို့

ကြောင့် အမှားနှင့်အမှန်သည် ဘာသာတရားအပေါ်၌ အခြေခံလေရာ ဆိုင်ရာ ဆိုင်ရာ ဘာသာတရား၌ သက်ဝင်ယုံကြည်ကြသူတို့သည် မိမိတို့ ဘာသာတရားများ၏ သွန်သင်ချက်အရ မိမိတို့၏ ဘဝ အုတ်မြစ် ခိုင်မာသည်ထက် ခိုင်မာအောင် ကျယ်ပြန့်သည်ထက် ကျယ်ပြန့်အောင် ချကြသည်မှာ အံ့ဩစရာ မဟုတ်။

ဘာသာတရားများ၏ ခေါင်းဆောင်ဟူသမျှသည် မိမိတို့ ၏ လက်ရှိ လောကဗိမာန်ကို ကောင်းသည်ထက်ပို၍ ကောင်းလာ အောင် တည်ဆောက်နိုင်ရေးအတွက် လက်ရှိအတွေးအခေါ်အပေါ် မကျေနပ်ကြသော သူတော်စင် တော်လှန်ရေးသမားချည်း ဖြစ်ကြရိုး မှန်ပါ၏။ သို့ရာတွင် နောက်ပိုင်း၌ တဖြည်းဖြည်း မူလ ရည်ရွယ် ချက် ပျက်ပြားကာ ဘာသာတစ်ခုနှင့် တစ်ခု နယ်မြေလှုပ်ပြီး ရက်စက် စွာ သတ်ဖြတ်ကြသော ဘာသာရေးစစ်ပွဲများ ကမ္ဘာ့သမိုင်း၌ မှတ် တမ်းတင်ရသည်မှာ အကျည်းတန်လှပါ၏။ မူလဘာသာရေး ခေါင်း ဆောင်များ၏ ရည်ရွယ်ချက်ကို ဖျက်ဆီးရုံသာမက ဘာသာရေး ခေါင်းဆောင်များကို သိက္ခာချရာလည်း ရောက်၏။ ထို့ပြင် ဘာသာ မဲ့ ဝါဒီများကိုလည်း လက်ယပ်ခေါ်ရာရောက်၏။ အမှန်အားဖြင့် လူ့လောကအတွက် ဘာသာတရားဟူသည် မရှိမဖြစ် လိုအပ်သော သဘောကိုဆောင်ပါ၏။

အိန္ဒိယသမ္မတဟောင်း ဒေါက်တာရာမာခရစ်ရှနန်၏ အဆို အားဖြင့် ဘာသာမဲ့ဟူသည်ပင် ဘာသာတရားတစ်မျိုး၏ အမည်ဖြစ် ၏။ ထို့ကြောင့် ဘာသာတရားဟူသည် လူ့လောကအတွက် မရှိ မဖြစ်လိုအပ်သော သဘောကိုဆောင်၏။ ၁၈၇၂ ခုနှစ်၌မွေးဖွားပြီး

ကိန်းဘရစ်တက္ကသိုလ်ကျောင်းတွင် ပညာသင်ယူခဲ့သော အိန္ဒိယ သူတော်စင် အော်ရီဗင်ဒိုကလည်း ဒဿနသဘောမပါသော ဘာသာရေးသည် ဥပါဒါန်ဖြစ်၍ လောကဗိမာန်၏ တိုးတက်မှုကို အဟန့်အတားပြု၏။ ဘာသာရေးသဘောမပါသော ဒဿနသဘော သက်သက်သည်လည်း လောကဗိမာန်အတွက် အချည်းနှီးသာ ဖြစ်၏ဟု ဆိုကြောင်း The Study Of Religions စာအုပ်၌ဖတ်ရဖူး၏။

ဂေါတမမြတ်စွာဘုရားသည် ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာကို စတင်တည်ထောင်ခဲ့၏။ လွန်လေပြီးသော နှစ်ပေါင်း ၂၅၀၀ ကျော်ကာလကဖြစ်၏။ အတိအကျဆိုရလျှင် နှစ်ပေါင်း ၂၅၇၀ ရှိပေပြီ။ ထိုစဉ်ကဆိုလျှင် မြတ်စွာဘုရား၏ ဝါဒသစ်ကြောင့် တစ်သောင်းသော လောကဓာတ်သည် တုန်လှုပ်သွားခဲ့၏။ လက်ရှိဝါဒနှင့် အပြိုင် ဆန့်ကျင်သော ဝါဒဖြစ်၏။ လက်ရှိဝါဒကား အတ္တဝါဒ၊ မြတ်စွာဘုရား၏ဝါဒကား အနတ္တဝါဒ။ မြတ်စွာဘုရားက ခတ္တိယ၊ လက်ရှိကား ဗြဟ္မဏ၊ မြတ်စွာဘုရားလမ်းစဉ်ကား မဇ္ဈိမပဋိပဒါ၊ လက်ရှိကား အစွန်းရောက်။

ဗုဒ္ဓဝါဒသည် ဘက်လိုက်သော ဝါဒမဟုတ်၊ ဗုဒ္ဓ သန္တာန်တော်၌ လည်း ဘက်လိုက်တတ်သော ကိလေသာဟူ၍ မြူမျှပင်မရှိ။ ထိုထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ရှိသော ဣန္ဒြေအနုအရင့်၊ စရိုက်နှင့် ပါရမီတို့အရ သာ အကျိုးစီးပွားကို ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းဖြစ်၏။ ဘက်လိုက်ပြီး အကြမ်းဖက်၍ မည်သူ့ကိုမျှ မိမိဘက်သို့ ပါအောင် သိမ်းသွင်းဆွဲဆောင်ခြင်းမရှိ။ အားလုံးအပေါ်ညီမျှသော မဟာကရုဏာတော်နှင့် ဥပါယကောသလ္လဉာဏ်တော်နှစ်ပါးကို အခြေခံ၍

မြတ်စွာဘုရား အဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူခဲ့ခြင်း ဖြစ်ရာ မိမိ၏ ဗုဒ္ဓစက္ခု နှစ်ပါးဖြင့် မြင်တော်မူသည့်အတိုင်းသာ သတ္တဝါတို့၏ အကျိုး စီးပွားကို ဆောင်ရွက်တော်မူ၏။

ထို့ကြောင့်ကမ္ဘာသမိုင်း၌ ဗုဒ္ဓဘာသာနှင့် ပတ်သက်သော စစ်ပွဲများကို အကျယ်တဝင့် မဖော်ပြနိုင်ခြင်း ဖြစ်၏။ ဗုဒ္ဓပရိနိဗ္ဗာန် မပြုမီ ကာလအတွင်းဝယ် အိန္ဒိယနိုင်ငံတော်၌ ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓ သာ သနာတော် ပြန့်ပွားသည်မှာ အထူးပြောစရာမလို၊ အရှိန်အဟုန် ပြင်း လှ၏။ ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်တော်များကို ပညတ်တော်မမူရမီ ကာလ အထိ ထေရဝါဒသာသနာတော်သည် သန့်ရှင်းလှ၏။

မြတ်စွာဘုရား၏ ဝါဆိုတော်စဉ် ဒေသများကို ကြည့်ခြင်း အားဖြင့် အိန္ဒိယ၌ မြတ်စွာဘုရားသခင်သည် ထေရဝါဒအုတ်မြစ်ကို မည်မျှ ခိုင်မာစွာချခဲ့သည်ကို မှန်ကန်စွာသိနိုင်၏။ အမှန်အားဖြင့် မြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော်မမူမီ ကာလကပင် မဇ္ဈိမဒေသ၌ တိုင်းကြီး ၁၆ တိုင်းရှိပြီးသား ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် ထိုတိုင်းကြီး ၁၆ တိုင်းတို့ တွင် မဂဓတိုင်း၊ ကောသလတိုင်း၊ ကောသမ္ဘီတိုင်း၊ အဝန္တီတိုင်း ဤတိုင်းကြီး လေးတိုင်းတို့သာ ကြီးကျယ်သော တိုင်းကြီးများ ဖြစ် ကြ၏။ ကျန်သောတိုင်းတို့သည် ဤတိုင်းကြီးလေးတိုင်းတို့၌ သင့် လျော်သလို ပါဝင်သွားကြ၏ဟု အိန္ဒိယသမိုင်းဆရာတို့က ဆို၏။

မြတ်စွာဘုရား သက်တော်ထင်ရှားရှိစဉ်ကာလက ထို တိုင်း ကြီး လေးတိုင်းကို ဗဟိုပြု၍ တဖြည်းဖြည်းချင်း တိုးချဲ့ကာ တစ်ရွာ ဝင်၊ တစ်ရွာထွက်၊ တစ်မြို့ဝင် တစ်မြို့ထွက်၊ တစ်ပြည်ဝင် တစ်ပြည် ထွက်၊ တစ်တောဝင် တစ်တောင်ထွက်ဖြင့် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်၌

သက်ဝင်ယုံကြည်၍ ရှင် ရဟန်းပြုလာကြသော နောက်ပါ သံဃာများ ခြံရံကာ ဒေသအနှံ့ သာသနာပြု ကြွတော်မူခဲ့၏။ ခရီးရှည်အဝေးဆုံး ကြွရောက်တော်မူနိုင်သော မြတ်စွာဘုရား ပါတကား။

လူသားများ၏ အနာဂတ် ချမ်းသာရေးအတွက် မိမိတို့၏ ဘဝအဆောက်အအုံကို ထူထောင်ဆောက်လုပ်ရာတွင် ခိုင်မာသော ထေရဝါဒအုတ်မြစ်ကို နောက်ဆုံး ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုတော်မူသည့် ကာလအထိ ဝမ်းတော်လားသည့်ဝေဒနာကို ခံစားတော်မူနေရသည့် ကာလအတွင်း၌ပင် အနားယူတော်မမူဘဲ ဆောင်ရွက်တော်မူခဲ့၏။ ချတော်မူခဲ့၏။ မြတ်စွာဘုရားမှတစ်ပါး ထိုကဲ့သို့သော မဟာကရုဏာရှင်မျိုးကို အိပ်မက်ထဲ၌ပင် သင်တွေ့နိုင်မည်မဟုတ်။ အကယ်၍ တွေ့နိုင်လိမ့်မည်ဟုကော သင်ထင်ပါသလား။

နောက် အသောကခေတ် ရောက်လာပြန်၏။ ကလိဂ်စစ်ပွဲပြီးချိန်မှစ၍ အသောကသည် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်၌ တကယ်သက်ဝင်ယုံကြည်သူ ဖြစ်လာခဲ့၏။ မြတ်စွာဘုရား၏ အဆုံးအမဟော်များနှင့် ပတ်သက်၍ ကျောက်စာတိုင်ပေါင်းများစွာ စိုက်ထူခဲ့၏။ နိုင်ငံ ရပ်ခြား ရောက်အောင် ကိုးတိုင်း ကိုးဌာနသို့ သာသနာပြုစေလွှတ်ခဲ့၏။ သားတော် မဟိန္ဒနှင့် သမီးတော် သဃ်မိတ္တာတို့ကို သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ သာသနာပြုစေလွှတ်ခဲ့၏။ တက္ကသီလ၊ မထူရာ၊ ဥဇ္ဇေနီ၊ နာလန္ဒဟူ၍ တက္ကသိုလ်ကြီး လေးခုကိုလည်း တည်ထောင်ခဲ့၏။ ယခု ဗီဟာပြည်နယ်သည် ဝိဟာရ ဟူသော ပါဠိဝေါဟာရပျက် ဖြစ်၏။ သို့ဖြစ်လျှင် ထိုစဉ်က ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းပေါင်း မည်မျှ ဗီဟာပြည်နယ်၌ ရှိလိမ့်မည်ကို ခန့်မှန်းနိုင်၏။

ထိုနောက် အမျိုးသမီးများအတွက် ပညာရေးနှင့် ပတ်သက်ပြီး စီစဉ်ဆောင်ရွက်မှုများ၊ ဆေးရုံနှင့် ဆေးပေးခန်းများ၊ လမ်းများ၊ တံတားများ၊ ရေတွင်း၊ ရေကန်များ၊ ပြည်သူ့ဥယျာဉ်များ၊ တိရစ္ဆာန်ဆေးကုဌာနများ စသည်ဖြင့် ကောင်းမှုပေါင်းမျိုးစုံအောင် ဆောင်ရွက်သွားခဲ့၏။

အသောကသည် ဘီစီ ၂၆၈ တွင် နန်းတက်၍ ဘီစီ ၂၂၆ တွင် နတ်ရွာစံခဲ့၏။ အသောကသည် စစ်ပွဲများစွာကို အောင်မြင်ပြီးနောက် စစ်ကို လုံးဝစွန့်လွှတ်လိုက်သော ဘုရင်တစ်ပါးဖြစ်၏။ အိန္ဒိယတောင်ပိုင်းရှိ ဒေသအစိတ်အပိုင်းလေးတစ်ခု မှတစ်ပါး အိန္ဒိယ တစ်ပြည်လုံးသည် သူ့လက်အောက်ရောက်ခဲ့၏။ အမှန် အားဖြင့် ထိုဒေသငယ်သည် သူစစ်ကို မုန်းတီး၍ မတိုက်ယူခဲ့ခြင်း ဖြစ်၏။ သူ မတိုက်နိုင်၍ မတိုက်သည်တော့ မဟုတ်။

အသောက နတ်ရွာစံပြီးနောက် နှစ်ပေါင်း ၆၀၀ ကျော်ခန့် ကြာသောအခါ အိန္ဒိယသို့ရောက်လာသော တရုတ်ရဟန်းတော် ဖာဟီယန်းသည် အသောကမင်းကြီး၏ ကျောက်သား နန်းတော်ပျက်ကို မြို့တော် ပါဠိလိပုတ်၌တွေ့ရ၏။ ဤနန်းတော်ပျက်သည် လူသာမန်တို့ ဆောက်လုပ်နိုင်သော နန်းတော် အမျိုးအစား မဟုတ်ကြောင်း သူ၏မှတ်တမ်း၌ ဖော်ပြထားခဲ့သည်ဟုဆို၏။

အသောကသည် ဖော်လဂါမှ ဂျပန်တိုင်အောင် ကျော်ကြားခဲ့၏။ အသောကသည် ပြည်ပတိုင်းပြည်များစွာနှင့် ဆက်ဆံခဲ့၏။ အရှေ့နှင့်လည်း ဆက်ဆံခဲ့၏။ အနောက်နှင့်လည်း ဆက်ဆံခဲ့၏။ စီးပွားရေး သဘောလည်း ပါ၏။ နိုင်ငံရေးသဘောလည်း ပါ၏။

ဘာသာရေး သဘောလည်းပါ၏။ သို့ရာတွင် မည့်သည့်အရေး ပါပါ အသောကသည် စစ်မှန်သော ဗုဒ္ဓဝါဒီတစ်ဦးအနေဖြင့် ထေရဝါဒကို အနှစ်သာရ သို့မဟုတ် အုတ်မြစ်ပြု၍ အခြားဆိုင်ရာ ဆိုင်ရာ ဝါဒ များနှင့် ဆက်ဆံရေးများကို အသွင်သဏ္ဌာန် သို့မဟုတ် အပေါ်ထပ် အဆောက်အအုံအဖြစ်သာ သဘောထားပြီး တကယ်တမ်း စစ်မှန်သော မေတ္တာစေတနာအပြည့်အဝဖြင့် တစ်ဖက်သားအပေါ်လေးလေး စားစား ဆက်ဆံသည့် ဧကရာဇ်တစ်ဦးသာ ဖြစ်လိမ့်မည်။

အသောကမင်းကြီးနှင့်ပက်သက်၍ သမိုင်းဆရာ အိပ်ချ်ဂျီ ဝဲလ်က လူ့လောက၏ အစီးအပွားအတွက် ဆောင်ရွက်ကြသော ဘုရင်များ၊ ဧကရာဇ်များတွင် အသောကသည် “တပွင့်တည်းသော ကြယ်” ဟုဆိုရမလောက်အောင် ကမ္ဘာ့သမိုင်း၌ ထွန်းလင်းခဲ့သူဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြထားပေသည်။ မြန်မာပြည် ဗုဒ္ဓဘာသာအနေဖြင့်မူ အသောကမင်းကြီးကို ပြော၍မကုန် ဆို၍မခန်းသော ဘုန်းတန်ခိုးများနှင့် ပြည့်စုံသူအဖြစ် ဘာသာရေးဆိုင်ရာ မှတ်တမ်းများ၌ ဂုဏ်ပြုဖော်ပြထားကြပေသည်။

ကွယ်လွန်သူအိန္ဒိယဝန်ကြီးချုပ် ရှီရီနေရူးဘာသာပြန်သည့် အသောကကျောက်စာတစ်ခု၌ “သန်းနှင့်ချီသော စစ်ပွဲများကို အောင်နိုင်စေကာမူ ထိုသူသည် တကယ့်စစ်ပွဲကို အောင်နိုင်သူမဟုတ်၊ တစ်ယောက်တည်းသောမိမိကိုယ်ကိုအောင်မြင်သူသည်သာလျှင်တကယ့် စစ်ပွဲကို အောင်မြင်သူ ဖြစ်ပေ၏” ဟူ၍ ဖော်ပြထားပါသည်။ ဤဖော်ပြချက်မှာ ဓမ္မပဒဂါထာ ၁၀၃ ‘ဧကဉ္စ ဇေယျ မတ္တာနံ၊ သဝေသံဂါမ ဇုတ္တမော’ ဟူသော ဟောကြားချက်နှင့် ထပ် တူ ဖြစ်နေပေရာ

အသောကမင်းကြီး ချမှတ်ခဲ့သော ထေရဝါဒ အုတ်မြစ်သည် မည်မျှ ခိုင်မာကြောင်း မှန်းဆနိုင်ပါ၏။

အေဒီ ၁ ရာစု လောက်မှစ၍ အိန္ဒိယနိုင်ငံသားများသည် အရှေ့ဘက် တစ်လွှားသို့ နယ်မြေချဲ့ခဲ့ကြ၏။ အေဒီ ၉ ရာစုခန့်တွင် ‘သိရိဝိဇယ’ နိုင်ငံတော်ကို ထူထောင်ပြီးသား ဖြစ်၏။ စုမတ္တရာ အင်ပိုင်ယာ ဟူ၍လည်း ဆို၏။ သီဟိုဠ်ကျွန်းမှ ကန်တုန်အထိ ကျွန်းစုများစွာ ပါဝင်၏။ အင်ဒိုချိုင်းနား၊ မလေးရှား၊ ကမ္ဘောဒီးယား၊ ထိုင်း စသည်တို့သည် ထိုခေတ် ဗုဒ္ဓဘာသာ နိုင်ငံများ ဖြစ်ကြ၏။ မိုရိုမိုဒုရ် စသော ရှေးခေတ် ဗုဒ္ဓဘာသာ အဆောက်အအုံပျက်များ သည် ယခုတိုင် သက်သေခံအဖြစ်ရှိဆဲ ဖြစ်၏။

ဆဋ္ဌသံဂါယနာတင်ချိန်တွင်မူ ထေရဝါဒငါးနိုင်ငံသာ ရှိတော့၏။ ယခုဆိုလျှင် ငါးနိုင်ငံကိုပင် ပြည့်အောင်ရေတွက်၍ မရတော့သော အခြေအနေသို့ ရောက်ပေပြီ။ သူများနိုင်ငံကို ဖယ်ထားလိုက်ဦး၊ မိမိတို့၏ မြန်မာနိုင်ငံကိုပင် ပြန်ကြည့်ပါက အတိကျဆုံးသော အဖြေကိုတွေ့ရ၏။ မြန်မာနိုင်ငံ၌ ထေရဝါဒအုတ်မြစ်ကို ပုဂံခေတ်ကပင် စ၍ ချသည်ဆိုဦး၊ နှစ်ပေါင်းတစ်ထောင်နီးပါး ရှိချေပြီ။ အသောကမင်းကြီး အုပ်စိုးစဉ်ကလို ထေရဝါဒအုတ်မြစ် ခိုင်ပြီလား။ အနော်ရထာအုပ်စိုးစဉ်ကလို ထေရဝါဒအုတ်မြစ်ခိုင်ပြီလား။

စိတ္တဗေဒ ပညာရှင်များ၏ အဆိုအရ “ဘဝအုတ်မြစ်” ကိုချရန် အချိန်သည် အသက်နှစ်ဆယ်အရွယ်ဖြစ်သည်ဟု ဆို၏။ ဗြာဟ္မဏကျမ်းစာများတွင်မူ အသက် နှစ်ဆယ့်ငါးနှစ်အထိ သတ်မှတ်၏။ ထိုကာလအပိုင်းအခြားအတွင်း သင်ကြားခဲ့ရသော အတတ်

ပညာများ၊ အသိပညာများ၊ အတွေ့အကြုံများသည် စရိုက်နှင့် ဉာဏ်အဆင့်သို့ ကူးပြောင်းပြီး မိမိ၏ အနာဂတ်အတွက် ဆုံးဖြတ်စရာ ပြဿနာပေါ်လေတိုင်း “အားကြီးသော မသိစိတ်” အသွင်ဖြင့် ဖိအားပေးတော့၏။ ဟုတ်သည်ဖြစ်စေ၊ မဟုတ်သည်ဖြစ်စေ ထိုဘဝ အုတ်မြစ် ၏ အတွေ့အကြုံအပေါ် အခြေခံ၍ လောလောဆယ်ပြဿနာကို ဖြေရှင်းကြ၏။ ထိုသို့ ဖြေရှင်းကြသော်လည်း မိမိတို့၏ စရိုက်နှင့် ဉာဏ်အဆင့်သို့ တဖြည်းဖြည်းချင်းရောက်နေသော မသိစိတ်၏ တွန်းအားပေးမှုအရ ဆုံးဖြတ်မိမှန်း သူကိုယ်တိုင်ပင် မသိလိုက်။

မသိစိတ်ဟူသည် ထိုမျှလောက် အင်အားကြီးပါ၏။ ဤမသိစိတ်ကား ပစ္စုပ္ပန် မသိစိတ် အဆင့်မျှသာ ရှိသေး၏။ ပစ္စုပ္ပန် မသိစိတ်ကို ပံ့ပိုးပေးနေသော အစမထင် သံသရာမှစခဲ့သော ကိလေသာ စရိုက်များကား ဒုနဲဒေးပင် ဖြစ်၏။ ထိုစရိုက်ဆိုးများ သဘောကို သိသော ဘာသာတရားများလည်း ရှိပါ၏။ သို့ရာတွင် စရိုက်ဆိုးများကို မြစ်ဖြတ်ပယ်သတ်နိုင်သော ဘာသာတရားဟူ၍ ဗုဒ္ဓဘာသာ တစ်ခုတည်းသာ ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာသာကို ကမ္ဘာ့တရားအပေါင်းတို့တွင် “အနှိုင်းမဲ့” ဘာသာတရားအဖြစ် ယုံကြည်ခြင်း ဖြစ်၏။ လူသာရင် ကွန်ဖရင့်၌တင်သွင်းသော ၁၉၆၂ ခုနှစ် ဘာသာရေး စာရင်းဇယားအရ

၁။ ခရစ်ယာန်ဘာသာ

၈၅၀ သန်း

၂။ ကွန်ဖြူးရှပ်

၃၃၇ သန်း

၃။ အစ္စလာမ်

၃၅၀ သန်း

၄။ ဟိန္ဒူ

၃၂၅ သန်း

၅။ ဗုဒ္ဓဘာသာ	၁၅၀ သန်း
၆။ တာအို	၅၀ သန်း
၇။ ရှင်တို	၃၄ သန်း
၈။ နတ်ကိုးကွယ်သည့်ဘာသာ	၁၃၀ သန်း
၉။ အခြား	၅၄၃ သန်း

ဟူ၍ ဖော်ပြထားကြောင်း တွေ့ရ၏။ ဘာသာတရားတိုင်းတွင် (က) ယုံကြည်မှု၊ (ခ) အမျိုးသား ယဉ်ကျေးမှု၊ (ဂ) လက်ရှိ လူမှုရေး အခြေအနေကို အခြေခံကြသည်ချည်း ဖြစ်၏။ ဘာသာတရား တစ်ခုသည် အထက်ဖော်ပြပါ အတိတ်နှင့် ပစ္စုပ္ပန် ပူးပေါင်း ထားသော ကိလေသာစရိုက်ဆိုးများကို မသိစိတ်အဖြစ်မှ မည်မျှသော အတိုင်းအတာအထိ ဖယ်ရှားနိုင်စွမ်းရှိသနည်း။ ဤအချက်အပေါ် မူတည်၍ ယင်း၏ တန်ဖိုးကို ဆုံးဖြတ်ရ၏။

နှစ်ပေါင်း ၂၅၀၀ ကျော် ကာလအတွင်း ဖော်ပြခဲ့သော အထောက်အထားများအရ “ထေရဝါဒအုတ်မြစ်” ဟူသည် ကျောက် သားများ၊ သံများ၊ အုတ်များ၊ အင်္ဂတေများ မဟုတ်၊ အဆောက် အအုံနှင့် အဆောက်အအုံဆိုင်ရာ ပစ္စည်းဟူသမျှတို့သည် တစ်ချိန်က မည်မျှပင် လက်ရာမြောက်စေကာမူ နောက်ဆုံးတွင်မူ ဘာသာရေး တွင် တန်ဖိုးမရှိလှတော့ဘဲ ရှေးဟောင်းသုတေသန အတွက်သာ အသုံးကျတော့၏။

ထို့ကြောင့် ‘ထေရဝါဒအုတ်မြစ်’ ဟူသည် ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာ သာဖြစ်၏။ ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာတွင် သီလလည်း ပါ၏၊ သမာဓိလည်း ပါ၏၊ ပညာလည်းပါ၏။ ထေရဝါဒကိုယ်ကျင့်သိက္ခာသည် ‘ကံ’ကို

အရှုံးပေးသော ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာမျိုးမဟုတ်၊ 'ကံ'ကို အနိုင်တိုက်၍ 'ကြိယာ' အဖြစ်သို့ ရောက်အောင် စွမ်းဆောင်နိုင်သော ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာ မျိုးဖြစ်၏။ ယင်းကိုယ်ကျင့်သိက္ခာမျိုး ထူထောင်နိုင်ရန်သာ ရည်စူး၍ ထေရဝါဒ အုတ်မြစ်ကို ချခြင်း ဖြစ်၏။ ထိုအုတ်မြစ်မျိုး ချနိုင်ရန် 'ပါရမီ' လို၏။ အလေ့အကျင့် လို၏။ လိုသည်မှ များစွာ လို၏။ ရဲရင့်ဖို့လည်း လို၏။ သတ္တိရှိဖို့လည်း လို၏။ ရဲရင့်ခြင်း၊ သတ္တိရှိခြင်း ဟူသည် 'ပါရမီ'သဘောပါဘဲ တွေး၍ပင် ရကောင်းသော အရာများမဟုတ်။

ထို့ကြောင့် အသင်္ချေယျ သတ္တဝါ အုပ်စုတွင် တစ်ခုအနေဖြင့် ပါဝင်ခဲ့ရသော လူတို့သည် လောက၏ အစီးအပွားကို တကယ်တမ်း ရိုးရိုးသားသား ဆောင်ရွက်ချင်ရိုးမှန်လျှင် 'ငါ' ကို ရှေ့တန်းတင်မည်လား၊ 'လောက'ကို ရှေ့တန်းတင်မည်လား။ ဤမေးခွန်းများ၏ အဖြေကို မိမိဘာသာ မိမိဖြေရန်သာ ဖြစ်ပါ၏။ ဤမေးခွန်း၏ အဖြေများအပေါ်တွင် 'ထေရဝါဒ အုတ်မြစ်ခိုင်မှု' သည် အတိုင်းအဆမရှိ တည်ပါ၏။

၁။ တဏှာလောဘ မကုန်သေးလျှင် 'ကံ' ကို 'ကံ' ဟု ဆို၏။

၂။ တဏှာလောဘ ကုန်မှ 'ကံ' ကို 'ကြိယာ' ဟုဆို၏။

(၂)

ရှင်အသမိ၏ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာကြောင့် ရှင်သာရိပုတ္တရာ
ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဖြစ်ခဲ့သည်

မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်သည် အိန္ဒိယ၌ ဘီ.စီ ၆ ရာစုမှ စခဲ့၏။ အေ. ဒီ ၁၂ ရာစု၌ ကွယ်ခဲ့၏။ အကြမ်းဖျင်းအားဖြင့် မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်သည် ပင်ရင်းဌာန၌ နှစ်ပေါင်း ၁၈၀၀ ခန့်မျှသာ ရပ်တည်နိုင်ခဲ့၏။ ပြည်တွင်းအန္တရာယ်၊ ပြည်ပ အန္တရာယ်များကြောင့် ကွယ်ပျောက်ခဲ့ရ၏။ ထိုအန္တရာယ်များနှင့် ပတ်သက် အယူကွဲပြားမှုရှိ၏။

အချို့သော သမိုင်းဆရာများက ဗြာဟ္မဏဝါဒက ဝါးမျိုပြီး တန္တရယာနနှင့် ရောနှောသွားသောကြောင့် ဗုဒ္ဓသာသနာသည် အိန္ဒိယမှပျောက်ကွယ်သွားရခြင်းဖြစ်သည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ နောက် ဆုံး အေဒီ ၈ ရာစုတွင် ဗြဟ္မဏပညာရှင် 'ရုံကရ' ၏ ထိုးနှက်ချက် ကြောင့်ကွယ်ပျောက်သွားရခြင်းဖြစ်သည်ဟူ၍လည်းကောင်းဆိုကြ၏။

အချို့သော သမိုင်းဆရာများကမူ အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်များ၏ ဖိနှိပ်မှုကြောင့် ပျောက်ကွယ်သွားရခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ဆိုကြပါသည်။

မည်သို့ဆိုစေ ထေရဝါဒ၏ ထိုစဉ်က ဗဟိုချက်ချာဖြစ်သော အိန္ဒိယတောင်ပိုင်း ပလ္လဝနိုင်ငံတော် 'ကံစီပူရ' (ယခု ကွန်ဂျီဗာရမ်) မှ လွင့်ထွက်သွားရကတည်းက ထေရဝါဒသာသနာသည် အိန္ဒိယမှ

ပျောက်ကွယ်သွားပြီဟု ဆိုရမည်ဖြစ်ပါသည်။ အမှန်အားဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာသာသနာသည် ဗြဟ္မဏဝါဒနှင့် ယှဉ်ပြိုင်တိုက်ခိုက်ရင်း “ဟာနောပါဒါန” (အလျှော့အတင်း) သဘောတရားအရ မဟာယာနအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲသွားရခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ နောက်မှ တန္တရယာန၊ မန္တရယာန၊ ယန္တရယာနများနှင့်ရောနှောရင်း အိန္ဒိယမှ ပြည်ပသို့ ရောက်သွားရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဗုဒ္ဓဝါဒသည် မဟာယာနအမည်ဖြင့်ပင် နေရစေဦး၊ မိခင်ဒေသအိန္ဒိယမှ မခွာလို၊ သို့ရာတွင် အတ္တဝါဒဖြစ်သော ဗြဟ္မဏဝါဒက မဟာယာနဝါဒမှ ရနိုင်သလောက်အဆီကို ညှစ်ထုတ်စုပ်မျိုပြီး နောက်ဆုံး၌ မဟာယာနဝါဒကိုပါ အိန္ဒိယမြေမှ နှင်ထုတ်ခဲ့၏။ သို့ရာတွင် ဗြဟ္မဏဝါဒ၌ မဟာယာန၏ အယူများ များစွာ စိမ့်ဝင်ပျံ့နှံ့လျက် ကျန်ရစ်ခဲ့၏။ ဗြဟ္မဏဝါဒခေါင်းဆောင် ‘ရှ်ကရ’ ကိုပင် ဗြဟ္မဏဝါဒီ အယောင်ဆောင် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ဟူ၍ အခြားသော ဗြဟ္မဏဝါဒီများက စွပ်စွဲသည်အထိ ဗြဟ္မဏဝါဒ၌ မဟာယာနအတွေးအယူများ အနည်ထိုင်ခဲ့သည်မှာ ထင်ရှားပါ၏။ ချမ်းသာတုကိုသာ ချမ်းသာစစ်အဖြစ် နားလည်သော ဗြဟ္မဏဝါဒသည် တကယ်ချမ်းသာစစ်ကို ဖော်ပြသော ဗုဒ္ဓဝါဒကို အိန္ဒိယ၌ အဘယ်သို့လျှင် နေခွင့်ပြုနိုင်ပါမည်နည်း။

အတ္တကို ခိုင်မာစေရန် ရယူခြင်း၌ ချမ်းသာကို မြင်တတ်သော ဗြဟ္မဏဝါဒသည် အတ္တကို ပယ်သတ်ရန် စွန့်လွှတ်ခြင်း၌ ချမ်းသာကို မြင်တတ်သော ဗုဒ္ဓဝါဒနှင့် အဘယ်သို့လျှင် ယှဉ်ပြိုင်၍ ‘တစ်ဂူ’ တည်း၌ အတူ ‘အောင်း’ နိုင်ပါမည်နည်း။ မရလျှင် ရသလို နှင်ထုတ်

မည်မှာ ယုံမှားစရာမရှိ၊ အိန္ဒိယသည် ဝါဒရေးရာ နယ်ပယ်၌ 'စာရ်ဝက' ကဲ့သို့သော 'လောကာယတ' ဝါဒများကိုပင် လက်ခံခွင့်ပြုနိုင်သဖြင့် အလွန်အမင်း သဘောထားကြီးသော နိုင်ငံအဖြစ် ကျော်ကြားသည်မှာ မှန်၏။

သို့ရာတွင် ဗုဒ္ဓဝါဒကား သီးခြားပန်းတိုင်ရှိ၏။ 'စာရ်ဝက' ကဲ့သို့သော 'လောကာယတ' ဝါဒများကလည်း သီးခြားပန်းတိုင်ရှိကြ၏။ ဗြာဟ္မဏဝါဒ အပါအဝင် လောကာယတဝါဒ ဟူသမျှတို့က သံသရာချမ်းသာကို အမြင့်ဆုံးပန်းတိုင်အဖြစ် သဘောထားကြ၏။ ဗုဒ္ဓဝါဒကား သံသရာသုခထက် ပိုမိုမြင့်မားသော 'သန္တိသုခ'ကို ပန်းတိုင်အဖြစ် ထား၏။ သို့ဖြစ်လျှင် အိန္ဒိယပြည်သည် ဘာသာရေး နယ်ပယ်၌ 'သံသရာသုခ'ကို ပန်းတိုင်အဖြစ်သဘောထားသော မိမိနှင့်ပန်းတိုင်တူဝါဒများအပေါ် ထိုခေတ်က သဘောထားကြီးနိုင်သော်လည်း မိမိနှင့် ပန်းတိုင်ချင်းမတူသော ဗုဒ္ဓဝါဒအပေါ် သဘောထားကြီးကြီး ထားနိုင်ဖို့ ခဲယဉ်းမည်မှာ အံ့ဩစရာမဟုတ်ပေ။

မြန်မာပြည်သို့ ထေရဝါဒသာသနာ ရောက်သည်မှာ ကြာမြင့်လေပြီ။ သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီး ကိုးတိုင်း ကိုးဌာနသို့ သာသနာပြုစေလွှတ်စဉ်ကပင် ဖြစ်၏။ သက္ကရာဇ်အရဆိုရလျှင် ဘီစီ ၃ ရာစုကာလပင် ဖြစ်၏။ သမိုင်းကျောက်စာ အထောက်အထားမရှိစေကာမူ မြတ်စွာဘုရား သက်တော်ထင်ရှားရှိစဉ်ကာလကပင် မြန်မာပြည်သို့ မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင် ကြွရောက်တော်မူခဲ့ကြောင်း ဗုဒ္ဓ ဘာသာဝင် အားလုံးလိုလိုပင် ယုံကြည်ကြပေသည်။

မြန်မာပြည်သို့ ထေရဝါဒရောက်လာရာတွင် ဗြာဟ္မဏဝါဒ

အပေါ် ဗုဒ္ဓဝါဒ၏ အရှိန်ဩဇာလွှမ်းမိုးမှုရှိခဲ့သလို ဗုဒ္ဓဝါဒအပေါ်
 ဗြာဟ္မဏဝါဒ၏ အရှိန်ဩဇာ လွှမ်းမိုးမှုမရှိ၊ တတိယသင်္ဂါယနာတွင်
 ထေရဝါဒ၏ အညစ်အကြေးအားလုံးကို သန့်စင်အောင် လုပ်ပြီးမှ
 တိုင်းတစ်ပါးသို့ သာသနာပြုစေလွှတ်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်၏။ သို့ဖြစ်၍
 ထိုစဉ်က မြန်မာပြည်၌ ဗုဒ္ဓဝါဒသည် ထေရဝါဒစစ်စစ်သာ ဖြစ်၏။
 အရောအနှော မရှိ သန့်စင်၏။

နောက်ပိုင်း အိန္ဒိယပြည်က အရှေ့ဘက်တလွှားသို့ ကိုလိုနီ
 စနစ်ကို ကျင့်သုံးပြီး ဗြာဟ္မဏလူမျိုးများ မြန်မာပြည်သို့ ဝင်ရောက်
 လာရာမှ သူတို့နှင့်အတူ ဗြာဟ္မဏဝါဒများ ပါလာခြင်း ဖြစ်၏။
 ထိုအချိန်မှာ အေ၊ ဒီ ၁ ရာစုလောက်က ဖြစ်၏။ ထို့နောက်ပိုင်းမှ
 ဗြာဟ္မဏဝါဒ၊ တန္တရယာန၊ မန္တရယာန၊ ယန္တရယာနများ တဖြည်း
 ဖြည်း ရောက်လာခြင်း ဖြစ်၏။

မြန်မာပြည်၏လက်ရှိအခြေအနေကိုတင်ပြရလျှင်မိမိ၏တာဝန်
 ကို ကျေပွန်အောင်မဆောင်ရွက်ဘဲ ဓာတ်ရိုက်၊ ယတြာဆင်ပြီး ရာထူး
 တက်လိုသူများ၊ စီးပွားဥစ္စာတက်လိုသဖြင့် ဂါထာမန္တန်ရွတ်သူများ
 သည် တန္တရယာန၊ မန္တရယာန၊ ယန္တရယာန အယူများကို ထေရဝါဒ
 မျက်နှာဖုံးစွပ်ပြီး ထေရဝါဒ၏ အတွင်းရန်သူများဖြစ်မှန်းမသိဖြစ်နေ
 ကြလေသည်။ ရှေးယခင်ကဆိုလျှင် အဆောက်အအုံများတွင် 'အရဟံ'
 ဟူသော ဂုဏ်တော်များ ရေးထားသည်ကို တွေ့ရ၏။ ယခုမူ ယင်း
 နေရာ၌ 'ဥုံ မဏိ ပဒ္ဒေ ဟုမ်'ဟူသော တိဘက်မန္တရကို တွေ့ရ၏။

ဥုံ-သည် ဗြာဟ္မဏဝါဒအရ 'သစ္စာ' တရားဖြစ်၏။ မဏိ-
 သည် တန္တရဝါဒအရ 'အဖို' ဓာတ်ဖြစ်၏။ ပဒ္ဒေ-သည် 'အမ' ဓာတ်

ဖြစ်၏။ ဟုမ်-သည် လျှပ်စစ်အဖိုနှင့် အမပေါင်းလိုက်သောအခါ အလင်းရောင်ထွက်လာသကဲ့သို့၊ မဏိနှင့် ပဒ္ဒေကို ပေါင်းလိုက်သော အခါ ဗောဓိဉာဏ်ထွက်လာ၏ဟု Philip Rawson ၏ The Art of Tantra စာအုပ်၌ ဆိုထားပေသည်။ တကယ်ဗောဓိဉာဏ် ထွက်သည်၊ မထွက်သည်ကိုမူ သုံးဖူးသူများသာ သိပေလိမ့်မည်။ ဝိပဿနာ နှင့်ကင်း၍ 'ဗောဓိဉာဏ်'မည်သည် မထွက်ပေါ်နိုင်ကြောင်းကိုမူ ထေရဝါဒကဆို၏။

မြန်မာနိုင်ငံ၌ ထေရဝါဒသာသနာ ထွန်းကားလျက်ရှိသည် ဆို သော်လည်း ဘယ်ဟာက ထေရဝါဒ ဘယ်ဟာက ဗြာဟ္မဏဝါဒ ဘယ်ဟာက တန္တရဝါဒစသည်ဖြင့် ခွဲခြားသိအောင် လေ့လာရန် လို အပ်ပါ၏။ သို့မဟုတ်ပါက မြန်မာပြည်သည်လည်း အောက်လမ်း နည်းများ၏ လွှမ်းမိုးမှုကြောင့် တစ်ချိန်တုန်းက ထေရဝါဒ ထွန်းကား ခဲ့ဖူးသည်ဟု ပြောစမှတ်ပြုရရုံ အဆင့်သို့၊ လျှောကျသွားပြီး အမည်ခံ ထေရဝါဒနိုင်ငံအဖြစ်သို့ ရောက်သွားပေလိမ့်မည်။

ဖော်ပြပါဝါဒများအနက်ထေရဝါဒနှင့်ဗြဟ္မဏဝါဒတို့ကိုအထူး ဖော်ပြစရာမလိုသော်လည်း တန္တရဝါဒ၊ မန္တရဝါဒ၊ ယန္တရဝါဒများကို မူ အနည်းငယ် ဖော်ပြဖို့ လိုပါမည်။ တန္တရဝါဒဟူသည် အစွမ်းထက် သော ဂါထာမန္တန်များကို သုံးစွဲပုံ၊ သုံးစွဲနည်းနှင့်တကွ ဖော်ပြသော ဝါဒဖြစ်၏။

မန္တရဝါဒဟူသည် အစွမ်းထက်သော ဂါထာမန္တန်များဖြင့် မိမိ လိုအပ်သော အကျိုးပြီးမြောက်အောင် ရွတ်ဖတ်မန်းမှုတ်မှု၌ သက်ဝင် ယုံကြည်သောဝါဒဖြစ်၏။ မန္တရဝါဒသည် 'အသံ'ကိုအလေးထား၏။

ယန္တရဝါဒဟူသည် အင်းချပ်များ၊ စက်ပိုင်းများနှင့် အခြား ဖိုမ ရုပ်ပုံများတွင် အက္ခရာများကို စနစ်တကျ ထည့်သွင်း အသုံးပြုခြင်း၌ သက်ဝင်ယုံကြည်သော ဝါဒဖြစ်၏။ ယန္တရဝါဒသည် 'အမြင်' ကို အလေးထား၏။

ထေရဝါဒသည် မည်သည့် ဘာသာတရားနှင့် မည်သည့် ဘာသာဝင်များအပေါ်၌မျှ ငြူစူဝန်တိုသော ဝါဒမဟုတ်။ ထေရဝါဒ၏ မူရင်းရည်ရွယ်ချက်မှာ ပါဠိဝေါဟာရဖြင့် 'ဗဟုဇနဟိတာယ၊ ဗဟုဇနသုခါယ' ဟူ၍ ဖြစ်၏။ မြန်မာဝေါဟာရအားဖြင့် ဆိုရလျှင် ထေရဝါဒသည် လူအပေါင်း အစီးအပွားဖြစ်ထွန်းရေးနှင့် လူအပေါင်း ချမ်းသာသုခ ဖြစ်ထွန်းရေး အတွက်သာ ဖြစ်ပေ၏။

ထေရဝါဒနှင့် ပက်သက်၍ အသောကမင်းကြီး၏ ကျောက်စာတစ်ချပ်မှ စာပိုဒ်တစ်ခုကို အိန္ဒိယဝန်ကြီးချုပ်နေရူး(ကွယ်လွန်) က ဤသို့ ဘာသာပြန်ဆိုထားလေသည်။

“ဘာသာတရားဟူသမျှသည် တစ်မျိုးမဟုတ်၊ တစ်မျိုးသော အကြောင်းများကြောင့် ကြည်ညိုလေးစား ထိုက်သည်ချည်း ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် ဘာသာဝင် တစ်ဦးတစ်ယောက်သည် မိမိ၏ဘာသာတရားကို အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်အောင် ဆောင်ရွက်စဉ် အခြားဘာသာဝင်များ၏ ဘာသာတရားများကိုလည်း မြင့်မားအောင် ဆောင်ရွက်ခွင့်ပြုရ၏။” (Glimpses of World History P.65)

ထေရဝါဒ၏အဓိကရည်ရွယ်ချက်မှာ အဖြစ်ကို အဖြစ်အတိုင်း၊ အရှိကိုအရှိအတိုင်းသိနိုင်သော ယထာဘူတဉာဏ်ရရှိရေးပင် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဘယ်ဟာက ထေရဝါဒ၊ ဘယ်ဟာကဗြာဟ္မဏဝါဒ၊ ဘယ်

ဟာက တန္တရဝါဒစသည်ဖြင့် အမှန်အတိုင်းခွဲခြားသိဖို့အတွက် လေ့လာရန်လိုအပ်၏ ဟု ဆိုခြင်းဖြစ်၏။ အဆိပ်ကို အဆိပ်မှန်းသိလျှင် အဆိပ်ကို ဆေးအဖြစ်အသုံးပြုနိုင်သည် မဟုတ်ပါလား၊ ယထာဘူတ ဉာဏ်ကိုရလျှင် နိဗ္ဗိန္ဒဉာဏ်ကိုရမည်။ ထိုနောက် မဂ် ဉာဏ်သည် တစ်နေ့နေ့တွင် မလွဲမသွေ ပေါ်လာမည် ဖြစ်ပေသည်။ သို့ရာတွင် ထို‘တစ်နေ့နေ့’သည် မည်သည့်နေ့ဖြစ်မည်ကိုတော့အတိ အကျမသိ၊ ယနေ့ ဖြစ်ချင် ဖြစ်မည်၊ နောင် ၇ ရက် ဖြစ်ချင် ဖြစ်မည်။ သို့မဟုတ် နောင်ဘဝပေါင်းများစွာ ဖြစ်ချင်ဖြစ်မည်။ ထိုနေ့သည် မိမိ၏ ပါရမီပြည့်မှု လမ်းစဉ်မှန်ကန်မှုနှင့် ကြိုးစားမှု အပေါ်၌ တည်ပေသည်။

အရုဏ်တက်လျှင် နေထွက်ဖို့ သေချာသကဲ့သို့ ယထာဘူတ ဉာဏ်ရလျှင် နိဗ္ဗိန္ဒဉာဏ်ရဖို့ သေချာသည်ကား အမှန်၊ နိဗ္ဗိန္ဒဉာဏ်ရပြီးဆိုလျှင်တော့ မဂ်ဉာဏ်ကို ရနိုင်မည် ဖြစ်ကြောင်း ဒေသနာတော်၌လာ၏။ ဤသည်မှာ ထေရဝါဒ၏ ပန်းတိုင် ဖြစ်ပါသည်။

ကျွန်တော်တို့သည် ထေရဝါဒပန်းတိုင်ကို သိကြ၏။ ထေရဝါဒ ပန်းတိုင်အရ ဤလောက၌ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ မရှိ၊ ရုပ်နှင့်နာမ်သာ ရှိ၏။ သို့ရာတွင် ကျွန်တော်တို့သည် ရုပ်နှင့်နာမ်ကို မမြင်သေး၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါကိုသာ မြင်သောအဆင့်၌ နေကြ၏။ ဤအဆင့်သည် လူ့လောကတွင် အရေးကြီးဆုံးအဆင့်ဖြစ်၏။ ဤအဆင့်မှနေ၍ ကျွန်တော်တို့သည် ရုပ်နှင့်နာမ်ကို မြင်နိုင်သော အဆင့်သို့ ရောက်အောင် ကြိုးစားကြရပေမည်။ ရုပ်နှင့်နာမ်ကို မြင်အောင်ကြည့်နိုင်သောနည်းသည်လည်း ထေရဝါဒ၌ ရှိ၏။ ထိုနည်းအတိုင်း လိုက်နာကျင့်ကြံဖို့သာ လို၏။

ထေရဝါဒသည် အရာရာတိုင်းကို တန်ဖိုးထား၏။ အကုသိုလ်ပင် ဖြစ်စေ၊ ယင်းကို 'သင်္ခါရတရား' အနေဖြင့် ဖြစ်ပျက်ရှု၍ရ၏။ အရာဝတ္ထုတစ်ခု အသုံးကျမှု၊ မကျမှုသည် အဓိကအားဖြင့် ထိုအရာဝတ္ထုပေါ်၌မတည်။ အသုံးကျအောင် အသုံးချတတ်သောပညာရှင်၏ အသိဉာဏ်၌သာ တည်ပေသည်။ မြတ်စွာဘုရားသည် ဒေါသကြီးလှသော အာဠာဝကဘီလူးနှင့်တွေ့သောအခါ အာဠာဝက၏ ဒေါသကို ခွာပြီး ယင်း၏အောက်၌အမှန်တကယ်ရှိနေသော ခန္ဓာ၏အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တသဘောတို့ကို မြင်အောင်ပြ၍ အရိယာ ဖြစ်စေခဲ့၏။ အလားတူပင် အင်္ဂုလိမာလ၊ ခေမာမိဖုရား၊ ပဋ္ဌာစာရာ စသော ဝေနေယျတို့အား သူတို့၏သန္တာန်၌ဖုံးနေသော ဒေါသ၊ မာန၊ မောဟ စသော တရားများကိုခွာပြီး ယင်းတို့၏အောက်၌ တကယ်တမ်း ရှိနေသော ရုပ်နာမ်ခန္ဓာများ၏ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ သဘောတို့ကို မြင်အောင် ပြလိုက်သောအခါ ထိုသူအားလုံး အရိယာ ဖြစ်သွားခဲ့ကြပေသည်။

ကျွန်တော်တို့သည်ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါမဟုတ်မှန်းသုတမယဉာဏ်ဖြင့် သိကြ၏။ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ အစုအဝေးမျှသာ ဖြစ်မှန်းလည်း သုတမယဉာဏ်ဖြင့်သိကြ၏။ သို့ရာတွင်ထိုအသိလောက်မျှဖြင့်ကျွန်တော်တို့သည် အစစ်အမှန်ဖြစ်သော ရုပ်နာမ်ခန္ဓာများကို မြင်အောင်ကြည့်နိုင်စွမ်း မရှိကြသေးချေ။ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ သဘော ကို မြင်ရန်ကား သာ၍ပင် ဝေးသေး၏။ ယခုအဆင့်တွင် ကျွန်တော်တို့သည် မိမိတို့၏ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာအပေါ်၌ ဖုံးထားသော အဖုံးကိုခွာပြီး အတွင်းသားဖြစ်သော ရုပ်နာမ်ခန္ဓာကိုလည်းကောင်း၊ ယင်းတို့၏ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ သဘောကိုလည်းကောင်း မြင်အောင်ကြည့်နိုင်သော

ဉာဏ်အား မရှိကြသေးသောကြောင့် မိမိကိုယ်ကို ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ အဖြစ်သာ မြင်နေကြပါသည်။

သာသနာပ ကာလ၌လည်း မိမိကိုယ်ကို ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါအဖြစ် သာမြင်၏။ သာသနာတွင်း၌လည်း မိမိကိုယ်ကို ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ အဖြစ်သာ မြင်၏။ သို့ရာတွင် ထူးခြားချက်တော့ရှိ၏။ သာသနာပ ကာလ၌ အဖုံးရှိမှန်းမသိ၊ အဖုံးကိုခွာလိုက်လျှင် အတွင်း၌ ရုပ်နာမ် ခန္ဓာရှိမှန်းလည်း မသိ၊ ယင်းတို့၏ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ သဘော ကိုလည်း မသိ၊ သာသနာတွင်း၌ကား ထိုကဲ့သို့မဟုတ်၊ ထေရဝါဒ ဒေသနာတော်အရ အဖုံးရှိမှန်းလည်း သိနိုင်၏။ အဖုံးကို ခွာလိုက် လျှင် အတွင်း၌ ရုပ်နှင့်နာမ်သာ ရှိမှန်းလည်း သိနိုင်၏။ ယင်းတို့၏ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ သဘောရှိမှန်းလည်း သိနိုင်၏။ ဤသည်မှာ သာသနာပအမြင်နှင့် သာသနာတွင်းအမြင်တို့၏ ထူးခြားချက်ဖြစ် ၏။ ယင်းထူးခြားချက်ကိုလည်း ထေရဝါဒ၌သာ ရနိုင်ပါသည်။

စင်စစ်အားဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါဟူ၍ မိမိကိုယ်ကို မိမိမြင်ခြင်း သည် အတ္တကို အရှိထား၍မြင်သော 'ဝိပလ္လာသ'ခေါ် မှားယွင်းသော အမြင်ဖြစ်၏။ အမှန်အားဖြင့် အတ္တဟူသည် အရှိတရားမဟုတ်၊ အဖြစ်တရားသာ ဖြစ်၏။ အောက်စီဂျင်ဓာတ်နှစ်ဆနှင့် ဟိုက်ဒရိုဂျင် ဓာတ်တစ်ဆကို ပေါင်းလိုက်သောအခါ ရေဖြစ်လာသကဲ့သို့၊ ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏ်တည်းဟူသော ခန္ဓာတို့ကို ပေါင်း လိုက်သောအခါ 'အတ္တ' ဟူ၍ ဖြစ်လာ၏။ ဤနေရာ၌ ပေါင်းနည်းမှာ အောက်စီဂျင်နှင့် ဟိုက်ဒရိုဂျင်ကို ရေဖြစ်သွားအောင် ဓာတုဗေဒနည်း

၁။ အဖုံး ဟူသည် ပါဠိဝေါဟာရဖြင့် 'နိဝရဏ' ကို ဆိုသည်။

ဖြင့် ပေါင်းသလို ခန္ဓာငါးပါးကို တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် စွဲလမ်းသော ဣတောအရ ပေါင်းခြင်းဖြစ်၏။

ရေသည် မူလက အောက်စီဂျင်နှင့် ဟိုက်ဒရိုဂျင်တို့မှ ခြားနားသော ရေအဖြစ် မရှိခဲ့သော်လည်း ယခုရေအဖြစ် ထင်ရှားရှိသော စွမ်းအားသစ်တစ်ခု ဖြစ်လာ၏။ အလားတူပင် အတ္တသည် မူလခန္ဓာငါးပါးမှ ခြားနားသော အတ္တအဖြစ် မရှိခဲ့သော်လည်း ယခု တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိ တို့ဖြင့် စွဲလမ်းချက်အရ ထင်ရှားရှိသော စွမ်းအားသစ်တစ်ခု ဖြစ်လာ၏။

အတ္တဟူသည် ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါပဖြစ်၏။ ဤနေရာ၌ ဆိုလိုသည်ကား သတ္တဝါများအနက် 'လူ'ကို ဆိုလိုခြင်းဖြစ်၏။ ကျွန်တော်တို့သည်လူဖြစ်၍ ဤလောက၏ ငြိမ်းချမ်းမှုနှင့် ဆူပွက်မှုသည် လူအပေါ်၌ များစွာတည်၏။ ဤလောက ငြိမ်းချမ်းအောင် ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် 'လူ'ကို ထေရဝါဒဆိုင်ရာ အသိဉာဏ်ပေးဖို့နှင့် ထိုအသိဉာဏ်အတိုင်း လိုက်နာကျင့်ကြံနိုင်အောင် လေ့ကျင့်ပေးဖို့ များစွာ လိုအပ်၏။ ထို့ကြောင့် လူတိုင်းလူတိုင်းသည် မိမိတို့၏ အနာဂတ် ဘဝကို တည်ဆောက်ရာတွင် ထေရဝါဒအုတ်မြစ်အတိုင်း တည်ဆောက်ပါက လူနှင့်လူချင်း ဆက်ဆံရာ၌ များစွာပြေပြစ်ပြီး ဤလူ့လောကတစ်ခုလုံးသည် များစွာ ငြိမ်းချမ်းပေလိမ့်မည်။

လူ့လောကငြိမ်းချမ်းအောင် ဆောင်ရွက်နိုင်မှသာ ဒုလ္လဘ ငါးပါးတွင် အပါအဝင်ဖြစ်သော လူ့ဘဝကိုရခြင်း၊ မြတ်စွာဘုရား သာသနာတော်နှင့်ကြုံကြိုက်ရခြင်း၊ သူတော်ကောင်းတရားကို ကြားနာရခြင်း၊ ကြားနာရသည့်အတိုင်း လိုက်နာကျင့်ကြံရခြင်း စသော

အကျိုးထူးများနှင့်ပြည့်စုံပေလိမ့်မည်။ မြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော်မူလာခြင်းသည် ကျွန်တော်တို့အတွက် ပွင့်တော်မူလာခြင်းဖြစ်ရာ သို့မှသာ ဘုရားပွင့်ရကျိုးနပ်ပေလိမ့်မည်။

လူသည် မိမိဘဝကို စသည်ဆိုကတည်းက လောဘ (ဘဝကို တပ်မက်သောလောဘဇော)နှင့်စခဲ့သူဖြစ်၏။ အကယ်၍သာလောဘ ဆုံးလျှင်လည်း လူမဟုတ်တော့။ ထို့ကြောင့် လောဘသည် သူ၏ စွမ်းအင် မည်မျှထက်သည်ကို လူသားများအပေါ် ထင်စွာပြပေလိမ့်မည်။ ဤသည်မှာ လောဘ၏ ဓမ္မတာ ဖြစ်၏။

ပါဠိဝေါဟာရအားဖြင့် လောဘကို 'နန္ဒီ' ဟုဆို၏။ နန္ဒီ၏ အနက်မှာ နှစ်သက်ခြင်းဖြစ်၏။ လောဘ၏စွမ်းအင်ကြောင့် လူသည် မိမိအတွက် နှစ်သက်စရာကောင်းသော အရာဝတ္ထုတစ်ခုခုကို မရမနေ ရှာ၏။ ရိုးရိုးရှာ၍ ရလျှင်လည်းရ၊ မရလျှင် ဒေါသ၊ မောဟ စသောအကုသိုလ် အင်အားစုဖြင့် အတင်းအဓမ္မရှာ၏။ ဘိုးတော်၊ ဝိဇ္ဇာ၊ မန္တန် စသည် တို့ဖြင့်လည်း ရှာ၏။ ရှာ၍ ရပြီးလျှင်လည်း ထို အရာဝတ္ထုတစ်ခုတည်းအပေါ် ကျေနပ်အားရနေသည် မဟုတ်။ အခိုက်အတန့်မျှသာ ကျေနပ်၏။ နောက်ငြီးငွေ့ပြန်၏။ နောက်ထပ် အသစ်တစ်ခု ရှာပြန်၏။ ထို့ကြောင့် လောဘ၏ စွမ်းအင်တစ်ခုကို 'ပေါနောဗ္ဘဝိကာ' ဟုဆိုရ၏။ ယင်း၏ အနက်မှာ တစ်ခုပြီးတစ်ခု အဖန်ဖန် ရှာဖွေတတ်သော သဘော ဟူ၍ဖြစ်၏။

လောဘ၏ ရှာဖွေမှု၌ ဘဝစည်းစိမ်အားလုံးပါဝင်၏။ လောဘ၏ စွမ်းအင်သည် ဤမျှသာ မကသေး။ သူရှာဖွေရရှိထားသော အရာဝတ္ထုအားလုံးကို နှစ်သက်စရာ အရောင်အသွေးရှိအောင်လည်း ဖန်

ဆင်းတတ်၏။ ထို့ကြောင့် လောဘကို 'နန္ဒီရာဂသဟဂတာ' ဟူ၍ လည်း ဆိုရသေး၏။ နှစ်သက်စရာကောင်းအောင် အရောင် အသွေး များကို ဆိုး၍ ဖန်ဆင်းထားသော်လည်း ထိုအရာဝတ္ထုတစ်ခုတည်း ပေါ်၌ စွဲစွဲမြဲမြဲ နှစ်သက်ကျေနပ်သည် မဟုတ်။ မြင်မြင်သမျှ ကြား ကြားသမျှ အရာဝတ္ထုတိုင်းပေါ်၌ စွဲလမ်းနှစ်သက်အောင် လုပ်တတ် ၏။ ထို့ကြောင့် လောဘကို 'တတြတတြာဘိနန္ဒီနီ' ဟူ၍လည်း ဆို ရပြန်၏။

လူသာမက လင်းတ၊ ခွေး၊ ဝက် စသော သတ္တဝါများ သည် လည်း မိမိတို့၏ ဆိုင်ရာ ဆိုင်ရာ ပစ္စည်းဝတ္ထုများအပေါ်၌ တွယ်တာ ကြ၏။ မြတ်နိုးကြ၏၊ နှစ်သက်ကြ၏။ ဤသည်မှာ လောဘ၏ စွမ်းအင် ဖြစ်၏။ လောဘသည် ပုထုဇဉ်များအပေါ်၌သာမက အနာ ဂါမ်များအပေါ်၌ပင် သူ၏စွမ်းအင်ကို ပြနိုင်၏။ တိရစ္ဆာန်များအပေါ် ၌မူ သူ၏စွမ်းအင်ကို အထွတ်အထိပ်တိုင်အောင် ပြနိုင်လေသည်။

ကျွန်တော်တို့သည် ပုထုဇဉ်အဆင့်မျှသာ ရှိသေးရာ မိမိတို့၏ ဘဝနှင့်စည်းစိမ်အတွက် အားသွန်ခွန်စိုက် ကြိုးပမ်းရှာဖွေနေကြ သည်မှာ ဓမ္မတာသာ ဖြစ်၏။ မလျှော့သော ဇွဲလုံ့လဖြင့် ရှာလည်း ရှာဖွေရမည်ပင် ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် ရှာဖွေနည်းနှင့် ပတ်သက်၍ လည်းကောင်း၊ ရှာဖွေရရှိသော ပစ္စည်းကို သုံးစွဲမှုနှင့်ပတ်သက်၍ လည်းကောင်း ဆိုဖွယ်ရှိ၏။ ဤနေရာ၌ ဆိုဖွယ်ဟူသည် ချမ်းသာ ဟူသော ထေရဝါဒအမြင်နှင့်အခြားဝါဒများ၏အမြင်ပေါ်၌တည်၏။

အခြားဝါဒများအမြင်အရ လူတို့သည် ရရှိခြင်း၌သာ 'ချမ်း သာ'ကိုတွေ့ကြ၏။ စွန့်လွှတ်ခြင်း၌ ချမ်းသာကိုမတွေ့ကြ။ အမှန်

အားဖြင့် ရယူခြင်း 'လောဘ' ဌလည်း ပီတိနှင့်သုခ သည်ရှိ၏။ စွန့်လွှတ်ခြင်း 'အလောဘ' ဌလည်း 'ပီတိနှင့်သုခ' သည် ရှိ၏။ ဒေသနာတော်အရ အလောဘက လောဘကို သတ်နိုင်၏။ သို့ရာတွင် ထေရဝါဒအုတ်မြစ်ဖြင့် မိမိ၏ဘဝကိုတည်ဆောက်ရန် ကြိုးပမ်းနေကြသူများသာ စွန့်လွှတ်ခြင်း၌ ချမ်းသာကို တွေ့ကြ၏။ ယခု လောလောဆယ် မတွေ့သေးလျှင်လည်း တွေ့အောင်ရှာကြ၏။ အကယ်၍ ထေရဝါဒအုတ်မြစ် ခိုင်ရိုးမှန်ပါက စွန့်လွှတ်ခြင်း၌လည်း ချမ်းသာကို တွေ့အောင်ရှာမည်မှာ မြေကြီးလက်ခတ်မလွဲ။

ထေရဝါဒအရ စွန့်လွှတ်ခြင်းဟူသည် 'အလောဘ' ပင် ဖြစ်၏။ အလောဘဖြင့် 'လောဘ' ကို သတ်နိုင်ရန်ကြိုးစား၏။ စည်းစိမ်ဥစ္စာများကို ရှာဖွေစဉ်ကပင် မိမိအတွက် ရှေ့တန်းမတင်ဘဲ လောကအတွက် ရှေ့တန်းတင်ကာ ရှာဖွေခဲ့ခြင်း ဖြစ်သဖြင့် များများ စွန့်နိုင်လေ များများချမ်းသာကိုတွေ့လေပင် ဖြစ်၏။

မိမိချစ်ခင်ကြင်နာသူများအတွက် မိမိစည်းစိမ်ဥစ္စာများကို များများစွန့်နိုင်လေ များများချမ်းသာလေဟူသော သဘောကို မိဘနှင့် သားသမီးဆက်ဆံရေး၌ ထင်ရှားစွာတွေ့ရ၏။ မိဘများသည် သားသမီးများကို ငွေကျပ် သောင်းသိန်း အကုန်အကျခံ၍ နိုင်ငံခြားသို့ ပညာသင်လွှတ်ရလျှင် ပျော်ကြ၏။ အယုတ်ဆုံး မိမိ၏နားကပ်ကို ရောင်း၍ သားသမီးများ၏ ပညာသင်စရိတ်ပြုရလျှင်ပင်ပျော်ကြ၏။

ထို့ကြောင့် စွန့်လွှတ်ခြင်း၌ ချမ်းသာကို ရလိုပါလျှင် ချစ်ခင်ကြင်နာတတ်သော စိတ်ရှိဖို့လို၏။ သဲထဲရေသွန် သဘောမျိုး မဖြစ်ရလေအောင် ဉာဏ်ပညာရှိဖို့လည်း လိုအပ်၏။ မေတ္တာသုတ်၌ 'အမိ

နှင့်တစ်ယောက်တည်းသောသား' ဥပမာဖြင့် လောကတစ်ခုလုံး ငြိမ်းချမ်း သာယာရေးအတွက် လောကအပေါ်မေတ္တာထားနည်းကို ညွှန်ကြားထား၏။ လိုက်နာဖို့ တာဝန်ကား စစ်မှန်သော ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ တာဝန်တည်း။

မြတ်စွာဘုရားသည် ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုတော်မူအံ့ဆဲဆဲ ကာလ၌ပင် ဝါဒခြား သုဘဒ်ပရိမိုဇ်အား မိမိခံစားနေရသော ဝေဒနာကိုမငဲ့ဘဲ ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်အောင် တရားဟောတော်မူခဲ့၏။ 'ဗဟုဇန ဟိတာယ၊ ဗဟုဇနသုခါယ-သတ္တဝါအပေါင်း၏ အစီးအပွား အလို၊ ငှာ၊ သတ္တဝါအပေါင်း ချမ်းသာခြင်းငှာ' ဟူသော ရည်ရွယ်ချက်ကို အကောင်အထည်ဖော်ရာ၌ မည်မျှ ကြီးမားမြင့်မြတ်သည်ကို ကိုယ်ချင်းစာနာစိတ်ဖြင့် ခန့်မှန်းနိုင်ပါ၏။ ရှင်အဿဇိပင်လျှင် ခိုင်မာသော ထေရဝါဒကိုယ်ကျင့်သိက္ခာ၊ မြင့်မြတ်မှန်ကန်သော မေတ္တာ၊ စေတနာတို့ဖြင့် အယူဝါဒခြားသူ ဥပတိဿ ပရိမိုဇ်ကို ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ရှင်သာရိပုတ္တရာ ဖြစ်အောင် စွမ်းဆောင်နိုင်ခဲ့ပေသည်။ အားကျစရာ ပင်။

လောကအပေါ် ချစ်တတ်၊ ကြင်နာတတ်၊ မှန်မှန်ကန်ကန် သိတတ်ပြီဆိုလျှင် ဘဝနှင့်စည်းစိမ်ကို ရှာဖွေရာ၌ အချင်းချင်းငြင်းခုံဖို့ မရှိတော့။ တစ်ဦးအပေါ်တစ်ဦး မေတ္တာ စေတနာ အပြည့်အဝ ဖြင့်သာ ဆက်ဆံကြမည်ဖြစ်သောကြောင့် လောက၌ လူဖြစ်ရကျိုး မုချမသွေ နပ်ပေလိမ့်မည်။ လောကသည်လည်း မုချမသွေ ငြိမ်းချမ်းပေလိမ့်မည်။ သို့ရာတွင် ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါကို အရှိထား၍ လောကငြိမ်းချမ်းရေးကို ရှာခြင်းမှာ ထေရဝါဒရှုထောင့်မှကြည့်လျှင် အနိမ့်

ဆုံး အဆင့်မျှသာ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် အမြင့်ဆုံးအဆင့်ဖြစ်သော
 ‘သန္တိသုခ နိုင်ငံတော်’ တည်ဆောက်နိုင်သည်အထိ ထေရဝါဒ အုတ်
 မြစ် ခိုင်မာလာအောင် ရဟန်းတော်များရော၊ လူပုဂ္ဂိုလ်များပါ တက်
 ညီလက်ညီ ကြိုးစားကြရပါမည်။ သို့မဟုတ်ပါက ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓ
 ဘာသာသည် ‘ရေတိမ်နစ်’ သွားပေလိမ့်မည်။

(၃)

ဘုရားသခင်၏ ဘက်မလိုက်သော ဝါဒ

လူသည် ခန္ဓာငါးပါးဖြင့် ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ထားသော သတ္တဝါမျိုးဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ခန္ဓာငါးပါး ၏ တောင်းဆိုချက်အရ ခန္ဓာငါးပါး၏ အလိုကိုလိုက်၍ အကြိုက်ကိုဆောင်ခဲ့ရသည်မှာ ရှေးကျောက်ခေတ်မှစ၍ ယနေ့တိုင်အောင်ပင်ဖြစ်၏။

သို့ရာတွင် ခန္ဓာငါးပါးအနေဖြင့် အလိုပြည့်ခြင်းဟူ၍ မရှိခဲ့။ နောင်လည်း ခန္ဓာငါးပါးရှိနေသရွေ့ ကာလပတ်လုံး အလိုပြည့်ခြင်း ဟူသည် မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ ရှိလိမ့်မည် မဟုတ်။

လူမှာ ရုပ်ခန္ဓာရှိ၏။ ရုပ်ခန္ဓာ၏ တောင်းဆိုချက်အရ ကောင်းကောင်းစားချင်၏။ ကောင်းကောင်းဝတ်ချင်၏။ ကောင်းကောင်းနေချင်၏။ ကျန်းမာချင်၏။ ဤသည်မှာရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ရုပ်ခန္ဓာ၏ တောင်းဆိုချက်ဖြစ်၏။

ဤတောင်းဆိုချက်အရ လူ့သမိုင်းတစ်လျှောက်လုံး၌ လူသည် ကောင်းကောင်းစားနိုင်ရန်အတွက် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးမှစ၍ တဖြည်းဖြည်း စာသောက်ကုန်အမျိုးမျိုးကို ထုတ်လုပ်ခဲ့၏။ ကောင်းကောင်း ဝတ်နိုင်ရန်အတွက် အဝတ်အထည်အမျိုးမျိုးကို ထုတ်လုပ်ခဲ့၏။ ကောင်းကောင်းနေနိုင်ရန်အတွက် မြို့များ၊ ရွာများနှင့် တိုက်တာ၊ အိမ်ခြေအမျိုးမျိုးကို တည်ဆောက်ခဲ့၏။ ကျန်းမာရေးအတွက် ဆေးဝါးအမျိုးမျိုးကို ထုတ်လုပ်ခဲ့၏။

လူမှာ ဝေဒနာက္ခန္ဓာရှိ၏။ ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၏ တောင်းဆိုချက် အရ ကာယသုခပြည့်စုံရုံနှင့် မကျေနပ်သေးဘဲ စိတ္တသုခလည်း ခံစားချင်လာ၏။ ပျော်ချင်၏။ ရွှင်ချင်၏။ ကြည်နူးချင်၏။ ဤသည်မှာ ခံစားမှုပိုင်းဆိုင်ရာ ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၏ တောင်းဆိုချက်ဖြစ်၏။ ဤတောင်းဆိုချက်အရ ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့ခြင်း ‘သုခ’ကို ခံစားနိုင်စေရန် ကကြ၏။ ခုန်ကြ၏။ သီဆိုကြ၏။ တီးမှုတ်ကြ၏။ မြူးထူးကြ၏။ ပျော်ပါးကြ၏။ ကစားကြ၏။

လူမှာ သညာက္ခန္ဓာရှိ၏။ သညာက္ခန္ဓာ၏ တောင်းဆိုချက်အရ ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့ကြည်နူးရုံနှင့် မကျေနပ်သေးဘဲ အသိပညာ အတတ်ပညာရင် လည်း ဖြစ်ချင်၏။ ဤသည်မှာ မှတ်သားမှု ဆိုင်ရာ သညာက္ခန္ဓာ၏ တောင်းဆိုချက်ဖြစ်၏။ ဤတောင်းဆိုချက် ပြည့်ဝနိုင်စေရန် ပညာရပ်အသီးသီးနှင့်ပတ်သက်သော စာပေ ကျမ်းဂန်များ ပေါ်ပေါက်လာရ၏။

ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာအတွက်စိုက်ပျိုးရေးပညာရပ်များ၊ အင်ဂျင်နီယာပညာရပ်များ၊ စီးပွားရေး ပညာရပ်များ၊ ဆေးပညာရပ်များ ပေါ်လာကြ၏။ ခံစားမှုဝေဒနာပိုင်းဆိုင်ရာအတွက် ရသစာပေများ၊ အနုပညာရပ်များ ပေါ်လာကြ၏။ ထို့အပြင် အခြားသော ဝိဇ္ဇာပညာရပ် များနှင့် သိပ္ပံပညာရပ်များသည်လည်း ဤအပိုင်းတွင် ပါဝင်ကြသည်ပင် ဖြစ်၏။ ဤအပိုင်းသည် အသိပညာရင်၊ အတတ်ပညာရင် ဖြစ်ရေးကို ဦးတည်၏။

လူမှာ သင်္ခါရက္ခန္ဓာရှိ၏။ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ၏ တောင်းဆိုချက်အရ လူသည် အခြေအနေ တစ်ရပ်ရပ်ကို လက်ရှိအဆင့်အတိုင်း ထာဝစဉ်

လက်ခံထားရန်မကျေနပ်ဘဲတစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့်တိုးတက်လာအောင် တီထွင်ချင်၏။ ကြံဆချင်၏။ ဤသဘောမှာ တီထွင်ကြံဆမှုဆိုင်ရာ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ၏ တောင်းဆိုချက်ဖြစ်၏။ ဤတောင်းဆိုချက်အရ တီထွင်ကြံဆရာမှ လူသည် ကျောက်ခေတ်မှ ယနေ့ အာကာသခေတ် သို့ ရောက်လာခြင်းဖြစ်၏။ ‘ထာဝရဘုရား’ ပဓာနခေတ်မှ ‘လူ’ သာ ပဓာနခေတ်သို့ ရောက်လာခြင်းဖြစ်၏။ မိမိ၏ကြမ္မာကိုထာဝရဘုရား အား ဖန်ဆင်းခွင့် မပေးတော့ဘဲ မိမိဘာသာ မိမိဖန်ဆင်းရန်အတွက် သဘာဝ၏နိယာမများကို သိနိုင်ရန် ကြိုးပမ်းလာခြင်း ဖြစ်၏။

လူမှာ ဝိညာဏက္ခန္ဓာ ရှိ၏။ ဝိညာဏက္ခန္ဓာ၏ တောင်းဆိုချက် အရ တီထွင်ကြံဆတတ်ရုံနှင့် မကျေနပ်ဘဲ စိတ်ထား ဖြူစင် မွန်မြတ် ပြီး လောက၏အစီးအပွားကို ဆောင်ရွက်ချင်၏။ ဤသည်မှာ ပင်ကို မူလသဘာဝအားဖြင့် ဖြူစင်သော ဝိညာဏက္ခန္ဓာ၏တောင်းဆိုချက် ဖြစ်၏။ ဤတောင်းဆိုချက်ပြည့်ဝရန် ဤလောက၌ ကိုးကွယ်မှု ဆိုင်ရာ ဘာသာတရား အမျိုးမျိုး ပေါ်ပေါက်လာရခြင်း ဖြစ်၏။

တမန်တော်များ၊ ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်များ၊ ဒဿနိက ဆရာများ၊ ထို့အပြင် ကမ္ဘာပေါ်ရှိ လူသားအားလုံးတို့ အပေါ် စစ်မှန်သော မေတ္တာစေတနာဖြင့် မိမိတို့ စွမ်းအားရှိသလောက် ကာယအားဖြင့် ဖြစ်စေ၊ ဉာဏအားဖြင့်ဖြစ်စေ အပင်ပန်း အနစ်နာခံကာ ကိုယ်ကျိုးစွန့်၍ဆောင်ရွက်သော ပုဂ္ဂိုလ်မွန်များ ပေါ်ပေါက်လာခြင်းသည် ဤအပိုင်း၌ ပါဝင်၏။

ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှုဆိုင်ရာ ဘာသာတရားများသည် လူတို့၏ ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာ မြင့်မားရေးအတွက်ဖြစ်၏။ အမှန်အားဖြင့် ခန္ဓာ

ငါးပါး၏ တောင်းဆိုမှုများအတိုင်း အစစ်အမှန် ရရှိနိုင်မှုသည် လူတို့၏ ကိုယ်ကျင့်တရားကောင်းမွန်ခိုင်မာမှုအပေါ်၌ များစွာ တည်ပါ၏။ ထို့ကြောင့် ကိုယ်ကျင့်တရား ကောင်းမွန် ခိုင်မာရန် လိုအပ်မှုသည် ခန္ဓာငါးပါးတွင် ပါဝင်သော ဝိညာဏက္ခန္ဓာ၏ တောင်းဆိုချက်အရ လူတို့၏ မွေးရာပါ ဗီဇသဘော ဖြစ်လေ၏။

ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှုဆိုင်ရာ ဘာသာတရားများနှင့် ပတ်သက်၍ အရှင်အာဒိစ္စဝံသ၏ အသောကကျောက်စာတော်စာအုပ် စာမျက်နှာ ၅၂ ၌ ဤသို့ ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရ၏။

‘သဝေ ဟိ တေ (ပါသံသာ) သံယမံ စ ဘဝသုဓိံ စ ဣဆံတိ’

ဟိ၊ မှန်ပါ၏။ သဝေ၊ အလုံးစုံကုန်သော။ တေပါသံသာ၊ ထိုကိုးကွယ်ယုံကြည်မှုဆိုင်ရာ ဘာသာအယူဝါဒတို့သည်။ သံယမံ စ၊ မကောင်းမှုကို မပြုမိရန် စောင့်စည်းခြင်းကိုလည်းကောင်း။ ဘဝသုဓိံ စ၊ ဘဝ၏စင်ကြယ်ခြင်းကို လည်းကောင်း။ ဣဆံတိ၊ အလိုရှိကုန်၏။

ကျောက်ခေတ်မှ ယနေ့အာကာသခေတ်တိုင်အောင် ကမ္ဘာပေါ်ရှိ လူသားအားလုံး၏ မွေးရာပါဘဝဆန္ဒငါးမျိုးကို ဖြည့်ဆည်းပေးရန်အတွက် ဒြပ်ရှိ ပစ္စည်းဝတ္ထုများ၊ ဒြပ်မဲ့ အသိပညာနှင့် အတတ်ပညာများကို လူတို့သည် ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ ကဏ္ဍအလိုက် တီထွင်ကြံဆ၍ ဖော်ထုတ်ခဲ့ကြ၏။

ထို ပစ္စည်း ဝတ္ထုများသည် တစ်ခေတ်ထက်တစ်ခေတ် ပို၍ပို၍ ပြည့်စုံလာကြ၏။ သို့ဖြစ်လေရာ ထိုပစ္စည်းဝတ္ထုများကို လူတို့အား ရသင့်ရထိုက်သလို မှန်ကန်စွာ ခွဲဝေပေးနိုင်ရန် ဒေသအသီးသီး ၌ ခေါင်းဆောင်အသီးသီးတို့ ပေါ်ပေါက်ခဲ့ကြ၏။ ထိုခေါင်းဆောင်

အသီးသီးတို့ကလည်း မိမိတို့၏ ဆိုင်ရာ ဆိုင်ရာ ဒေသရှိ လူသား တို့အား ခေတ်အလိုက် ထွက်ပေါ်လာသော ခြပ်ရိုး၊ ခြပ်မဲ့ ပစ္စည်း ဝတ္ထုများကို ခွဲဝေပေးကြပါ၏။

သို့ရာတွင် ဒေသတစ်ခုနှင့် တစ်ခု ခွဲဝေပေးပုံ စနစ်ချင်း မတူ။ အချို့ဒေသတွင် ပြည့်စုံသူများက ရသင့်သည်ထက်ပို၍ ရသော စနစ် ကို ကျင့်သုံး၏။ ယင်းစနစ်ကို အရင်းရှင်စနစ်ဟုဆို၏။ အချို့ ဒေသ တွင် မပြည့်စုံသူများကို ဦးစားပေး၏။ ယင်းစနစ်ကို ကွန်မြူနစ် သို့မဟုတ် ဆိုရှယ်လစ်စနစ် ဟုဆို၏။ အချို့ဒေသတွင်မူ ခေါင်း ဆောင် လုပ်သူက သူထင်သလို စီမံခန့်ခွဲ၏။ ယင်းစနစ်ကို သက်ဦး ဆံပိုင်၊ ပဒေသရာဇ်၊ အာဏာရှင် စနစ် ဟူ၍ သင့်သလို ဆိုကြ၏။

ကမ္ဘာပေါ်ရှိ လူမျိုးတိုင်း၊ တိုင်းပြည်တိုင်းတွင် ခေါင်းဆောင် များ ရှိကြပါ၏။ ထိုခေါင်းဆောင်များသည် မိမိတို့ တိုင်းပြည်ရှိ နိုင်ငံသူ၊ နိုင်ငံသားများ၏ မွေးရာပါဆန္ဒငါးမျိုးကို ပြည့်ဝအောင် ဆောင်ရွက်ပေးရန် အားထုတ်ကြ၏။

ထိုသို့ အားထုတ်ရာတွင် အရမ်းကာရော လမ်းညွှန်မဲ့အနေဖြင့် အားထုတ်ကြသည်တော့ မဟုတ်။ မွေးရာပါ ဘဝဆန္ဒငါးမျိုးကို ပြည့် ဝအောင် ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ရေးအတွက်လမ်းညွှန်ချက်အနေဖြင့် ထို ထိုပညာရှင်များကပြုစုခဲ့သော ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ ကျမ်းဂန်များရှိကြ၏။

ခေါင်းဆောင်များသည် ထိုကျမ်းဂန်များ၏ လမ်းညွှန်ချက်ကို မိမိတို့၏ အတွေ့အကြုံများနှင့် နှိုင်းနှိုင်းကာ မိမိတို့ နိုင်ငံသားများ၏ မွေးရာပါ ဗီဇသဘောအနေဖြင့် ရှိခဲ့သော ဘဝဆန္ဒ သို့မဟုတ် ဘဝ ၏ လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းရန် ဆောင်ရွက်ကြ၏။

သို့. ဆောင်ရွက်ကြသော်လည်း နိုင်ငံတိုင်းရှိ လူတိုင်းသည် စိတ်၏ ချမ်းသာခြင်း၊ ကိုယ်၏ ချမ်းသာခြင်း၊ ငြိမ်းချမ်းခြင်းတို့ဖြင့် ခြပ်ရှိ၊ ခြပ်မဲ့ပစ္စည်းဝတ္ထုများကို မိမိတို့၏ ဆန္ဒအလျောက် ကျေနပ်စွာ ခံစားခွင့် မရခဲ့ကြကြောင်း တွေ့ရ၏။

သို့ဖြစ်လျှင် 'မည်သို့သော ချွတ်ယွင်းချက်ကြောင့် ဖြစ်လေသနည်း' ဟု စူးစမ်းသင့်ပါ၏။ ထိုသို့ စူးစမ်းသောအခါ ဝိဇ္ဇာ 'အသိ' နှင့် စရဏ 'အကျင့်' တို့အချင်းချင်း ညီညွတ်မှုမရှိခြင်း၊ ကာယကံရှင် ဖြစ်သော ခေါင်းဆောင်ပိုင်းနှင့် လက်အောက်ခံပိုင်း ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သန္တာန်၌ ဝိဇ္ဇာနှင့် စရဏတို့ အပြည့်အဝ ဖြစ်ပေါ်မှု မရှိခြင်းတို့သည် ကြီးစွာသော ချွတ်ယွင်းချက် ဖြစ်ကြောင်းတွေ့ရပါ၏။

ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာကောင်းမွန်ရေးနှင့်ပတ်သက်၍ အသောက ကျောက်စာ၌ ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှုဆိုင်ရာ ဘာသာတရားများသည် လူတို့၏ သန္တာန်၌ ခိုင်မာသော ကိုယ်ကျင့်တရားများကို တည်ဆောက်ပေးသည့်အပြင်၊ မှန်ကန်သော အသိအမြင် ကိုလည်း ရရှိစေရန် သင်ကြားပေးကြပေသည်။

ဒဿနစာပေများသည်လည်း ထိုနည်းအတူ ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့် အသိပညာကို ရရှိစေပါ၏။ အိန္ဒိယ သူတော်စင် 'ရုရီအော်ရိုဗင်ဒို' က ဒဿနမပါသော ဘာသာတရားသည် ဥပါဒါန်သဘောရှိ၍ လူ့ဘဝတိုးတက်မှုနှင့် ဗောဓိဉာဏ်၏ အန္တရာယ်ကို ဖြစ်စေပြီး ဘာသာတရား သဘောမပါသော ဒဿနသည်လည်း ဘဝအတွက် အကျိုးထူး တစ်စုံတစ်ရာကို ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်ခြင်း မရှိဟုဆိုကြောင်း၊ (The Study of Religions) အမည်ရှိ စာအုပ်၊ စာမျက်နှာ ၁၈၈ ၌ ဖော်ပြ

ထား၏။ ဘာသာတရားဆိုင်ရာ စာပေများနှင့် ဒဿနစာပေများ သည် ဝိဇ္ဇာနှင့် စာရဏကို လူတို့၏ သန္တာန်၌ ဖြစ်ထွန်းပေါ်ပေါက် စေကြောင်း ဆိုခြင်း ဖြစ်၏။

ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှုဆိုင်ရာ ဘာသာတရားများနှင့် ဒဿန စာပေများ၏လမ်းညွှန်မှုကိုခံယူပြီး နိုင်ငံတော်ရှိလူသားတို့၏အကျိုး စီးပွားကိုဆောင်ရွက်ကြခြင်း ဖြစ်သည်ဟု အချို့ပုဂ္ဂိုလ်များက ဆိုကြ ၏။ သို့သော် တကယ့်လက်တွေ့တွင်မူ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အသိနှင့် အကျင့်သည် အချင်းချင်း ညီညွတ်မှု မရှိကြပါ။ ‘ရန်သူအပေါ်မှာ မေတ္တာထားပါ၊ သင်၏ဘယ်ဘက်ပါးကိုရိုက်လျှင် သင်၏ ညာဘက် ပါးကို ထိုးပေးပါ’ ဟု ခရစ်တော်က သင်ကြားပေးသော်လည်း မိစ္ဆာ ဒိဋ္ဌိ စွဲချက်ဖြင့် ရှေးဦး သိပ္ပံပညာရှင်များသည် အသတ်ခံခဲ့ရကြောင်း ကို လည်းကောင်း၊ ဘာသာရေးကို အကြောင်းပြု၍ ရက်စက်စွာ သတ်ဖြတ်ကြသော ‘ကရူးဆိဒ်’ လို ဘာသာရေးစစ်ပွဲမျိုး ဖြစ်ပွားခဲ့ ကြောင်းကို လည်းကောင်း ကမ္ဘာ့သမိုင်းစာအုပ်များ၌ ဖတ်ရှုရ၏။

ဗုဒ္ဓဘာသာစာပေများ၌လည်း တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိ တို့ဖြင့် စွဲ လမ်းတတ်သော ယုတ်မာမှုအားလုံးတို့၏တရားကိုယ်‘အတ္တ’ကို ပယ် သတ်ရန် သင်ကြားကြပါ၏။ သို့သော် လက်တွေ့တွင်မူ အတ္တကို မသတ်သည့်အပြင် အတ္တကို ပွားစီးသည်ထက် ပွားစီးအောင် ဆောင် ရွက်နေကြသည်ကိုတွေ့ရ၏။ တဏှာဖြင့် အတ္တကို စွဲလမ်းမိသော အခါ မည်သူမဆို ခေါင်းဆောင်ဖြစ်ဖြစ်၊ ငယ်သားဖြစ်ဖြစ် မိမိကိုယ် ကိုသာ ဤလောက၌ ချစ်စရာအကောင်းဆုံးဟု သတ်မှတ်၏။ ထို အခါ မိမိ၏ ခန္ဓာကိုယ်ကို သက်သာအောင်ထား၏။ အချောင်ခို၏။

အခွင့်အရေးဟူသမျှကို မိမိအတွက် မရမနေ ယူ၏။ အနည်းငယ်မျှ အနစ်နာမခံ၊ ဤသည်မှာ တဏှာဖြင့် စွဲလမ်းသော အတ္တ၏ သဘော ဖြစ်၏။

မာနဖြင့် အတ္တကို စွဲလမ်းသောအခါ ဘဝင်မြင့်၏။ မိမိသည် သာလျှင် အတော်ဆုံး အတတ်ဆုံးဟုထင်၏။ အရာရာတိုင်း၌ မိမိ ကိုယ်ကို 'စံ' အဖြစ်ထား၏။ အမျိုးဘာသာ သာသနာကို ချစ်ရာ၌ လည်း မိမိလောက်အခြားဘယ်သူမျှမချစ်ဟုယူ၏။ ထိုအခါ ဣဿာ မစ္ဆရိယသဘောသည် အလိုအလျောက် ဝင်လာ၏။ လူတန်းစားခွဲ၍ မြင်၏။ နိမ့်ကျသူများနှင့်ဆက်ဆံရန် ဝန်လေး၏။ ဤသည်မှာ မစ္ဆ ရိယ သဘောဖြစ်၏။ မိမိထက် တော်သည်ဟုကြားရလျှင် နားကြား ပြင်းကတ်၏။ မခံမရပ်နိုင် ဖြစ်၏။ ဤသည်မှာ ဣဿာ၏ သဘော ဖြစ်၏။

ဒိဋ္ဌိဖြင့် အတ္တကို စွဲလမ်းသောအခါ မိမိကိုယ်ကို အခိုင်အမာဟု သတ်မှတ်၏။ ပတ်ဝန်းကျင်က မိမိကိုသာ အားကိုးစေလို၏။ မိမိကို ဦးဆောင်သူ အဖြစ် မှတ်ယူစေလို၏။ မိမိမရှိလျှင် မဖြစ်ဟု သဘော ထားစေလို၏။ မိမိသည်သာ အရာရာတိုင်း၏ ဗဟို၊ မိမိသည် အရာ ရာတိုင်း၏ အချက်အချာ ဖြစ်သည်ဟု ယုံကြည်၏။ ယုံကြည်သည့် အတိုင်းလည်း စွဲလမ်း၏။ ဤသည်မှာ ဒိဋ္ဌိဖြင့် စွဲလမ်းသော အတ္တ၏ သဘောဖြစ်၏။

ဤချွတ်ယွင်းချက်မှာ ဝိဇ္ဇာနှင့် စရဏတို့၏ အချင်းချင်း မညီ ညွတ်မှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာရသော ချွတ်ယွင်းချက်ဖြစ်၏။ ဤ ချွတ် ယွင်းချက်ကြောင့် ခေါင်းဆောင်လုပ်သူများကလည်းမိမိနိုင်ငံအတွင်း

ရှိနိုင်ငံသားတို့၏ မွေးရာပါဘဝဆန္ဒများကို ဖြည့်ဆည်းရာ၌ ကျေနပ်မှု ရရှိအောင် မဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိရ၏။

အမှန်အားဖြင့် ခေါင်းဆောင်လုပ်သူသည် ငယ်သားများထက် အသိ (ဝိဇ္ဇာ) ရေးရာ၌လည်း ပိုသင့်၏။ အကျင့်(စရဏ) ရေးရာ၌လည်း ပိုသင့်၏။ အသိနှင့်အကျင့်သည် ငွေစက္ကူတစ်ရွက်၏ ခေါင်းနှင့်ပန်းလို တစ်ခုမရှိလျှင် အသုံးပြု၍ မရသည့် သဘောဖြင့် အချင်းချင်း လိုက်လျောညီထွေရှိသင့်ပါ၏။ သို့မဟုတ်ဘဲ ခေါင်းဆောင်လုပ်သူများသည် မိမိတို့၏ လမ်းညွှန်ကျမ်းများက ညွှန်ကြားထားသည့်အတိုင်း အသိပိုင်းကိုသာယူပြီး အကျင့်ပိုင်းကို မယူဘဲ မိမိတို့ထင်သလို မိမိနှင့် မိမိ၏အသိုင်းအဝန်းအတွက်သာ ရနိုင်သမျှ အခွင့်အရေးအားလုံးကို ခံစားနိုင်အောင် ဆောင်ရွက်ပေးပြီး ကျန်နိုင်ငံသားများအတွက်မူဝတ်ကျေဝတ်ကုန်သဘောမျိုးထားကာမည်မမျှအကတိ ဓမ္မဖြင့် ဆောင်ရွက်ပေးမည်ဆိုပါလျှင် ထိုခေါင်းဆောင်မျိုးသည် အဓမ္မခေါင်းဆောင်မျိုးသာ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ထိုနိုင်ငံသည်လည်း စိတ်၏ဆင်းရဲခြင်း၊ ကိုယ်၏ဆင်းရဲခြင်းကို ကြိတ်မှိတ်ခံစားနေရရှာသော နိုင်ငံသူ၊ နိုင်ငံသားတို့မှီတင်းနေထိုင်ရာ ဤကမ္ဘာမြေပြင်ပေါ်က ငရဲပြည်တစ်မျိုးသာ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

အသောကမင်းကြီးကျောက်စာရေးထိုးခဲ့သည့်အတိုင်း အားလုံးသော အယူဝါဒရှင်များသည် လောက၏အစီးအပွားအတွက် မိမိတို့၏ ဒေသနာများ၊ ကျန်းဂန်များဖြင့် ဝိဇ္ဇာကိုလည်း ပေးပါ၏။ စရဏကိုလည်း ပေးပါ၏။ သို့ရာတွင် ထိုထိုဝါဒရှင်များကိုယ်တိုင် မည်မျှလောက်သော အတိုင်းအတာအထိ ဝိဇ္ဇာကို သိပါသနည်း။

မည်မျှလောက်သော အတိုင်းအတာထိ စရဏကို ကျင့်ပါသနည်း။
 ထိုထိုဝါဒရှင်များ သင်ကြားပြသပေးခဲ့သော ဝိဇ္ဇာနှင့် စရဏသည်
 လောက၏ အစီးအပွားအတွက် မည်မျှလောက်သောအတိုင်းအတာ
 အထိ အသုံးကျပါသနည်း။ ဤမေးခွန်းများသည်လည်း မေးထိုက်
 သော မေးခွန်းများ ပင် ဖြစ်၏။

ဗုဒ္ဓဝါဒရှုထောင့်မှကြည့်၍ ယင်းမေးခွန်းများကို ဖြေရလျှင် ထို
 ထို ဝါဒရှင်များသည် ကိလေသောတန်းလန်းနှင့် မိမိမြင်သော ဝိဇ္ဇာ၊
 မိမိကျင့်သော စရဏ တို့ကိုသာ ဟောပြော သွန်သင်နိုင်ကြသူများ
 ဖြစ်ကြောင်းတွေ့ရပါ၏။ ထိုအခါ ထိုထိုဝါဒရှင်များ၏ ဝါဒများ
 သည် ဘက်လိုက်သော ဝါဒများသာ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ အမှန်အားဖြင့်
 ကိလေသာတန်းလန်းရှိနေသော မည်သည့်ဝါဒရှင်မျှ တကယ်တမ်း
 မှန်ကန်သောဝိဇ္ဇာနှင့် တကယ်တမ်းဖြူစင်သော စရဏကို ဖော်ထုတ်
 သွန်သင်နိုင်စွမ်းရှိလိမ့်မည်မဟုတ်။

ထိုထိုဝါဒရှင်များအနက် အချို့သည် လောကတစ်ခုလုံး
 အတွက် ခြုံ၍ ဝိဇ္ဇာနှင့်စရဏကို သွန်သင်ပေးကြခြင်း ဖြစ်နိုင်ပါ
 သည်။ သို့ရာတွင် များသောအားဖြင့် အချို့က ဘာသာရေး ခေါင်း
 ဆောင်များကို အကာအကွယ် ပေးသော အားဖြင့် လည်းကောင်း၊
 အချို့က မင်းစိုးရာဇာများကို အကာအကွယ်ပေးသော အားဖြင့်
 လည်းကောင်း၊ အချို့က မြေရှင်ပဒေသရာဇ်များကို အကာအကွယ်
 ပေးသော အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အချို့က အရင်းရှင်များကို အကာ
 အကွယ်ပေးသောအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အချို့က စက်ရုံ၊ အလုပ်ရုံ
 လုပ်သားများကို အကာအကွယ်ပေးသောအားဖြင့်လည်းကောင်း၊

အချို့က လယ်ယာလုပ်သားများကို အကာအကွယ်ပေးသော အားဖြင့်လည်းကောင်း စသည် စသည်အားဖြင့် ဝိဇ္ဇာနှင့် စရဏကို သွန်သင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရပါ၏။

ထိုထိုဝါဒများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ လေ့လာသူများကို ကြည့်လျှင်လည်း လေ့လာသူများသည် ကိလေသာတန်းလန်းနှင့် လေ့လာသူများသာ ဖြစ်ကြ၏။ ကိလေသာတန်းလန်းနှင့် လေ့လာနေသမျှ ကာလပတ်လုံး အမှတ်မှားမှု (သညာဝိပလ္လာသ)၊ အသိမှားမှု (စိတ္တ ဝိပလ္လာသ)၊ အယူမှားမှု (ဒိဋ္ဌိဝိပလ္လာသ)တို့ဖြင့်သာ လေ့လာကြမည် ဖြစ်ရာ ထိုထိုဝါဒများကို သိရာ၌ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များ၏အသိများသည်လည်း မှားယွင်းသော အသိများသာ ဖြစ်ဖို့များလေ၏။ ထိုအသိ အတိုင်း ကျင့်ရာ၌လည်း မှားယွင်းသော အကျင့်များသာ ဖြစ်ဖို့များလေ၏။

သို့ဖြစ်လျှင် ထိုအသိ၊ ထိုအကျင့်ဖြင့် ခေါင်းဆောင်များသည် မိမိတို့နိုင်ငံရှိ နိုင်ငံသားများ၏မွေးရာပါဘဝဆန္ဒများကို မှန်ကန်စွာ ဖြည့်စည်းရန် မည်သို့လျှင် ဆောင်ရွက်နိုင်စွမ်းရှိပါမည်နည်း။ ထို့ကြောင့် ကိလေသာတန်းလန်းနှင့် ပြုစုထားသော ဝါဒရှင်များ၏ဘက်လိုက်သော လမ်းညွှန်မှုများကို ခံယူပြီး ဆောင်ရွက်ကြသော ဆောင်ရွက်ချက်များသည် ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ နိုင်ငံသားတို့အတွက် ကိုယ်၏ ချမ်းသာခြင်း၊ စိတ်၏ချမ်းသာခြင်း၊ ငြိမ်းချမ်းခြင်းတို့ကို ဖြစ်ပေါ်စေရန်များစွာပင် ခဲယဉ်းပေလိမ့်မည်။

ဤနေရာ၌ ဓမ္မပဒ၊ ဗာလဝဂ်၊ ဂါထာ ၆၃ လာ ဘုရားရှင်၏ ဟောကြားချက်ကို များစွာ မှတ်သားအပ်ပါ၏။ ဓမ္မပဒက ဤသို့ဆို၏။

- လူမိုက်ဖြစ်ပါလျက် မိမိ လူမိုက်ဖြစ်ကြောင်းကို သိ၏။
ထိုသို့ သိခြင်းကြောင့်ပင် ထိုသူကို ပညာရှိဟု ဆိုရ၏။
- လူမိုက်ဖြစ်ပါလျက် မိမိကိုယ်ကို ပညာရှိဟုထင်၏။
ထိုသူသည်သာ တကယ့်လူမိုက်စစ်စစ် ဖြစ်၏။

ဓမ္မပဒဂါထာ ၆၃ ဒုတိယဂါထာဝဂ်လာ အဆိုအမိန့်များသည် စာတတ် ပေတတ် ပုဂ္ဂိုလ်များ၌ အဖြစ်များဖွယ်ရှိ၏။ ဗုဒ္ဓဒေသနာတော် အရ ပုထုဇဉ်များသည် အသိမှား၊ အမှတ်မှား၊ အယူမှား ဟူသော ဝိပလ္လာသ တို့ကို မပယ်နိုင်သေးသဖြင့် မည်သည့်စာပေ ပညာရှိ မဆို သူ၏အသိ၊ သူ၏အကျင့်သည် ပြည့်စုံနိုင်ဖွယ် မှန်ကန်နိုင်ဖွယ်မရှိ။

ဆင်ကို စမ်းသပ်ကြသော မျက်မမြင် ပုဏ္ဏား ၆ ယောက်တို့၏ အသိမျိုးကဲ့သို့ မိမိတို့၏ ရှုထောင့်အလိုက် သိခြင်းသဘောကိုသာ ဆောင်မည်ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် စာတတ်၊ ပေတတ် ပုဂ္ဂိုလ်များသည် မိမိတို့၏ စာသိကို ခန္ဓာသိဟု ယူဆပြီး ကျေနပ်နေတတ်ကြ၏။

ထို့ကြောင့် ဓမ္မပဒဂါထာ ၆၃ လာ ဒုတိယဝဂ်၏ အဆိုအမိန့်သည် စာတတ် ပေတတ် ပုဂ္ဂိုလ်များ၌ အဖြစ်များဖွယ်ရှိ၏ ဟုဆိုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဗုဒ္ဓဒေသနာတော်အရ ခန္ဓာသိဟူသည် ပွားခြင်း၊ ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြုခြင်း၊ ကိုယ်တိုင် အားထုတ်ခြင်းဖြင့်သာ ရနိုင်သော အသိမျိုး ဖြစ်၏။ စာပေလေ့လာရုံမျှနှင့် ရနိုင်သော အသိမျိုးမဟုတ်။

စာပေကို လေ့လာဖတ်ရှုလျှင် စာပေကို သိရ၏။ ခန္ဓာကို လေ့လာပြီးရှုမှသာလျှင် ခန္ဓာကို သိရ၏။ ခန္ဓာသိကို ရပါမှ မှားယွင်း

သော အမှတ်၊ မှားယွင်းသော အသိ၊ မှားယွင်းသောအယူ တို့ကို တဖြည်းဖြည်းချင်း ပယ်နိုင်၏။

မှားယွင်းသောအမှတ်၊ အသိ၊ အယူတို့ကိုပယ်နိုင်သည်နှင့်အမျှ တဏှာဖြင့်စွဲသော အတ္တ၊ မာနဖြင့်စွဲသောအတ္တ၊ ဒိဋ္ဌိဖြင့်စွဲသောအတ္တ တို့ကိုလည်း ပယ်ပြီးဖြစ်၏။ ယုတ်မာမှု အားလုံးတို့၏ တရားကိုယ် အတ္တပါးသည်နှင့်အမျှ ကိလေသာများလည်း ပါးကြလေ၏။

ထိုအခါမှသာ ဝိဇ္ဇာနှင့် စရဏတို့သည် အချင်းချင်း လိုက် လျော ညီထွေ ရှိနိုင်ကြ၏။ အချင်းချင်းလိုက်လျော ညီထွေရှိသော ဝိဇ္ဇာနှင့် စရဏတို့ဖြင့်သာ လူတို့၏ မွေးရာပါဘဝဆန္ဒများကို မှန် ကန်စွာ ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်မည် ဖြစ်ပေ၏။

မြန်မာနိုင်ငံ၌ ရေခဲမြေခဲ ဗုဒ္ဓ၏ထေရဝါဒရှိ၏။ ယင်းဝါဒကား ကိလေသာတန်းလန်းနှင့် ဘက်လိုက်၍ပြုစုထားသော ပုထုဇဉ်တို့၏ ဝါဒမဟုတ်၊ ကိလေသာဟူသရွေ့ကိုအကြွင်းမဲ့ပယ်တော်မူပြီးဖြစ်သော သဗ္ဗညုတဉာဏ်ရှင် ဘုရားသခင်၏ ဘက်မလိုက်သောဝါဒ ဖြစ်၏။

ထို့ကြောင့် ဘက်လိုက်သော နိုင်ငံခြားဖြစ် ဝါဒများမှ ရရှိသော ဝိဇ္ဇာနှင့်စရဏတို့ဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံသားတို့၏ မွေးရာပါဘဝဆန္ဒများ ကို ဖြည့်ဆည်းရန် အားထုတ်မည့်အစား၊ မိမိတို့၏ ရေခဲမြေခဲ ဖြစ် သော ထေရဝါဒမှရရှိသည့် ဝိဇ္ဇာနှင့် စရဏတို့ဖြင့်သာ မြန်မာနိုင်ငံ သားတို့၏မွေးရာပါဘဝဆန္ဒများကိုဖြည့်ဆည်းရန်အားထုတ်သင့်၏။

ယင်းသို့ အားထုတ်မည်ဆိုပါလျှင် ကိုယ်၏ချမ်းသာခြင်း၊ စိတ် ၏ချမ်းသာခြင်း၊ ငြိမ်းချမ်းခြင်းတို့ကို အခြားနိုင်ငံသားများထက် ပို၍ ပြည့်ဝစွာ ရရှိခံစားနိုင်ပေလိမ့်မည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်

လမ်းညွှန်ချက်များ အဖြစ်ဖြင့် မိမိတို့ ခံယူကျင့်သုံးသော ဝါဒချင်း မတူသောကြောင့် ဖြစ်၏။

လူမှုဘဝကို တည်ဆောက်ရာ၌ ထေရဝါဒနှင့် အခြားဝါဒများ သည် အချင်းချင်း လမ်းညွှန်ပုံချင်း မတူကြ၊ ထေရဝါဒက ဤသို့ ညွှန်၏။

ရတနသုတ် ပရိတ်တော်၌ ‘ရောဂမနဿဒုဗ္ဗိက္ခသမ္ဘူတံ တိဝိဓံ ဘယံ” ဟူ၍ ဤလောက၌ (၁) အနာရောဂါဘေး၊ (၂) လူမဆန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏အမနဿဘေး၊ (၃) ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးခြင်းဘေး အား ဖြင့် ဘေးသုံးမျိုးရှိရာတွင် ယင်းဘေးများမှ လူအပေါင်းတို့ကို ကယ် တင်ရာ၌ လည်းကောင်း၊ အမနဿဘေးမှ ဖြစ်ပေါ်လာသော သော က ပရိဒေဝ စသော ဆင်းရဲဒုက္ခ အပေါင်းမှ ကယ်တင်ရာ၌ လည်း ကောင်း၊ အစဉ်အတိုင်း ဦးစားပေး၍ ကျင့်ရန် သတ်မှတ်ထားသော နည်း သုံးနည်း ရှိ၏။ ယင်းတို့မှာ-

(၁) မိမိ နိုင်ငံ၏အကျိုးကို ပထမဦးစားပေး၍ ကျင့်ရမည်။

(၂) မိမိ အသင်းအဖွဲ့ (ဝါ) အသိုက်အဝန်း၏ အကျိုးကို ဒုတိယဦးစားပေး၍ ကျင့်ရမည်။

(၃) မိမိ၏အကျိုးကို နောက်ဆုံးထား၍ကျင့်ရမည်။

ဟူ၍ ခေါင်းဆောင်ကောင်း တစ်ယောက်အနေဖြင့် မိမိပါရမီ ဖြည့်စဉ်က မိမိကိုယ်တိုင် ကျင့်ခဲ့သည့်နည်းများကို မြတ်စွာဘုရား ဖော်ပြထားကြောင်း တွေ့ရ၏။ ဤကျင့်စဉ်အရဆိုလျှင် မိမိနိုင်ငံ အတွက် မိမိအဖွဲ့အစည်းကို ‘စတေး’ ရမည်။ မိမိအဖွဲ့အစည်း အတွက် မိမိကိုယ်ကို ‘စတေး’ ရမည်။

အမှန်အားဖြင့် ခေါင်းဆောင်လုပ်ကိုင်လိုသူ မည်သူမဆို မိမိ၏ အကျိုးကို အများအတွက်စတေးနိုင်ပါမှ အများ၏ အလေးအမြတ်ပြုခြင်း၊ ကြည်ညိုခြင်း၊ ပူဇော်ခြင်း၊ မြတ်နိုးခြင်းတို့ကို ခံယူရရှိပေလိမ့်မည်။

လူတို့၏ မွေးရာပါဘဝဆန္ဒငါးမျိုးကို ဖြည့်ဆည်းရန် အားထုတ်ရာ၌ အသောကမင်းကြီးသည် ထေရဝါဒ၏ လမ်းညွှန်ချက်ကို ခံယူ၍ ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြောင်း အရှင်အာဒိစ္စဝံသ၏ အသောကကျောက်စာတော် မြန်မာပြန်စာအုပ်၌ ဖတ်ရှုရ၏။ ယောမင်းကြီး ဦးဘိုးလှိုင်နှင့်ကနောင်မင်းသားကြီးတို့သည် လည်းမင်းတုန်းမင်းကြီး၏ အားပေးခွင့်ပြုချက်အရ မြန်မာနိုင်ငံကို ခေတ်မီတိုးတက်သော နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ ဖြစ်စေရေးအတွက် အုပ်ချုပ်ရေး၊ စီးပွားရေး၊ ကုန်သွယ်ရေး၊ ကာကွယ်ရေး၊ နိုင်ငံခြားဆက်ဆံရေး၊ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး စသော ရေးရာအဖြာဖြာတို့၌ မျက်မှောက်ခေတ်နှင့်အညီ ပြန်လည် ပြင်ဆင်အားထုတ်ရာတွင် ထေရဝါဒ၏ လမ်းညွှန်ချက်ကို ယူ၍ အားထုတ်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ရာဇဓမ္မသင်္ဂဟကျမ်း၌ ဖတ်ရှုရ၏။

လုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ အဘိဓမ္မမဟာရဋ္ဌဂူရု ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ ဘဒ္ဒန္တသေဌိလာဘိဝံသ၏ လက်တွေ့အသုံးချ အဘိဓမ္မာတရားတော်စာအုပ်၌ အနုဋီကာဆရာ ရှင်ဓမ္မပါလ၏ ဥဠာရဇ္ဈာသယာနံ နိသမ္မကာရီနံ ပယောဂသမ္ပတ္တိ နာမ မနာပါယေဝ ဟောတိ - လူတစ်ယောက်ဟာ မြင့်မြတ်တဲ့ စိတ်နေစိတ်ထားလည်း ရှိမယ်၊ စဉ်းစဉ်းစားစားလည်း လုပ်တတ်မယ်၊ လုပ်ပုံကိုင်ပုံလည်း မှန်မယ်ဆိုရင် နှစ်သက်ဖွယ်ကောင်းလှပါတယ်ဟူ၍ ဖော်ပြထားသည်ကို ဖတ်ရှုရ၏။

ဒုတိယအကြိမ်ထပ်၍ ဆိုချင်ပါ၏။ မြန်မာနိုင်ငံသားတို့၏ မွေးရာပါဘဝဆန္ဒငါးမျိုးကိုဖြည့်ဆီးရန်ဆောင်ရွက်ရာတွင်ရေခံမြေခံ ဖြစ်သော ထေရဝါဒအုတ်မြစ်ကိုချ၍ ထေရဝါဒ၏လမ်းညွှန်မှုကိုခံယူ ပြီးဆောင်ရွက်ပါက အခြားနိုင်ငံသားတို့ထက်ပို၍ ကိုယ်၏ ချမ်းသာ ခြင်း၊ စိတ်၏ချမ်းသာခြင်း၊ ငြိမ်းချမ်းခြင်းတို့ကို ခံစားနိုင်ပေလိမ့် မည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ချမ်းသာခြင်း၊ ငြိမ်းချမ်းခြင်းဟူသည် မှာ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာဖွံ့ဖြိုးမှုများ၌ မတည်ဘဲ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ဖွံ့ဖြိုးမှု များ၌သာ တည်သောကြောင့် ဖြစ်ပါ၏။

ထို့အပြင် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာဖွံ့ဖြိုးမှုများနှင့်ပတ်သက်၍ ဒုစရိုက် အားလုံးမှ အပြီးအပိုင်ရှောင်ကြဉ်နိုင်သော ကိုယ်ကျင့်သီလကို ပညာ နှင့်သမာဓိတို့က မိမိတို့နှင့်တစ်ပြိုင်တည်းတစ်ခဏတည်း ယှဉ်ဖက် အဖြစ် ထုတ်ဖော်နိုင်သော မဇ္ဈိမပဋိပဒါအကျင့်မြတ်သည် ထေရဝါဒ ၌သာ ရှိပါ၏။ အခြားမည်သည့်ဝါဒ၌မျှ မရှိပါချေ။ သို့ရာတွင် ထေရဝါဒကို လောကီရေးရာ ဖွံ့ဖြိုးမှုများ၌ သုံး၍မရ ဟုဆင်ခြေပေး လိုပါက နိရုတ္တကျမ်းဆရာ 'ယာသ'၏ “ဧ သာ ပုရိသဂရယှာ၊ န သတ္တဂရယှာ။ ဧသာ၊ ဤသို့အသုံးမကျမှုသည်။ ပုရိသဂရယှာ၊ အသုံး မချတတ်သူ၏ အပြစ်တည်း။ သတ္တ ဂရယှာ၊ ကျမ်းစာ သို့မဟုတ် ဝါဒ၏ အပြစ်သည်။ န၊ မဟုတ်” ဟူသော အဆိုအမိန့်ကို နာကြား စေလိုပါကြောင်း ဖော်ပြအပ်ပါ၏။

ထေရဝါဒနှင့်အညီ ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာကိုတည်ဆောက်ပါ

လောကဟူသည် ပရမတ္ထအနေဖြင့် ‘သင်္ခါရလောက’ သာရှိ၏။
ယင်းကိုပင် ‘အန္ဓပုထုဇဉ်’ များက ပရမတ္ထ အနေဖြင့် မမြင်ဘဲ ပုဂ္ဂိုလ်၊
သတ္တဝါ အနေဖြင့် မြင်သောအခါ ‘သတ္တလောက’ ဟုဆိုကြ၏။ ဘုံ
ဗိမ္မာန်သက်မဲ့ ရုပ်ဝတ္ထု အနေဖြင့် မြင်သောအခါ ‘ဩကာသလောက’
ဟုဆိုကြ၏။ ကလျာဏ ပုထုဇဉ်များကမူ ‘ဉာတပရိညာ’ အဆင့်မျှ
ဖြင့်ပင်ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါမရှိကြောင်းကိုလည်းသိ၏။ ဘုံဗိမ္မာန် သက်မဲ့
ရုပ်ဝတ္ထုမရှိကြောင်းကိုလည်းသိ၏။ ထို့ကြောင့် ကလျာဏပုထုဇဉ်
များသည် ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါနှင့် ဘုံဗိမ္မာန်သက်မဲ့ ရုပ်ဝတ္ထုအဆင့်ကို
ထွင်းဖောက်၍ ပရမတ္ထအဆင့် ဖြစ်သော ‘သင်္ခါရဓမ္မ’ အထိ မြင်ကြ
၏။ ထိုသို့ မြင်မှသာ မျက်ကန်း ‘အန္ဓပုထုဇဉ်’ အဖြစ်မှ လွတ်မြောက်
၏။ ထိုသို့ မမြင်နိုင်သေးလျှင် မျက်ကန်း ‘အန္ဓပုထုဇဉ်’ သာ ဖြစ်၏။

‘အန္ဓဘူတော အယံ လောကော-ဤလောကသည် အမိုက်
တိုက်သာ ဖြစ်၏’ ဟု မြတ်စွာဘုရားသခင်သည် အန္ဓပုထုဇဉ်များကို
ရည်ရွယ်၍ ဟောတော်မူခဲ့၏။ အန္ဓပုထုဇဉ်များတွင်လည်း လောက
အပေါ် မေတ္တာ၊ ကရုဏာရှိသော အန္ဓပုထုဇဉ်များလည်း ရှိကြပါသေး
၏။ သို့ရာတွင်သူတို့အတွက် လောကသည် အမိုက်တိုက်သာဖြစ်၏။

ထို့ကြောင့် သူတို့သည် လောကကို အမှန်အတိုင်း မမြင်နိုင်ကြ။ တစ်ခါတစ်ရံ သူတို့၏မေတ္တာနှင့်ကရုဏာတို့၏ အာနုဘော်ကြောင့် လက္ခယညဉ့်သန်းခေါင်ယံ၌ ရုတ်တရက်လျှပ်စီးလက်လိုက်သောအခါ ယင်းလျှပ်စစ်စီးရောင်ကြောင့် ပတ်ဝန်းကျင်ကို အထိုက်အလျောက် မှန်မှန်ကန်ကန် မြင်ရသကဲ့သို့ လျှပ်စီးရောင်သဖွယ် အထိုက်အလျောက်မှန်ကန်သော ဉာဏ်အလင်းရောင်သည် ထိုမေတ္တာရှင်၊ ကရုဏာရှင်များအတွက် ပေါ်တတ်ပါသည်။

ခဏခေတ္တမျှရလိုက်သော ထိုဉာဏ်အလင်းရောင်ဖြင့် ထိုမေတ္တာရှင် ကရုဏာရှင်များသည်လည်း လောကအတွက် အထိုက်အလျောက် အသုံးကျသော အမြင်ထူးများကို ဖော်ထုတ်ပေးခဲ့ကြပါ၏။ ထိုအမြင်ထူးများသည် ကဗျာများလည်း ဖြစ်နိုင်၏။ အနုပညာရပ်များလည်း ဖြစ်နိုင်၏။ ဒဿနပညာရပ်များလည်း ဖြစ်နိုင်၏။ သိပ္ပံနိယာမများလည်းဖြစ်နိုင်၏။ အခြားတစ်နည်းနည်းဖြင့် လောကအတွက် အထိုက်အလျောက်အသုံးကျသော ပညာရပ်များနှင့် နိယာမများလည်း ဖြစ်နိုင်ပါ၏။ သို့ရာတွင် လောကအတွက် အပြည့်အစုံအသုံးကျသော ပညာရပ်များနှင့် နိယာမများကား မဟုတ်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ထိုပုဂ္ဂိုလ်များ၏အမြင်သည် အမှိုက်တိုက်ထဲမှ ခဏခေတ္တမျှသာ ထွက်ပေါ်ပြီး ပျောက်ကွယ်သွားသော လျှပ်စီးရောင်၏ အဆင့်မျိုးမျှသာ ဖြစ်သောကြောင့် ဖြစ်၏။ လျှပ်စီးရောင်၏ အလင်းသည် မည်မျှရှိသည်ကို အားလုံးသိကြ၏။

မြတ်စွာဘုရားပွင့်တော်မူသောအခါ မြတ်စွာဘုရားဟောကြားတော်မူခဲ့သော ဒေသနာတော်များသည် လျှပ်စီးရောင်ပမာဏဖြင့်

မြင်ရသော လောကဆိုင်ရာ အကြောင်းအရာများ ဖြစ်စဉ်များမဟုတ်၊ နေမင်း၏ အလင်းရောင်၌မြင်ရသော လောက၏ အကြောင်းအရာများနှင့် ဖြစ်စဉ်များသာ ဖြစ်၏။

ထို့ကြောင့် နေ့ခင်းကြောင်တောင် နေမင်း၏အလင်းရောင်ဖြင့် လောကကိုကြည့်သောအခါ သတ္တလောက၏ သဘောကိုလည်း ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ မြင်ရ၏။ ဩကာသလောက၏ သဘောကိုလည်း ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ မြင်ရ၏။ သင်္ခါရလောက၏ သဘောကိုလည်း ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ မြင်ရ၏။ ထိုကဲ့သို့ ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ မြင်ရသည့် အတိုင်းပင် ဝေနေယျတို့အား စရိုက်အလိုက်၊ ဣန္ဒြေအလိုက် ဟောကြားတော်မူခဲ့၏။

ဝေနေယျတို့ကလည်း မြတ်စွာဘုရားသခင်၏ ဒေသနာတော်လာ အနက်အဓိပ္ပာယ်တို့ကို နေ့ခင်းကြောင်တောင်နေမင်း၏အလင်းရောင်၌ မြင်ရသည့်အတိုင်း မှန်ကန်စွာ မြင်ရ၏။ ယီးတီး ယောင်တောင် မြင်ရခြင်းမျိုးမဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် ‘အရိယသစ္စာ’ ကို မြင်ရသောအခါ ဒေသနာတော်၏အဆုံး၌ ဆိုင်ရာဝေနေယျတို့က ‘တပည့်တော်တို့အတွက် အလင်းရောင်သည် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပါပြီ’ ဟု ထုတ်ဖော်၍ လျှောက်ထားကြခြင်း ဖြစ်၏။ ယင်းသို့ လျှောက်ထားခြင်းကို ပါဠိဝေါဟာရအားဖြင့် ‘အာလောကော ဥဒပါဒိ’ ဟု ဒေသနာတော်၌ ဖော်ပြထား၏။

ဗုဒ္ဓဒေသနာတော်အရ ‘ဘဝ’ကို အမှိုက်တိုက်ဖြင့်လည်း ကြည့်၏။ အလင်းရောင်ဖြင့်လည်း ကြည့်၏။ အမှိုက်တိုက်ဖြင့်ကြည့်သူကို အနွပုထုဇဉ် ဟုခေါ်၏။ အလင်းရောင်ဖြင့် ကြည့်သူကို ကလျာဏ

ပုထုဇဉ်ဟုခေါ်၏။ အမိုက်တိုက်ဖြင့်ကြည့်သောအခါ 'ဘဝ'ကို ရုပ်နှင့်နာမ်အဖြစ် လည်းကောင်း၊ ရုပ်နှင့်နာမ်တို့၏ကြောင်းကျိုးဖြစ်စဉ်အဖြစ် လည်းကောင်း မမြင်။ 'ဘဝ'ကို ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ အဖြစ်သာ မြင်၏။ ငါ၊ ငါ့ဟာ၊ ငါ့ဥစ္စာ အဖြစ်သာ မြင်၏။ ထိုအခါ သူ၏ဘဝသည် မည်မျှပင် နံ့ချာသည် ဖြစ်စေ၊ မည်မျှပင် အကျည်းတန်သည် ဖြစ်စေ၊ သာယာဖွယ် 'သုဘ' အဖြစ်သာ မြင်တော့၏။ သာယာဖွယ် 'သုဘ' အဖြစ် မြင်သည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် သူ၏ဘဝကို အမြဲတည်တံ့အောင်၊ အမြဲချမ်းသာအောင်၊ မိမိ၏အလိုဆန္ဒအတိုင်း ဖြစ်အောင် တရားသည်ဖြစ်စေ၊ မတရားသည်ဖြစ်စေ ဘက်ပေါင်းစုံမှ နည်းပေါင်းစုံဖြင့် ကြိုးစား၏။

မိမိအတွက် ရရာရကြောင်းကို ကြံ၏။ တွေးတော၏။ ဤသဘောကို 'ကာမဝိတက်' ဟုခေါ်၏။ ဓမ္မနိယာမအတိုင်း ကြံ သော်လည်း ရချင်မှရ၏။ တွေးတောသော်လည်း ရချင်မှရ၏။ ထိုသို့ကြံတိုင်း တွေးတောတိုင်းရသောအခါ ပျော်၏။ ကျေနပ်၏။ ထိုအခါ သောမနဿ ဝေဒနာ ဖြစ်၏။ သောမနဿ ဝေဒနာဖြစ်သောအခါ 'တဏှာ' ဖြစ်၏။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဒေသနာတော်အရ တဏှာဖြင့်လျှင် 'ဥပါဒါန်'၊ ထိုနောက် 'ကံ' ထိုနောက် 'ဇာတိ'၊ ထိုနောက် 'ဇရာ'၊ ထိုနောက် 'မရဏ'၊ ဤပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကား အလယ်မှစသော ဖြစ်၏။

ဒွါရနှင့် အာရုံတို့ တွေ့ဆုံရာမှ 'တိဏ္ဍံ သင်္ဂတိ ဖဿော' အရ ဖြစ်ပေါ်လာသော 'ကာမဝိတက်' အပေါ်အခြေခံ၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဖြစ်သောကြောင့် အပါယ်ဇာတိ၊ အပါယ်ပဋိသန္ဓေ ဖြစ်၏။ အပါယ်ဇာတိနှင့်အပါယ်မရဏအကြား တွေ့ကြုံရမည့်သောက၊

ပရိဒေဝ, ဒုက္ခ, ဒေါမနဿ, ဥပါယာသ တို့ကိုမူ မည်မျှ ရှိမည်ဟု ခန့်မှန်း၍မရနိုင်အောင်ပင် ဖြစ်၏။ ဤသည်မှာ အမှိုက်တိုက်ဖြင့် 'ဘဝ'ကို ကြည့်တတ်သော အန္ဓပုထုဇဉ်တို့၏ သွားရာလမ်း ဖြစ်၏။

အကယ်၍ မိမိကြံတိုင်း၊ တွေးတောတိုင်း မဖြစ်ခဲ့သော် စိတ် ဆိုး၏။ ထိုသို့မဖြစ်ခြင်းသည် သူ၏အကြံအစည်နှင့် ရရာရကြောင်း အတွက် အဟန့်အတားဖြစ်၏။ ထိုသဘောကို 'ဗျာပါဒဝိတက်' ဟု ခေါ်၏။ 'ဗျာပါဒဝိတက်' သည် 'ကာမဝိတက်' ၏ အနှောင့် အယှက် နှင့် အတားအဆီး ဖြစ်၏။ ထိုအနှောက်အယှက်နှင့် အတားအဆီးကို မလွဲမသွေ ဖယ်ရှားရမည် ဖြစ်၏။ ထိုသို့ ဖယ်ရှားရာတွင် တရား သောနည်းကို ဖြစ်စေ၊ မတရားသော နည်းကိုဖြစ်စေ အလျဉ်းသင့် သလို သုံးမည်ဖြစ်၏။ မိမိ၏အကြံအစည်၊ မိမိ၏ လုပ်ငန်းအတွက် တော့ အဟန့်အတားအဖြစ်မခံနိုင်၊ မိမိစီမံကိန်းချထားသည့်အတိုင်း မဖြစ် ဖြစ်အောင် ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်၏။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဒေသနာ တော်အရ ဤသည်မှာ ဒေါမနဿဝေဒနာ ဖြစ်၏။ ဒေါမနဿ ဝေဒနာဖြစ်လျှင် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို အဆုံးမှစခြင်းဖြစ်၏။ အဆုံးမှစလျှင် လည်း အပါယ်ပဋိသန္ဓေပင်ဖြစ်၏။

မိမိ၏ ဘဝမျှော်မှန်းချက်အတွက် အခက်အခဲများကို ဖယ်ရှား သုတ်သင်ခြင်းသည် 'ဝိဟိံသဝိတက်' မည်၏။ 'ဝိဟိံသဝိတက်' ၏ မူရင်းအနက်သည် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်ခြင်း ဖြစ်၏။ မိမိ၏ ဘဝကို အမှိုက်တိုက်ဖြင့် ကြည့်တတ်သော အန္ဓပုထုဇဉ်အတွက် ရက်စက် ကြမ်းကြုတ်ခြင်းသည် တစ်နည်းအားဖြင့် ပျော်စရာဖြစ်၏။ ဤ နေရာ၌ ယောမင်းကြီး ဦးဘိုးလှိုင်၏ ရာဇဓမ္မသင်္ဂဟကျမ်း စာမျက်

နာ ၁၂၆ လာ'ဝေပစိတ္တိအသူရာ'နှင့် 'သိကြားမင်း'တို့၏ အဆို အယူများကို မှတ်သားဖွယ်ရာအဖြစ် ဖော်ပြအပ်ပါ၏။

ဝေပစိတ္တိအသူရာ- “ပညာရှိသည် သူမိုက်ကို ပြင်းထန်စွာ ဒဏ် ပေးခြင်းဖြင့် တားမြစ်ရာ၏။ အကယ်၍ ပြင်းထန်စွာ ဒဏ်ပေး ခြင်းဖြင့် မတားမြစ်ပါက သူမိုက်သည် ပို၍ ကြမ်းကြုတ်ပေလိမ့်မည်။

သိကြားမင်း- “ပညာရှိသည် အမျက်ထွက်နေသောသူမိုက်ကို အမျက်ထွက်မှန်းသိနေလျှင် ပြန်၍ အမျက်မထွက်ဘဲ သည်းခံ၏။ ထိုသို့ သည်းခံခြင်းသည်ပင်လျှင် သူမိုက်ကို ဆုံးမခြင်း ဖြစ်၏။

ဝေပစိတ္တိအသူရာ- “သည်းခံခြင်းကိုပင် ကြောက်၍ နေခြင်း ဖြစ်သည်ဟု သူမိုက်က ထင်တတ်၏။ ထိုအခါ ရှုံး၍ ပြေးသောနွားကို နိုင်သောနွားကအတင်းလိုက်သကဲ့သို့ သူမိုက်သည် ပညာရှိကို ပို၍ ရိုင်းပြဇော်ကားတတ်၏”

သိကြားမင်း- “အားကြီးသူက အားနည်းသူအား သည်းခံခြင်းကိုသာလျှင် မြတ်သော သည်းခံခြင်းဟုဆိုရ၏။ အားနည်းသူက အားကြီးသူအား သည်းခံခြင်းကိုမူ မြတ်သော သည်းခံခြင်းဟု မဆိုနိုင်။ အမျက်ထွက်နေသောသူကို ပြန်၍ အမျက်ထွက်၏။ ပြန်၍ အမျက်ထွက်သော သူသည် ပထမအမျက်ထွက်သော သူထက် ပို၍ ယုတ်မာ၏။ ပြန်၍ အမျက်မထွက်မှသာလျှင် အောင်နိုင်ခဲ့သောစစ်ပွဲကို အောင်နိုင်သူမည်၏။

ဤအမြင်သည် အမှောင်နှင့်အလင်းတို့၏ တန်ဖိုးချင်း ခြားနားချက်ကိုဖော်ပြသော ပုံစံများ ဖြစ်၏။ ဤတွင် “မိမိနိုင်ငံနှင့် မိမိလူမျိုးကို တိုင်းတစ်ပါးက စော်ကားလာပါက ငုံ့ခံနေရမည်လား” ဟု မေးဖွယ်ရှိလာ၏။ ဤမေးခွန်း၏ အဖြေမှာ ‘မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပ’ ခေါ် ‘ကာမဝိတက်’၊ ‘ဗျာပါဒဝိတက်’၊ ‘ဝိဟိံသဝိတက်’ နှင့် ‘သမ္မာသင်္ကပ္ပ’ ခေါ် ‘နေက္ခမ္မဝိတက်’၊ ‘အဗျာပါဒဝိတက်’၊ ‘အဝိဟိံသဝိတက်’ တို့၏ ခြားနားခြင်း အပေါ်၌တည်၏။ ထို့အပြင် ‘အားရှိ’ နှင့် ‘အားမဲ့’ သဘော အပေါ်၌လည်း တည်၏။ ကလျာဏ ပုထုဇဉ်များအနေဖြင့် လောက အပေါ် အားလုံး ညီတူညီမျှ မေတ္တာထားရမည်မှန်၏။ ကရုဏာထား ရမည်မှန်၏။ မုဒိတာ ထားရမည်မှန်၏။ ဥပေက္ခာထားရမည် မှန်၏။ သို့ရာတွင် မည်သည့် လူမျိုးမဆို မိမိ၏နိုင်ငံနှင့် လူမျိုးအပေါ် ‘ကတညုတ-ကတဝေဒီ’ မင်္ဂလာတရားတော်နှင့်အညီ တာဝန်ကျေပွန်အောင် ကျင့်ကြံအားထုတ်ဖို့ လိုအပ်ပါ၏။

ထိုသို့အားထုတ်ရာတွင် အဓမ္မအပေါ်၌မရပ်တည်ဘဲ ဓမ္မအပေါ်၌ ရပ်တည်ဖို့ လို၏။ ဓမ္မအပေါ်၌ ရပ်တည်ဖို့ ဆိုသည်မှာ မိမိနိုင်ငံနှင့်မိမိလူမျိုးအတွက် မိမိ၏ကိုယ်ကျိုး၊ ကိုယ့်စီးပွားကိုစွန့်လွှတ်ခြင်း ဖြစ်၏။ ဤသည်မှာ “နေက္ခမ္မဝိတက်” သဘောကိုဆောင်ခြင်းဖြစ်၏။ မိမိနိုင်ငံနှင့်မိမိလူမျိုးအပေါ်မေတ္တာထားခြင်းသည်အခြားသူများအပေါ် မုန်းတီး၍ မဟုတ်ဘဲ “ကတညုတ-ကတဝေဒီ” မင်္ဂလာ တရားတော်နှင့်အညီ ကျင့်ခြင်းဖြစ်၏။ ဤသည်မှာ ‘အဗျာပါဒ ဝိတက်’ သဘော ကိုဆောင်ခြင်းဖြစ်၏။ မိမိနိုင်ငံနှင့်မိမိလူမျိုးအပေါ်ကရုဏာထားခြင်း သည်လည်းအလားတူပင်မင်္ဂလာတရားတော်နှင့်အညီကျင့်ခြင်းဖြစ်၏။

ကလျာဏပုထုဇဉ်သည် အစဉ်သဖြင့် အနိမ့်မှ အမြင့်သို့ တက်နေသူဖြစ်၏။ အနိမ့်မှ အမြင့်သို့ တက်သူမှန်တိုင်း မိမိ၏ ကိုယ်ကျိုး၊ ကိုယ်စီးပွားကို အများအတွက် မလွဲမသွေ စွန့်ရမည်ဖြစ်၏။ ဤသည်ကိုပင် ပါရမီဖြည့်ခြင်း ဟူ၍ဆိုရ၏။ ရတနသုတ် ပါဠိတော်၌ ဘုရားလောင်းသည် နိယတဗျာဒိတ်တော်ကို ရပြီးချိန်မှစ၍ မိမိအကျိုး စီးပွားထက် လောက၏ အကျိုးစီးပွားကို ဦးစားပေး၍ ဆောင်ရွက်ခြင်း အားဖြင့် လေးသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်းတို့ ကာလပတ်လုံး ပါရမီတော်များကို ဖြည့်ကြောင်း ဖော်ပြထား၏။ ဇာတ်တော်များကို ဖတ်ရှုလေ့လာသောအခါ မြတ်စွာဘုရားအလောင်းတော်၊ ရှင်သာရိပုတ္တရာအလောင်းတော်၊ ရှင်မောဂ္ဂလ္လာန် အလောင်းတော်၊ ရှင်အာနန္ဒာအလောင်းတော်စသူတို့သည် မိမိတို့ကိုယ်တိုင်တိရစ္ဆာန်ဘဝရောက်သည်အထိ အနစ်နာခံကာ လောက၏ အကျိုးစီးပွားကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိရ၏။ ဤသို့ဆောင်ရွက်ခဲ့သော ပါရမီတော်တို့၏ အာနုဘော်ကြောင့် သစ္စာလေးပါး မြတ်တရားကို ပိုင်းခြားထင်ထင် သိမြင်တော် မူနိုင်ကြခြင်း ဖြစ်၏။ ဤမွန်မြတ်လှစွာသော မေတ္တာ၊ ကရုဏာတို့နှင့် ယှဉ်သောစေတနာတို့ကြောင့် တိရစ္ဆာန်ဘဝတို့၌ဖြစ်ရစေကာမူ မြင့်မားသောအဆင့်တို့၌ ဖြစ်ကြ၏။ လူများကိုပင် တရားဓမ္မ ဟောပြောနိုင်လောက်အောင် အသိဉာဏ်ပညာနှင့် ပြည့်စုံကြ၏။

ကလျာဏပုထုဇဉ်များသည် သစ္စာလေးပါးကိုရအောင် အားထုတ်ရာ၌ ဥပနိဿယ အနေဖြင့် မိမိကိုယ်ကို ငြိမ်းကဲ့သို့ သဘောထားတတ်ကြ၏။ အားလုံးသိကြသည့်အတိုင်း ဘုရားထီးတော်တင်သောအခါ 'ငြိမ်း'ကို ဆင်ရ၏။ ထီးတော်ကို တင်ပြီးသည်နှင့်

တစ်ပြိုင်နက် 'ငြမ်း'ကို ဖျက်ရ၏။ ဤသဘောအတိုင်း ကလျာဏ
ပုထုဇဉ်တို့သည်အတူမဲ့ချမ်းသာဖြစ်သောနိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကိုမျက်မှောက်
ပြုနိုင်ရေးအတွက် ငြမ်းသဖွယ် ပြုသင့်သော အကုသိုလ်များကို မလွဲ
သာ မရှောင်သာ အခြေအနေမျိုးနှင့် ကြံကြိုက်ပါက ပြုရကြောင်း၊
မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီးက သစ္စာလေးပါးတရားတော် အမှတ်
စဉ် ၂၄၊ စာမျက်နှာ ၂၇၈ ၌ ဤသို့ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရ၏။

“စတုက္ကနိပါတ်၊ အင်္ဂုတ္တိုရ်၊ ဘိက္ခုနီသုတ်၌ တဏှာ
မာနအရင်းခံ၍မဂ်၊ ဖိုလ်လှမ်းပုံနှင့်ပတ်သက်၍တစ်ယောက်
က ဒုက္ခချုပ်ငြိမ်းတဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုနိုင်တဲ့ အဆင့် သို့
ရောက်လာတယ်။ သူ့လိုပဲ ဒုက္ခချုပ်ငြိမ်းတဲ့နိဗ္ဗာန်ကိုလိုချင်
လိုက်တာလို့ဆိုတဲ့တဏှာမျိုးကတော့ဖြစ်ကောင်းတယ်၊
တစ်ခါလာပြန်တယ်၊ မာနကလည်း တစ်ဦးသော ပုဂ္ဂိုလ်
က ဒုက္ခသိမ်းတဲ့နိဗ္ဗာန်ကြီးကို ရောက်သွားတယ်။ သူလည်း
ခန္ဓာငါးပါးနဲ့၊ ဒီဉာဏ်နဲ့၊ ဒီဆရာပေးတဲ့နည်း၊ ဒီလို လုပ်
တာပဲ၊ ကိုယ်လည်း ဒီဉာဏ်နဲ့၊ ဒီဆရာပေးတဲ့နည်းပဲ၊ ငါ
လည်း ဘယ်နှယ်ကြောင့်မရမှာလဲဆိုတဲ့မာန်လည်း တက်
ချင်တက်ကြပါ၊ ဒီလိုမာနကတော့ဖြစ်ကောင်းပါတယ်”

ခန္ဓာငါးပါးတွင် အနိစ္စလက္ခဏာလည်းရှိ၏၊ ဒုက္ခလက္ခဏာ
လည်းရှိ၏။ အနတ္တလက္ခဏာလည်းရှိ၏။ အနိစ္စလက္ခဏာ ဟူသည်
မှာ ဖြစ်၊ ပျက် အမှတ်အသား ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် ယင်း ဖြစ်၊ ပျက်
အမှတ်အသားကို ‘သန္တတိပညတ်’က ဖုံး၏။ သန္တတိပညတ်က ဖုံး
ထားသောကြောင့် အမြဲရှိနေသည့် အစဉ်အတန်းကြီး အဖြစ်မှတ်ယူ၍

တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိ တို့က ငါ၊ ငါ့ဟာ၊ ငါ့ဥစ္စာ ဟုစွဲလမ်း၏။ ဒုက္ခလက္ခဏာဆိုသည်မှာအမြဲမပြတ်ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်ခြင်းအမှတ်အသားတည်း။ သို့ရာတွင် ယင်းအမှတ်အသားကို ‘ဣရိယာပုတ်’ ကဖုံး၏။ ထိုသို့ဖုံးထားသောကြောင့် ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်နေသည်ဟုမမြင်တော့ဘဲ ‘သုခ’ အဖြစ်ထင်မှတ်၍ စွဲလမ်း၏။ အနတ္တလက္ခဏာဆိုသည်မှာ မိမိအလိုအတိုင်းမဖြစ်ခြင်း အမှတ်အသား ဖြစ်၏။ ယင်း အမှတ်အသားကို ‘ဃနပညတ်’ ကဖုံး၏။ ထို့ကြောင့် ခြပ်၊ အစိုင်အခဲအဖြစ် ထင်မှတ်ကာ မိမိဆန္ဒအတိုင်း လုပ်၍ရကောင်းသည်ဟု ယူပြီး စွဲလမ်း၏။

ထို့ကြောင့် ထိုအစွဲအလမ်းများ တဖြည်းဖြည်းပျောက်ကင်းသွားအောင် ကလျာဏပုထုဇဉ်သည် ခန္ဓာငါးပါး၏ မမြဲခြင်း၊ ဆင်းရဲခြင်း၊ အလိုအတိုင်း မဖြစ်ခြင်းတို့ကို အလျင်းသင့်သလို ဉာဏ်ဖြင့် ပွားများသွားပါက ‘ဘဝနိကန္တိ’ ခေါ် ဘဝကို တက်မက်သည့် တဏှာသည် လက်သမား၏လက်ရိုက်လက်ကိုင်ရိုးကဲ့သို့ တဖြည်းဖြည်းချင်းလက်ရာများက စားမှန်းမသိ စားပြီး အဆုံးတစ်နေ့၌ သမုဒယ သစ္စာ ပါး၍ ပါး၍သွားကာအမြစ်ပြတ်နိုင်သည့်အဆင့်သို့ ရောက်ပြီးပုထုဇဉ်အဖြစ်မှ အရိယာအဖြစ်သို့ ရောက်သွားပေလိမ့်မည်။ ထိုအခါ ဘဝ၏အနက်၊ ဘဝ၏အဓိပ္ပာယ်သည်လည်း အပြီးတိုင်ပြည့်စုံသွားပေလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် ထိုအဆင့်သို့ ရောက်နိုင်ရန် ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာများကို ထေရဝါဒနှင့်အညီ တည်ဆောက်နိုင်အောင် ကြိုးစားအပ်ပါ၏။ ထိုသို့ကြိုးစားရာတွင် မိမိ၌ထင်ရှားရှိနေသောအပြစ်များကို မရှိသယောင် ဖုံးကွယ်တတ်သော ‘မာယာ’၊ မိမိ၌ တကယ်မရှိသော အရည်အချင်းများကို ရှိလေဟန် ဖော်ထုတ်၌ ကြွားဝါတတ်သော ‘သာဠေယျ’တို့ကို ရိုးသားစွာဖြင့် ကြိုးစား၍ ရှောင်ကြဉ်အပ်ပါ၏။

(၅)

ဂုဏ်ပကာသနကို အလေးထားပြုသော ကုသိုလ်ကောင်းမှု

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ဟူသမျှသည် ဘုရားကိုရှိခိုးကြ၏။ ထိုသို့ရှိခိုးရာ၌ ဘုရားရှင်၏ အဆုံး အပိုင်းအခြားမရှိသော ဂုဏ်တော်များကို ရွတ်ဆိုပူဇော်၍ ရှိခိုးကြ၏။ တရားဓမ္မများနှင့် ပတ်သက်၍လည်း စာပေ များကို ဖတ်ကြား၏။ သံဃာတော်များနှင့် ပတ်သက်၍လည်း ဆည်းကပ်ကြ၏။ ကိုးကွယ်ကြ၏။ ဤသည်များမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ အစဉ်အလာမပျက် ဆောင်ရွက်ကြသော ဘာသာရေးဆိုင်ရာ ဆောင်ရွက်ချက်များ ဖြစ်ကြ၏။

သို့ဖြစ်၍ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ၏ အမျိုးအစားနှင့် အဆင့်အတန်းကို ခွဲလိုက်လျှင် သုံးမျိုးသုံးစားရ၏။ ပထမအမျိုးအစားမှာ 'ကံ'လမ်း၌ အားကိုးသော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ ဖြစ်ကြ၏။ ဒုတိယ အမျိုးအစားမှာ 'ဉာဏ်'လမ်း၌ အားကိုးကြသော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ ဖြစ်ကြ၏။ တတိယအမျိုးအစားမှာ 'ကံ'လမ်းနှင့် 'ဉာဏ်'လမ်း နှစ်မျိုး စုံ၌ အားကိုးကြသော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ ဖြစ်ကြ၏။

'ကံ'လမ်း၌ အားကိုးကြသော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များသည် ဘုရားရှင်၏ အဆုံး အပိုင်းအခြားမရှိသောဂုဏ်တော်များကို နှစ်နှစ်ကာကာ အာရုံပြုကြ၏။ သာသနာတော်၌ ထင်ရှားသော ဝက္ကလိမထေရ် ကဲ့သို့ ဘုရား၌ လွန်စွာကြည်ညို၏။ တရားဓမ္မကိုလည်း နာကြား ၏။ ဘုရားတည်ခြင်း၊ ကျောင်းဆောက်ခြင်းစသောကောင်းမှုများကိုလည်း

ပြု၏။ အလှူဒါနပြုရာ၌လည်း သီလဝန္တပုဂ္ဂိုလ်များကို ရွေးချယ်၍
ပြု၏။ မိမိပြုသောကောင်းမှု၏ အကျိုးအာနိသင်ကြီးမားရေးအတွက်
ဖြစ်၏။ ကောင်းမှု၏ အာနိသင်ကြီးမားပါမှ မိမိအလိုရှိသော လူမင်း
စည်းစိမ်၊ နတ်မင်းစည်းစိမ်၊ ဗြဟ္မာမင်းစည်းစိမ်ကိုရမည်ဖြစ်၏။ ဖြစ်
ရာ ဘဝ၌ အောက်တန်း နောက်တန်းမကျဘဲ နေနိုင်မည် ဖြစ်၏။

ထိုကောင်းမှုပြုနည်းနှင့် ပတ်သက်၍ လယ်တီဆရာတော်ကြီး
က သူ၏ ဥတ္တမပုရိသဒီပနီကျမ်း၊ စာမျက်နှာ ၁၂ ၌ ဤသို့ ဖော်ပြ
ထားသည်ကိုတွေ့ရ၏။ “ပကာသနစိတ်နှင့် ပြုသော ကုသိုလ်သည်
ဘဝသမ္ပတ္တိ၊ ဘောဂသမ္ပတ္တိကိုမျှ လှလှပေးနိုင်သော ကုသိုလ်မဟုတ်၊
ပါရမီကုသိုလ် ဖြစ်ဖို့ဝေးစွာ ကောင်းမှု၏အကျိုးကို လိုလားသောစိတ်
ဖြင့် အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ကို အယုတ်အမြတ် ရွေးချယ်မှု၊ အကျိုးကြီးရာ
သော နည်းလမ်းကို ရွေးချယ်မှုတို့နှင့် ပြုသော ကုသိုလ်သည် ဘဝ
သမ္ပတ္တိနှင့် ဘောဂသမ္ပတ္တိတို့ကို ပေးနိုင်၏။ ပါရမီကုသိုလ်မျိုး
မဟုတ်။”

ထိုအပြင် လယ်တီဆရာတော်ကြီးက ဤသို့ ဆက်လက် မိန့်
တော်မူပြန်၏။ “အမှုကိုသာ အလေးဂရု အထူးပြုသည်။ အကျိုးကို
ဂရုမစိုက်။ မိမိလက်ရှိပစ္စည်းဝတ္ထုကို သူတစ်ပါးတို့နှင့်မကန့်မကွက်
ဆက်ဆံသည်ကိုပြု၍ သုံးဆောင်မှုသည် အရိယာသူမြတ်တို့၏
အစဉ်ထုံးတမ်း သွားမြဲလမ်းပေတည်း။ ငါသည်လည်း အလောင်း
အလျာ အရိယာတို့၏ လမ်းကို လိုက်ထိုက်သည်။ မိမိပိုင်ထိုက်သော
ပစ္စည်းဥစ္စာကို သူတစ်ပါးတို့နှင့် ကန့်ကန့်ကွက်ကွက် မဆက်ဆံ
သည်ကိုပြု၍ သုံးဆောင်ခြင်းသည် အန္တဗာလ ပုထုဇဉ်တို့၏ အစဉ်

ထုံးတမ်း သွားမြဲလမ်းပေတည်း။ ငါသည် ထိုအန္တရာလ ပုထုဇဉ်တို့၏ သွားမြဲလမ်းကို လိုက်ခြင်းငှာမထိုက်။ ဤသို့ နှလုံးထား၍ မိမိပိုင်ထိုက်သော ပစ္စည်းဥစ္စာကို အယုတ်အလတ် အမြတ်သုံးပါး လူအများနှင့် အညီအမျှ ပိုင်ဆိုင်ကြသော ‘ဘုံ’ ပစ္စည်းတို့ကဲ့သို့ မျှဝေပေးကမ်း လှူဒါန်းစွန့်ကြဲသော ဒါနကုသိုလ်သည် အရိယာ သဘောကို မှီ၍ပြုသော ကုသိုလ်မည်၏။ ပါရမီကုသိုလ်မျိုးတည်း။”

အမှန်အားဖြင့် လယ်တီဆရာတော်ကြီး၏ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်အရ ဆိုရလျှင် ယင်းပုဂ္ဂိုလ်မျိုးသည်သာ ‘ထေရဝါဒအုတ်မြစ်’ ပေါ်၌ ဘဝကို တည်ဆောက်သူမည်၏ ဟူ၍ ဆိုရ၏။

လယ်တီဆရာတော်ကြီး၏ မိန့်မြွက်ချက်အရ ဆိုရလျှင် ဂုဏ်ပကာသနကို မက်မော၍ ပြုသော ကောင်းမှုဟူသမျှသည် ‘ကံ’ လမ်း၌လည်း မပါ။ ‘ဉာဏ်’ လမ်း၌လည်း မပါ။ ‘ကံ’ နှင့် ‘ဉာဏ်’ နှစ်မျိုးရောရာလမ်း၌လည်း မပါ။ သီးခြားလမ်း၌သာ ပါ၏။ ထိုသီးခြားလမ်းကား ဂုဏ်ပကာသန ရရုံမျှသာ အဆုံးသတ်၏။ နောက်ထပ် အကျိုးတရား တစ်စုံတစ်ခု ရဖွယ်မရှိ။

ကောင်းမှု၏ အကျိုးအာနိသင်ကိုရလို၍ ကောင်းမှုပြုသော သူသည် ‘ကံ’ လမ်း၌အားကိုးသောဗုဒ္ဓဘာသာဝင်မည်၏။ ထို ဗုဒ္ဓ ဘာသာဝင် ဟူသမျှသည် ‘ကံ’ ၏ အကျိုးအာနိသင် ကြီးပွားရေး အတွက် လုံ့လပြု၏။

စေတနာသုံးတန်ပြဋ္ဌာန်းမှ အကျိုးကြီးမားသည် ဆိုလျှင်လည်း စေတနာ သုံးတန် ပြဋ္ဌာန်းအောင် အားထုတ်၏။ သီလဝန္တ ပုဂ္ဂိုလ်များ အားလှူဒါန်းမှ အကျိုးကြီးမားသည် ဆိုလျှင်လည်း သီလဝန္တပုဂ္ဂိုလ်

များကိုရွေးချယ်၍ လှူဒါန်း၏။ သံဃိက လှူဒါန်းမှ အကျိုးကြီးမားသည်ဟု ဆိုလျှင်လည်း သံဃိကလှူဒါန်း၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် ‘ကံ’ ၏ အကျိုးအာနိသင် ကြီးပွားဖို့သာ လို၏။ မိမိ၏ ‘အတ္တလွန်’ စိတ်ကို နှိပ်ကွပ်ဖို့မလို၊ ပုထုဇဉ်တို့၏ ဓမ္မတာအရ မိမိတို့၏သန္တာန်၌ ကိန်းနေသော စရိုက်ဆိုး၊ ဉာဉ်ဆိုးများကို နှိပ်ကွပ်ဖို့မလို၊ ‘ကံ’ ၏ အကျိုးအာနိသင် ကြီးပွားမည်ဆိုလျှင် ဘာကိုပင် လုပ်ရလုပ်ရ လုပ်မည်သာ ဖြစ်၏။

အမှန်အားဖြင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်များသည် သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ ထွက်မြောက်ရန်မလိုလားဘဲ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲအတွင်း၌ ‘ချမ်းသာသုခ’ ကို ရှာဖွေရန်သာ စိတ်စောကြ၏။ လူ့စည်းစိမ်ထက် နတ်စည်းစိမ်ကို ပို၍နှစ်သက်၏။ နတ်စည်းစိမ်ထက် ဗြဟ္မာ့စည်းစိမ်ကို ပို၍နှစ်သက်၏။ ထို့ကြောင့် မိမိတို့အလိုရှိရာ စည်းစိမ်များကို ရနိုင်စိမ့်သောငှာ ‘ကံ’ ကိုပြုခြင်း ဖြစ်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များသည်သဒ္ဓါလွန်၍ ပညာနုနဲ့သူများ ဖြစ်ကြ၏။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို ဖြုတ်ရမှန်းမသိ၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိဟူသည် ငရဲမျိုးစေ့ ဖြစ်၏။ ဝိပဿနာဉာဏ်၊ မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်ကို တား၏။ ငရဲမျိုးစေ့ကို ရင်ဝယ်ပိုက်ထားသမျှ ကာလပတ်လုံး သူပြုသမျှ ကောင်းမှုများသည်ဒုတိယဘဝ၌ ပရမ်းပတာ ကျရောက်တတ်သော “ဝိနိပါတဘေး” မှ မလွတ်၊ ကျချင်သလို ကျသွားနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် သက္ကာယဒိဋ္ဌိ တန်းလန်းနှင့်ပြုသော ကောင်းမှုဟူသမျှသည် တကယ်တမ်း အားကိုးလောက်သော ကောင်းမှုများ မဟုတ်ကြ။

‘ဉာဏ်’ လမ်း၌ အားကိုးကြသော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များသည် အလှူဒါန၌ စိတ်ပါဝင်စားခြင်းမရှိကြ။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များသည် ပညာ

လွန်၍ သဒ္ဓါနုနုသူများ ဖြစ်ကြ၏။ ပိဋကတ်စာပေ တတ်မြောက်
 ထားခြင်း၌သာ ကျေနပ်ကြ၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များသည် ပိဋကတ်စာပေ
 တတ်မြောက်ထားခြင်းကြောင့် မိမိတို့ကိုယ်ကို သူတော်ကောင်း ဟု
 ထင်မှတ်ကြ၏။ အမှန်အားဖြင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်များသည် ယေဘုယျ အား
 ဖြင့် အလွန်ဆုံး ငါးပါးသီလ လုံခြုံသူများ အဆင့်၌သာ ရှိတတ်ကြပါ
 ၏။ ငါးပါးသီလသည် သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို ခွာနိုင်စွမ်း မရှိ။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ
 ကို မခွာနိုင်သမျှ ကာလပတ်လုံး ဒုတိယဘဝ၌ အပါယ်လေးဘုံသို့
 ပရမ်းပတာ ကျရောက်သွားနိုင်သော ဝိနိပါတဘေးမှ မလွတ်နိုင်။
 မိမိတို့ တတ်မြောက်ကျွမ်းကျင်ထားသော ပိဋကတ်တော်များက မိမိ
 တို့အား ဝိနိပါတဘေးမှလွတ်အောင်ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်မည်မဟုတ်။
 မိမိတို့၏ ကောင်းမွန်သော ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာများကသာ မိမိတို့အား
 ဝိနိပါတဘေးမှ ကယ်တင်နိုင်၏။

ဘုရားရှင်၏ ဂုဏ်တော်အနန္တကိုလည်းကောင်း၊ တရားတော်
 ၏ ဂုဏ်တော်အနန္တကိုလည်းကောင်း၊ သံဃာတော်၏ ဂုဏ်တော်
 အနန္တကိုလည်းကောင်း ရွတ်ဆိုပူဇော်၍ ရှိခိုးနေရုံမျှနှင့်လည်း သက္ကာ
 ယ ဒိဋ္ဌိသည် ကွာမည်မဟုတ်။ အနုဿတိဘာဝနာကုသိုလ် ဖြစ်ရုံ
 မျှသာ ရှိ၏။ ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ ဟူသော ရတနာ သုံးပါးသည်
 ဤလောက၌ အပူဇော်ခံသက်သက် အနေဖြင့် ပွင့်ထွန်း ပေါ်ပေါက်
 လာသည် မဟုတ်။ ဘုရားဟောတော်မူသည့်အတိုင်း တရားတော်၌
 သာရှိသည့်အတိုင်း၊ သံဃာတော်များက ညွှန်ကြားတော်မူသည့်
 အတိုင်း ယုံကြည်စွာ လိုက်နာကျင့်သုံး၍ အနိမ့်ဆုံး အဆင့်အနေဖြင့်
 ကလျာဏ ပုထုဇဉ် ဖြစ်သွားအောင်၊ ထိုထက်စွမ်းနိုင်ပါက မဂ်ဖိုလ်

ကို ရသွားအောင် ကျင့်ကြံအားထုတ်စေရန်အတွက်သာ ဖြစ်၏။ သို့မှသာ ဤလောက၌ ရတနာသုံးပါး ပွင့်ထွန်းပေါ်ပေါက်ရကျိုး နပ်မည်ဖြစ်၏။

ဘုရားရှင်သည် လေးသင်္ချေနှင့်ကမ္ဘာတစ်သိန်းတို့ ကာလပတ်လုံး ပါရမီတော်များကို ဖြည့်ကျင့်တော်မူပြီးနောက် ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူ၏။ ထို့နောက် လေးဆယ့်ငါးဝါတို့ ကာလပတ်လုံး ဒေသနာတော်များကို ဟောကြားတော်မူ၏။ သံဃာအဖွဲ့အစည်းကို တည်ထောင်တော်မူ၏။ သံဃာအဖွဲ့အစည်းသည် ဘုရားရှင် ဟောကြားတော်မူခဲ့သော တရားဒေသနာများကို ဘုရားရှင်ကိုယ်စား ဝေနေယျသတ္တဝါတို့အား ထပ်ဆင့် ဟောကြားတော်မူရန် ဖြစ်၏။ ဤကဲ့သို့ ထပ်ဆင့်ဟောကြားတော်မူသောအားဖြင့် သာသနာတော် အမွန်ရှည်စွာ တည်တံ့ပြန့်ပွားအောင် ဆောင်ရွက်ရာ ရောက်ပါ၏။

ဘုရားရှင် ဟောကြားတော်မူခဲ့သော တရားဒေသနာတော်များသည် 'ဆေးနည်း' သဖွယ်ဖြစ်၏။ 'ဆေးနည်း' ကို အလွတ်ကျက်မှတ်ရန် မဟုတ်။ ဆေးနည်းပါအတိုင်း ဆေးကို ဖော်စပ်၍ စားသုံးရန် ဖြစ်၏။ သို့မှသာ ရောဂါပျောက်ကင်းပေလိမ့်မည်။ ဤသည်မှာ မြတ်စွာဘုရား၏ ရည်ရွယ်ချက်ဖြစ်၏။ ဆေးနည်းကို အလွတ်ကျက်မှတ်ရုံမျှနှင့်တော့ ရောဂါပျောက်ကင်းသည် ဟူ၍ မရှိကောင်း။ သို့ရာတွင် ဤလောက၌ ဆေးနည်းကို အလွတ်ကျက်မှတ်ရုံမျှနှင့် ရောဂါပျောက်သည်ဟု ထင်သူက များလေ၏။ ထို ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးသည် မိမိ၌ ရောဂါရှိပါလျက် ဆေးနည်းကို အလွတ်ရွတ်ဆိုတတ်ရုံမျှနှင့် ရောဂါပျောက်သွားပြီဟု ထင်မှတ်ကာ အခြားရောဂါရှင်များအား

လည်း ထိုနည်းအတိုင်း ကုသရန် လမ်းညွှန်တတ်၏။ ထိုညွှန်ကြားချက်၌ ယုံကြည်ကာ လိုက်နာဆောင်ရွက်တတ်သော ရောဂါရှင်များသည် တကယ်တမ်းကျတော့ ရောဂါမပျောက်မှန်း သိကြ၏။ ထိုသို့ သိသောအခါ သူ၏ရောဂါသည် ကျွမ်းသွားလေပြီ။ ကုစား၍မရတော့။ နောင်တတစ်ဖန် ပူပန်ရုံမှတစ်ပါး အခြားနည်းလမ်းများ မရှိတော့။

ပိဋကတ်စာပေ တတ်မြောက်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ မြတ်စွာဘုရားရှင်က အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် ပဉ္စက နိပါတ် ဓမ္မဝိဟာရီ သုတ်၌ ဤသို့ ဟောကြားတော်မူထားသည်ကို တွေ့ရ၏။

“ပိဋကတ် သုံးသွယ်၊ နိကာယ်ငါးရပ်၌ ချောက်ချားနိုင်လောက်အောင် တတ်ကျွမ်းသူသည် မိမိတတ်ကျွမ်းမှုကိုသာ ပဓာနပြု၍ ထိုထက်မပိုလျှင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကို ပရိယတ္တိ ကျွမ်းကျင်သူ ‘ပရိယတ္တိ ဗဟုလ’ ဟူ၍ ဆိုရ၏။ တရားဖြင့် နေသူ ‘ဓမ္မဝိဟာရီ’ ဟူ၍ မဆိုရ။

ပိဋကတ်သုံးသွယ်၊ နိကာယ်ငါးရပ်ကို မိမိကိုယ်တိုင် ချောက်ချားနိုင်ရုံသာမက၊ သူတစ်ပါးအားလည်း ဟောပြောပို့ချနိုင်သူသည် မိမိပို့ချနိုင်မှုကိုသာ ပဓာနပြု၍ ထိုထက်မပိုလျှင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကို ဟောပြောမှု၌ ကျွမ်းကျင်သူ ‘ပုညတ္တိ ဗဟုလ’ ဟူ၍ ဆိုရ၏။ တရားဖြင့် နေသူ ‘ဓမ္မဝိဟာရီ’ ဟူ၍ မဆိုရ။

ပိဋကတ်သုံးသွယ်၊ နိကာယ်ငါးရပ် ကို အလွတ်အာဂုံဆောင်၍ သရဇ္ဈာယ်နိုင်သူသည် မိမိသရဇ္ဈာယ်နိုင်မှုကိုသာ ပဓာနပြု၍ ထိုထက်မပိုလျှင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကို ပိဋကတ်တော်သရဇ္ဈာယ်မှု၌ ကျွမ်းကျင်သူ ‘သရဇ္ဈာယ ဗဟုလ’ ဟူ၍ ဆိုရ၏။ တရားဖြင့် နေသူ ‘ဓမ္မဝိဟာရီ’ ဟူ၍ မဆိုရ။

ပိဋကတ်သုံးသွယ်၊ နိကာယ်ငါးရပ်၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို တွေးခေါ် ကြံစည်နိုင်သူသည် မိမိ၏တွေးခေါ်ကြံစည်နိုင်မှုကို ပဓာန ပြု၍ ထိုထက်မပိုလျှင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကို တွေးခေါ်ကြံစည်မှု၌ ကျွမ်းကျင်သူ ‘ဝိတက္ကဗဟုလ’ ဟူ၍ဆိုရ၏။ တရားဖြင့်နေသူ ‘ဓမ္မဝိဟာရီ’ ဟူ၍ မဆိုရ။

ပိဋကတ်သုံးသွယ်၊ နိကာယ်ငါးရပ်ကိုလည်း ကျွမ်းကျင်၏။ ပိဋကတ်တော်လာအတိုင်းလည်း ခန္ဓာဉာဏ်ရောက် ‘သန္နိဋ္ဌိက’ အသိမျိုးဖြင့် သိ၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကိုသာ တရားဖြင့်နေသူ ‘ဓမ္မဝိဟာရီ’ ဟူ၍ ဆိုရ၏။”

ဓမ္မဝိဟာရီပုဂ္ဂိုလ်မျိုးသည် ကံလမ်းနှင့် ဉာဏ်လမ်း နှစ်မျိုးစုံ၌ အားကိုးသော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဖြစ်၏။ သဒ္ဓါနှင့်ပညာ နှစ်မျိုးကို ဣန္ဒြေအနေဖြင့် မျှအောင် ကျင့်တတ်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးသည် ဘုရား၌ လည်း ကြည်ညိုတတ်၏။ တရား၌လည်း ကြည်ညိုတတ်၏။ သံဃာတော်များ၌လည်း ကြည်ညိုတတ်၏။ ထိုသို့ကြည်ညိုရာတွင် ‘ဝက္ကလိ’ ရဟန်းလို ကြည်ညိုရုံသက်သက်မဟုတ်၊ ကျေးဇူးတင်သည့် သဘောလည်းပါ၏။ အမှန်အားဖြင့် မြတ်စွာဘုရားသည် လောကသုံးပါး၏ ကျေးဇူးရှင် ဖြစ်တော်မူ၏။ မြတ်စွာဘုရားကြောင့် လူနတ် ဗြဟ္မာ သတ္တဝါအပေါင်းတို့သည် ရပ်နှင့်နာမ်ကို ခွဲခြား၍ သိကြ၏။ ပညတ်နှင့် ပရမတ်ကို ခွဲခြား၍ သိကြ၏။ ခန္ဓာ၊ အာယတန၊ ဓာတ်၊ သစ္စာ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို သိကြ၏။ ကုသိုလ်နှင့် အကုသိုလ်ကို သိကြ၏။ သိက္ခာသုံးပါး ကိုယ်ကျင့်တရားကို သိကြ၏။

ထိုသို့သိရာတွင် သိနည်းမှာ နှစ်မျိုးရှိ၏။ သိနည်းတစ်မျိုးမှာ

ဘုရားရှင်အလိုတော်ကျ မဟုတ်ဘဲ စာသိ၊ ပေသိ၊ ကျမ်းဂန်သိမျှဖြင့် ကျေနပ်သော အသိဖြစ်၏။ နောက် သိနည်းတစ်မျိုးမှာ ဘုရားရှင် အလိုတော်ကျအတိုင်း ခန္ဓာသိ ဖြစ်၏။ စာသိ၊ ပေသိ၊ ကျမ်းဂန်သိ သမားသည် သူ့ကိုယ်သူ ခန္ဓာသိသမားဟု ထင်မှတ်တတ်၏။ ထို သို့ထင်မှတ်ခြင်းသည် သူ့ကိုယ်တိုင်က ပိဋကတ်ကိုချောက်ချားနိုင် သူ၊ ဟောပြောနိုင်သူ၊ ရွတ်ဆို သရဇ္ဈာယ်နိုင်သူ၊ တွေးခေါ်ကြံစည် နိုင်သူ ဖြစ်နေသောကြောင့် ဖြစ်၏။ ထိုသို့ ဖြစ်၍သာလျှင် သူ့ကိုယ် သူ ခန္ဓာသိသမား၊ တရားဖြင့်နေသူ ‘ဓမ္မဝိဟာရီ’ အဖြစ် အထင်မှား နေခြင်း ဖြစ်၏။ အမှတ်မှားနေခြင်း ဖြစ်၏။

အမှန်အားဖြင့် စာသိ၊ ပေသိ၊ ကျမ်းဂန်သိသမားသည် ဆေး နည်းကိုသာ သိသူဖြစ်၏။ ထိုဆေးနည်းအရ ဆေးဝါးကို ဖော်စပ်၍ စားသူမဟုတ်။ သို့ဖြစ်၍ ရတနာသုံးပါး၏ အဆုံးအပိုင်းအခြား မရှိ သော ဂုဏ်တော်များကိုရွတ်ဆိုပူဇော်၍ ရှိခိုးနေရုံမျှနှင့်ကျေနပ်နေသူ ဖြစ်၏။ ပါဠိဘာသာဖြင့်ဖြစ်စေ၊ မြန်မာဘာသာဖြင့် ဖြစ်စေ ရေးသား ဖော်ပြထားသော ဂါထာများ၊ စုဏ္ဏိယများ၊ ပျို့ကဗျာများ၊ စကားပြေ များကို ဖတ်ပြီး ယင်းတို့၏ ‘အလှအပ’ ဌာသနစ်မျောနေသူ ဖြစ်၏။ ဉာဏ်စဉ်အနေဖြင့် ပြောရလျှင်လည်း သုတမယဉာဏ်၊ စိန္တာမယ ဉာဏ် ဌာသ အဆုံးသတ်၏။ ဘာဝနာမယဉာဏ်သို့ မရောက်။

မြတ်စွာဘုရားပွင့်တော်မူလာခြင်းမှာလည်း ဘာဝနာမယဉာဏ် ဖြင့် လောကကို ‘သုညတ’ ဆိုက်အောင် နားလည်နိုင်ရန် ဖြစ်၏ ‘သုညတ’ ဆိုက်မှသာ စာဖတ်သူ၏ သန္တာန်၌ အမြစ်တွယ်နေသော အတ္တလွန်စိတ်ကွာပေလိမ့်မည်။ အတ္တလွန်စိတ်ကွာပါမှ ဤလောက

၌ ဒုစရိုက်တရားများ၊ အဓမ္မဝါဒများ၊ အနိုင်ကျင့်မှုများ ကင်း၍ ကင်း၍ သွားပေလိမ့်မည်။ ဒုစရိုက်တရားများ၊ အဓမ္မဝါဒများ၊ အနိုင်ကျင့်မှုများ ကင်း၍ကင်း၍ သွားသည်နှင့်အမျှ ဤလောက၌ ငြိမ်းချမ်းမှုများသည်လည်း ပွား၍ပွား၍ လာပေလိမ့်မည်။ ဤသို့ ဖြစ်လာနိုင်ရန် ထေရဝါဒကို အပေါ်ယံရှပ်၍ သိခြင်းမျိုး၌ မကျေနပ်ဘဲ နောက်ဆုံး သုညတဆိုက်အောင် သိခြင်းမျိုးအထိ သိလာရန် အားထုတ်အပ်ပါ၏။ ဤသို့ သိလာအောင် အားထုတ်နိုင်ရေးအတွက် ညွှန်ကြားရန် မြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော်မူလာခြင်းဖြစ်၏။

ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များသည် ရတနာသုံးပါး၏ အပိုင်းအခြားမရှိသော ဂုဏ်တော်များကို ရွတ်ဆိုပူဇော်ရုံမျှနှင့်မကျေနပ်ဘဲ -

မြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော်မူလာခြင်း၏ မူလရည်ရွယ်ချက် ပြည့်မြောက်အောင်၊ ဤလောက၌ စစ်မှန်သော ငြိမ်းချမ်းမှုများ ပွား၍လာအောင်၊ ဘုရားရှိခိုးရာ၌ဖြစ်စေ၊ စာပေကျမ်းဂန်များ လေ့လာရာ၌ ဖြစ် စေ၊ ပတ်ဝန်းကျင် လောကကို ရှုမြင်သုံးသပ်ရာ၌ဖြစ်စေ၊ ထေရဝါဒ၏ သွန်သင်ချက်အတိုင်း ဘာဝနာမယဉာဏ်ဖြင့် သုညတဆိုက်အောင် ရှုမြင်သုံးသပ်ဖို့ လိုအပ်ပါ၏။

သို့မဟုတ်ပါက ဆေးဝါးကို ဖော်စပ်မမှီဝဲဘဲ ဆေးနည်းများကို အလွတ်ကျက်မှတ်ရုံမျှနှင့် ရောဂါပျောက်သည် ဟု ယူဆသော ဆရာများ၏ အဆိုအမိန့်ကို ယုံကြည်လိုက်နာမိသဖြင့် ရောဂါကျွမ်းသွားရရှာသော ရောဂါသည်များ၏ ဖြစ်ရပ်ဆိုးမျိုးနှင့် တစ်ထပ်တည်း ဖြစ်သွားပေလိမ့်မည်။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌မူ 'ပညာလွန်၍ သဒ္ဓါနုန့်သူများသည် ကောက်ကျစ်တတ်ကြ၏' ဟု ဆိုထားပါ၏။

(၆)

အငှားသိကို မကိုးစားလွန်းသင့်

ဓမ္မသည် လောကနှင့် လောကုတ္တရာ ဟူ၍ ၂ မျိုးရှိ၏။ ‘လောက’ ဟူသည် ဖြစ်တတ်၊ ပျက်တတ်သော သဘောဖြစ်၏။ ဖြစ်တတ်၊ ပျက်တတ် သော်လည်း ‘လောက’ တစ်ခုလုံးသည် မည်သည့်အခါမျှ ကုန်ဆုံးသွားလိမ့်မည်မဟုတ်။ အစဉ်အမြဲရှိနေမည်သာ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ‘လောက’ ကို ‘အနန္တ’ ဟုဆို၏။ အစဉ်အမြဲရှိနေခြင်းကို အကြောင်းပြု၍ ‘နိစ္စ’ ဟူ၍လည်း ဆိုရ၏။ သို့ရာတွင် ဤ ‘နိစ္စ’ ကား ဖြစ်၊ ပျက် ကုန်ဆုံးပြီး နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုသွားသဖြင့် ဃာ ဘုံ လုံးသည် တစ်ခုသောနေ့တွင် အပြီးအပြတ် အားလုံး ကုန်ဆုံး သွားလိမ့်မည်ဟူ၍ မရကောင်းသောကြောင့် ‘နိစ္စ’ ဟူ၍ ဆိုရသော ‘နိစ္စမျိုး’ ဖြစ်၏။ ယင်းနိစ္စမျိုးကို ‘ပရိဏာမိနိစ္စ’ ဟု ဆရာများက ဆိုကြ၏။ အဋ္ဌကလာပ ရုပ်ရှစ်ခုသည် အမြဲတစေ ဖြစ်ပျက်နေပါ လျက် မည်သည့်အခါမျှကုန်ဆုံးသွားခြင်းမရှိသောကြောင့် ‘နိစ္စ’ ဟု ဆိုခြင်း သဘောမျိုးဖြစ်၏။ ဖြစ်လိုက်၊ ပျက်လိုက်၊ နောက် ဖြစ်လိုက် ပျက်လိုက်ဖြင့် အပြီးအပိုင် မြစ်ပြတ်သဘောမျိုးဖြင့် ကုန်ဆုံးမှု မရှိ နိုင်ခြင်း ကို ဆိုလိုပါ၏။

သမ္မုတိသစ္စာအရ ‘လောက’ ဟူသည် သက်ရှိသက်မဲ့ အနေဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ အရာဝတ္ထုများ ဖြစ်ကြ၏။ ပရမတ္ထ သစ္စာ အနေဖြင့်

ကား ရုပ် နာမ် ခန္ဓာများ ဖြစ်ကြ၏။ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါများ မဟုတ်၊
 ရုပ် နာမ် ခန္ဓာများသည် အကျိုးတရားများ ဖြစ်ကြ၏။ အမြဲတစေ
 ဖြစ်နေကြ၏။ ပျက်နေကြ၏။ ယင်းသို့ ဖြစ်နေခြင်း၊ ပျက်နေခြင်းကို
 ဥပါဒ်၊ ဌီ၊ ဘင် ဟုဆိုရ၏။ ထို့ကြောင့် အကျိုးတရား ဖြစ်သော
 ရုပ်၊ နာမ်၊ ခန္ဓာ ကို ဥပါဒ်၊ ဌီ၊ ဘင် ရှိသော တရားဟု ဆို၏။
 ယင်းကဲ့သို့ ဥပါဒ်၊ ဌီ၊ ဘင် ရှိသော အကျိုးတရားတို့၏ နောက်
 ကွယ်၌ အကြောင်းတရားသည် ရှိ၏။ ယင်းအကြောင်းတရားကို 'ကံ'
 ဟုဆိုရ၏။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဒေသနာတော်အရ အကြောင်း 'ကံ' ကြောင့်
 အကျိုး ရုပ်၊ နာမ်၊ ခန္ဓာ သည် ဖြစ်ပေါ်လာရ၏။ အကြောင်း 'ကံ'
 သည် မိမိအနေဖြင့် အကျိုးမပေးရသေးသရွေ့ ကာလပတ်လုံး ခန္ဓာ
 အစဉ်၌ 'အရိပ်'ကဲ့သို့ အမြဲတစေ လိုက်ပါနေရ၏။ ရဟန္တာ ဖြစ်သွား
 သည်အထိ အကျိုး မပေးနိုင်မှသာလျှင် 'အဟောသိကံ' အဖြစ်သို့
 ရောက်ရ၏။ 'အဟောသိကံ' အဖြစ်သို့မရောက်သေးသမျှ ကာလ
 ပတ်လုံး ထိုထို သတ္တဝါတို့၏ ခန္ဓာအစဉ်၌ အမြဲတစေ လိုက်ပါနေ
 မည်သာ ဖြစ်၏။

သို့ရာတွင် 'နာနာက္ခဏိက' အနေဖြင့်မူ ဥပါဒ်၊ ဌီ၊ ဘင် ဟူ၍
 မရှိ။ သို့ မရှိသော်လည်း ဥပါဒ်၊ ဌီ၊ ဘင် ရှိသော ခန္ဓာအစဉ်၌
 'အရိပ်' သဖွယ် အမြဲပါရှိနေသောကြောင့် မုချအနေဖြင့် မဟုတ်ဘဲ၊
 ပရိယာယ် အနေဖြင့် မိမိ၏ မှီရာကို လိုက်၍ ဥပါဒ်၊ ဌီ၊ ဘင် ရှိ
 သည် ဟုပင် ဆိုရ၏။ သို့မဟုတ်ပါက အကြောင်း 'နာနာက္ခဏိက
 ကံ' သည် မပျက်မစီး အမြဲတည်ရှိနေသော 'အတ္တ' သဘောမျိုးသို့
 သက်ရောက်ပေလိမ့်မည်။ အမှန်အားဖြင့် 'နာနာက္ခဏိကကံ' သည်

မပျက်မစီး အမြဲတည်သည် မဟုတ်၊ အကျိုးပေးပြီးလျှင်ပျက်၏။
 ‘မဂ်’က ယင်းကံကို အကျိုးပေးခွင့် မရတော့အောင် ပိတ်ပင်တားဆီး
 နိုင်လိုက်သဖြင့် ‘အဟောသိကံ’ အဖြစ်သို့ ရောက်သွားပါကလည်း
 ပျက်၏။ ထို့ကြောင့် ‘နာနာက္ခဏိကကံ’ ကို ‘အတ္တ’ သဘောမျိုးသို့
 သက်ရောက်သွားသည်ဟု မဆိုအပ်ချေ။

တစ်ဖန် ‘နာနာက္ခဏိကကံ’ များ၏အခြေခံအနေဖြင့် ‘အနုသယ
 ကိလေသာ’ များရှိသေး၏။ အဝိဇ္ဇာ ပစ္စယာ သင်္ခါရာ အရ ကုသိုလ်
 ဖြစ်စေ၊ အကုသိုလ်ဖြစ်စေ ‘ကံ’ ဟူသမျှသည် အဝိဇ္ဇာကို အခြေခံကြ
 သည်ချည်း ဖြစ်၏။ အဝိဇ္ဇာကို ခေါင်းတပ်၍ ဆိုသော်လည်း ဆိုင်ရာ
 အနုသယကိလေသာများ အားလုံးပါဝင်၏။ ဆိုင်ရာ ‘မဂ်’ ဖြင့် မပယ်
 သတ်နိုင်သေးသရွေ့ ကာလပတ်လုံး ‘အနုသယ ကိလေသာ’ အားလုံး
 ကို အရဟတ္တမဂ်က မြစ်ပြတ်ပယ်လိုက်ပါက “အနုသယကိလေသာ”
 သည် ဥပါဒ်မဲ့၊ ဌီမဲ့၊ ဘင်မဲ့အနေဖြင့် ‘ကံ’ ဟူသမျှ အား လုံးကို ‘ကံ’
 အနေဖြင့် ရပ်တည်နိုင်အောင် ဆောင်ရွက်ပေး၏။ အကယ်၍ ‘အနု
 သယကိလေသာ’ ဟူ၍ မရှိတော့သဖြင့် ‘ကံ’ ဟူ သမျှသည် ‘ကြိယာ’
 အဖြစ်သို့ ရောက်သွားရ၏။ ထိုအခါ ‘ကံ’ မရှိတော့သဖြင့် ဒုတိယ
 ဘဝ၌ ပဋိသန္ဓေသည် ပြတ်၏။ ယင်းသဘောကို ပါဠိဝေါဟာရ
 အားဖြင့် ‘ခိဏာဇာတိ’ဟု ဆိုရ၏။ သံသရာ၌ ပဋိသန္ဓေ နေရခြင်း
 ကုန်ပြီ။ ကိလေသာဝဋ်၊ ကမ္မဝဋ်၊ ဝိပါကဝဋ်တည်းဟူသော ဝဋ်
 ဆင်းရဲအပေါင်းမှ လွတ်မြောက်ပြီ ဟူ၍ အဓိပ္ပာယ်ရ၏။

‘အနုသယကိလေသာ’ သည်လည်း မုချအားဖြင့် ဥပါဒ်မရှိ၊
 ဌီမရှိ၊ ဘင်မရှိ သို့ရာတွင် ဥပါဒ်ရှိသော၊ ဌီရှိသော၊ ဘင်ရှိသော

ထိုထိုသတ္တဝါတို့၏ ခန္ဓာအစဉ်ကို မှီနေရသဖြင့် ပရိယာယ်အားဖြင့် ဥပါဒ်၊ ဌီ၊ ဘင် ရှိ၏ ဟူ၍ပင် ဆိုရ၏။ သို့မဟုတ်ပါက ‘အနုသယ ကိလေသာ’သည်လည်း မပျက်မစီးအမြဲတည်နေသော ‘အတ္တ’သဘော သို့ သက်ရောက်သွားပေလိမ့်မည်။ ‘အနုသယကိလေသာ’နှင့် နာ နာက္ခဏိကကံ တို့သည် ထိုထိုသတ္တဝါတို့၏ ခန္ဓာအစဉ်၌ တည်ရှိ ရန် မှတစ်ပါး အခြားတည်ရှိရန် နေရာ မရှိချေ။ ခန္ဓာကို မှီနေရသဖြင့် ခန္ဓာကို ဖြစ်သလို လိုက်၍ ဖြစ်ရ၏။ ခန္ဓာပျက်သလို လိုက်၍ ပျက် ရ၏။ သစ်မြစ် ပင်စည်နှင့် အကိုင်းအခက်တို့တွင် သစ်မြစ်သည် မမြင်ရသော်လည်း ပင်စည်နှင့်အကိုင်းအခက်တို့ကို အရှိန်အဝါပေး ၏။ ‘သစ်မြစ်’ သေလျှင် အားလုံးသေ၏။ ထိုနည်းတူ ‘အနုသယ ကိလေသာ’ သေလျှင် ကံနှင့် ဘဝသစ်ခန္ဓာတို့ အားလုံးသေ၏။

ထို့ကြောင့် လောကနှင့် လောကုတ္တရာတွင် ‘အနုသယကိလေ သာ’ သည် လောက၏ အနှစ်ဖြစ်၍ ‘နိဗ္ဗာန်’သည် လောကုတ္တရာ အနှစ် ဖြစ်၏။ ‘အနုသယကိလေသာ’ ရှိနေသေးသရွေ့ ကာလပတ် လုံး လောကသည် ရှိနေမည် ဖြစ်၏။ ထို့နည်းတူ နိဗ္ဗာန်ရှိနေသေး သရွေ့ ကာလပတ်လုံး လောကုတ္တရာသည်ရှိနေမည်သာ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ‘လောက’ သည်လည်း ‘အနန္တ’ တရား ဖြစ်၏။ ‘နိဗ္ဗာန်’ သည်လည်း ‘အနန္တ’ တရားဖြစ်၏။ ‘အနန္တ’ တရားဟူသည် ရေတွက်၍ မရကောင်းသော သဘောဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဆရာများက ‘အနန္တ’ ထဲမှ ‘အနန္တ’ ကို နုတ်လိုက်လျှင် ‘အနန္တ’ ပင် ကျန်၏ ဟု ဆိုခြင်းဖြစ် ၏။ အန္တတရားများကို စုပေါင်းလိုက်ရုံမျှနှင့်တော့ ‘အနန္တ’ တရား ဖြစ်မလာနိုင်။ ‘အနန္တ’ တရားကား ‘အနန္တ’ တရားသတ်သတ်၊ ‘အန္တ’

တရားကား 'အန္တ'တရားသတ်သတ် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် 'အန္တ'တရား နှင့် 'အနန္တ'တရားကို ရော၍ မရချေ။

လောကသည် ဖြစ်၊ ပျက်၊ ပြုပြင်ပြောင်းလဲလျက်ရှိသော်လည်း မည်သည့်အခါမှ ပျက်စီးကုန်ဆုံးနိုင်ခြင်းမရှိသောကြောင့် 'ပရိဏာမိနိစ္စ' ဟုဆိုရ၏။ နိဗ္ဗာန်ကား ဖြစ်၊ ပျက်၊ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုမရှိဘဲ အစဉ်ထာဝရ တည်ရှိနေသောကြောင့် 'ကုဋ္ဌဌာယီနိစ္စ' ဟုဆိုရ၏။ ထို့ကြောင့် လောက၏နိစ္စက တစ်မျိုး၊ နိဗ္ဗာန်၏နိစ္စကတစ်မျိုး။ သို့ရာတွင် ဒေသနာတော်အရ လောကသည် 'ဒုက္ခ'ဖြစ်၏။ နိဗ္ဗာန်သည် 'သုခ'ဖြစ်၏။ ဤနေရာ၌ 'သုခ'ဆိုသည်မှာ အထွတ်အထိပ် 'သုခ' ဖြစ်၏။ အမှန်အားဖြင့် ပရမတ္ထသစ္စာအရ အရဟတ္တဖိုလ်စိတ်သည် အလွန်ချမ်းသာသော 'သုခ' ဖြစ်ပါသော်လည်း ဖြစ်၊ ပျက် သင်္ခါရ သဘောရှိနေသောကြောင့် 'သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ ဒုက္ခာ' အရ 'နိဗ္ဗာန်' နှင့် နှိုင်းယှဉ်၍ 'ဒုက္ခ' ဟုပင် ဆိုရ၏။ အရိယသစ္စာအရ 'နိဗ္ဗာန်' တစ်ခု တည်းသာ တကယ်တမ်းစစ်မှန်သော 'သုခ' ဖြစ်၏။ ကျန်ဓမ္မ အားလုံးသည် 'ဒုက္ခ' သာတည်း။ ထို့ကြောင့် လောကဒုက္ခ အားလုံးမှ လွတ် မြောက်အောင် ကျွတ်ထိုက်သော ဝေနေယျ သတ္တဝါအားလုံးကို ကယ်တင်ရန် မြတ်စွာဘုရားပွင့်တော်မူလာခြင်း ဖြစ်၏။

မျက်စိအမြင် မသန်သူများအတွက် 'ကြိုး' ကို 'ကြိုး' ဟုမသိဘဲ 'မြွေ' အဖြစ်သာသိ၏။ ထိုအခါ 'မြွေ'နှင့်ပတ်သက်သော ခံစားမှု အားလုံးကို ခံစားရ၏။ ကြောက်၏၊ လန့်၏၊ ကြက်သီးမွေးညှင်းထ၏။ အမှန်အားဖြင့် 'ကြိုး' ကို 'ကြိုး' မှန်းသိသောအခါမှသာ ထို 'မြွေ'နှင့် ပတ်သက်သော ခံစားမှုအားလုံး ပျောက်မည်ဖြစ်၏။ ထို

ကြောင့် 'ကြိုး' ကို 'ကြိုး' မှန်းသိနိုင်အောင် ရှေးဦးစွာ မျက်စိအမြင် ကြည်လင်ရေးအတွက် အားထုတ်ရမည်ဖြစ်၏။ မျက်စိအမြင် ကြည်လင်လာသောအခါ သူ့ဟာသူ 'ကြိုး'ကို 'ကြိုး' မှန်း သိပေလိမ့်မည်။ သို့မဟုတ်ဘဲ ဘေးလူ တစ်ဦးဦးက ဒါ'မြွေ' မဟုတ်ဘူး၊ 'ကြိုး' ဟူ၍ မည်သို့ပင် ပြောစေကာမူ 'ကြိုး'ကို 'မြွေ' ထင်နေသူက သူ့ မျက်စိဖြင့် ကိုယ်တိုင် မမြင်ရသဖြင့် ဘဝင်ကျအောင် ကျေနပ်မည် မဟုတ်ချေ။ ထိုကြောင့် မျက်စိကို အမြင်သန်လာအောင် လုပ်ခြင်းသည်သာ မှန်ကန်သော လုပ်ရပ်ဖြစ်၏။

ထိုနည်းတူပင် မှားယွင်းသော 'ဝိပလ္လာသ' အမြင်ရှိသူများ အတွက် ခဏတိုင်း၊ ခဏတိုင်း ဖြစ်၊ ပျက်နေသဖြင့် အခိုင်အမာဟူ၍ ဘာမျှမရှိဘဲ 'သုညတ' သက်သက်ဖြစ်သော ခန္ဓာတို့ကိုကြည့်သော အခါ ခန္ဓာတို့၏ 'သုညတ' သဘော၊ ခဏတိုင်း၊ ခဏတိုင်း ဖြစ်၊ ပျက် သဘောကို မမြင်ဘဲ အခိုင်အမာ 'အတ္တ' သဘောကိုသာ မြင်၏။ ထိုအခါ 'အတ္တ' နှင့်ပတ်သက်သော ခံစားမှုများကို ခံစားရ၏။ 'အတ္တ' ဟူသည် တဏှာဖြင့် စွဲသော 'အတ္တ'လည်းရှိ၏။ မာနဖြင့်စွဲသော 'အတ္တ'လည်းရှိ၏။ ဒိဋ္ဌိဖြင့်စွဲသော 'အတ္တ'လည်း ရှိ၏။ တဏှာဖြင့် စွဲသော အတ္တအရ မြင်မြင်သမျှကို လိုချင်၏။ မရလျှင် ရသည့်နည်းဖြင့်ရအောင် အားထုတ်၏။ တရားသဖြင့် ရသည်ဖြစ်စေ၊ မတရားသဖြင့် ရသည်ဖြစ်စေ ရလျှင်ပြီးရော ရဖို့သာအရေးကြီး၏။ သူ၏ အားထုတ်မှုမှန်ကန်ပါကြောင်း သူ့၌ ဆင်ခြေပေးရန် အချက်အလက်များစွာရှိ၏။ မာနဖြင့်စွဲသော အတ္တအရ မောက်မာ၏။ မြင်မြင်သမျှ အပေါ် မထီမဲ့မြင် ပြု၏။ သူသာလျှင် အသိဆုံး အတတ်ဆုံး။ အမှန်

ကန်ဆုံး အဖြစ် ကြွေးကြော်၏။ ဒိဋ္ဌိဖြင့်စွဲသော အတ္တအရ သူသာ လျှင် အခိုင်အမာဆုံး၊ သူသာမရှိလျှင် အားလုံးပျက်စီးကုန်မည် ဖြစ်ကြောင်း ယုံကြည်၏။ ဆောင်ရွက်၏။ ပြောဆို၏။

တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိ တို့ကို ပပဉ္စ တရား ဟုခေါ်၏။ ပပဉ္စ ဟူသည် သံသရာကိုချဲ့တတ်သောတရားများ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် သံသရာချဲ့ရေး လုပ်ငန်း၌ ကျန်သော ကိလေသာများက တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိတို့ကို အတတ်နိုင်ဆုံးပံ့ပိုး၏။ သို့ဖြစ်၍ သံသရာချဲ့ရေး လုပ်ငန်း၌ ‘အတ္တ’သည် ကိလေသာအားလုံး၏ပံ့ပိုးမှုကိုရသဖြင့် များစွာ အားကောင်း၏။ ‘အတ္တ’၏ စွမ်းအင်ကြောင့် အမှားကို အမှန်ထင်၏။ မကောင်းကို အကောင်းထင်၏။ ထို့ကြောင့် သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ ထွက်မြောက်လိုပါလျှင် ‘အတ္တ’ ကိုပယ်သတ်မှ ဖြစ်မည်။

‘အတ္တ’ကိုပယ်သတ်လိုပါလျှင် ရှေးဦးစွာ မျက်စိအမြင် ကြည်လင်ရေး အတွက် အားထုတ်ရန်လို၏။ မျက်စိအမြင် ကြည်လင်ရန် အတွက် ‘ဝိပဿနာဉာဏ်’ ကိုရဖို့ လို၏။ ဝိပဿနာဉာဏ်ကိုရမှသာ သူ့ဟာသူ ခန္ဓာတို့၏ ဖြစ်ပျက်သဘော ‘သုညတ’သဘောကို မြင်ပေလိမ့်မည်။ အခိုင်အမာ ‘အတ္တ’ မဟုတ်မှန်းကို သိပေလိမ့်မည်။ သို့မဟုတ်ဘဲ ဘေးပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဦးက “အဲဒါဟာ အခိုင်အမာ အတ္တ မဟုတ်ဘူး၊ ခဏတိုင်း ခဏတိုင်း ဖြစ်၊ ပျက် ပြီး အခိုင်အမာ ဟူ၍ ဘာမျှမရှိသော ‘သုညတ’ သဘော၊ ‘အနတ္တ’ သဘော” ဟု မည်သို့ပင် ဆိုစေကာမူ ‘သုညတ’ကို ‘အတ္တ’ ထင်နေသူက သူကိုယ်တိုင် ဝိပဿနာဉာဏ်မျက်စိ၊ မဂ်ဉာဏ်မျက်စိဖြင့် မမြင်ရသောကြောင့် ဘဝင်ကျအောင် ကျေနပ်မည့်မဟုတ်။ ထို့ကြောင့် ‘ဝိပလ္လာသ’ အမြင်

ပျောက်ပြီး ဝိပဿနာဉာဏ်၊ မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်တို့ဖြင့် ခန္ဓာတို့၏ ဖြစ်ပျက်သဘော၊ သုညတသဘော၊ သန္တိသုခသဘောကို ကိုယ်တိုင် မြင်လာမှသာလျှင် ဘဝင်ကျအောင် ကျေနပ်ပေလိမ့်မည်။ အမှန်အားဖြင့် “သုညတ” သဘော၊ “အနတ္တ” သဘော ဟူသည် “သုတဉာဏ်နှင့် “အနုမိတ” ဉာဏ်တို့၏ အရာမ’ ဂုတ်။ “သန္တိကတ” ဉာဏ်၏ အရာသာ ဖြစ်၏။

မြတ်စွာဘုရား ဤလောက၌ ပွင့်တော်မူလာခြင်းသည် ဝေနေယျ သတ္တဝါတို့အား “သန္တိကတ” ဉာဏ်ဖြင့် လောက၊ သို့မဟုတ် ခန္ဓာတို့ကို ကြည့်တတ်အောင် သွန်သင်ရန် ဖြစ်၏။ ကမ္မဿကတာဉာဏ်ဖြင့် လောကကို ကြည့်ပါက ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ အတ္တကိုသာ မြင်၏။ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် လောကကိုကြည့်ပါက ခန္ဓာတို့၏ ဖြစ်ပျက်သဘော သုညတသဘော ကိုမြင်၏။ မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ် ဖြင့် လောကကိုကြည့်ပါက လောက၏အဆုံး၊ ခန္ဓာ၏အဆုံး၊ ဒုက္ခ၏အဆုံး ‘နိဗ္ဗာန်’ ကိုမြင်၏။ ကြည့်စရာကား ‘ဧကော ဓမ္မော’ အရ တစ်ခုတည်းဖြစ်၏။ အမြင်ကား ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ကြည့်နည်းကိုလိုက်၍ သုံးမျိုးပြားသွား၏။ ထိုသုံးမျိုးတို့တွင် ကမ္မဿကတာဉာဏ်ဖြင့်သာ ကြည့်တတ်သူကို အန္ဓပုထုဇဉ် ဟုခေါ်၏။ ကမ္မဿကတဉာဏ်နှင့် တကွ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် ကြည့်တတ်သူကို ‘ကလျာဏပုထုဇဉ်’ ဟုခေါ်၏။ မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် ကြည့်တတ်သူကို ‘အရိယာ’ ဟုခေါ်၏။

ဓမ္မစက္က ပဝတ္တနသုတ်၌ မြတ်စွာဘုရားအား ရှင်ကောဏ္ဍည လျှောက်ထားသော စကားများကို ထေရဝါဒရှုထောင့်မှ ကြည့်လျှင်

ထေရဝါဒ၏ရည်ရွယ်ချက်သည် များစွာ ပေါ်လွင်၏။ ထင်ရှား၏။ ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနသုတ်ကို ပဉ္စဝဂ္ဂါးဦးလုံး အတူတကွ တစ်ပြိုင်နက် နာကြားကြ၏။ သို့ရာတွင် အသိအမြင်၌ ကွဲပြားသွား၏။ ရှင် ကောဏ္ဍညက သူ၏ အသိအမြင်နှင့်ပတ်သက်၍ ဤသို့ မြတ်စွာ ဘုရားအား လျှောက်ထား၏။

“ဘုန်းတော်ကြီးသောမြတ်စွာဘုရား၊ တပည့်တော်သည် နိဗ္ဗာန် ကိုမြင်ပါပြီ ‘ဒိဋ္ဌဓမ္မော’ ။ ထိုသို့မြင်ရာ၌ အဝေးမှ လှမ်း၍မြင်ခြင်းမျိုး မဟုတ်ဘဲ ကိုယ်တိုင်ရောက်သောအားဖြင့် မြင်ပါပြီ “ပတ္တဓမ္မော”။ ကိုယ်တိုင်ရောက်ရာ၌ ဤခန္ဓာကိုယ်ဖြင့် ရောက်ခြင်းမျိုးမဟုတ်ဘဲ ‘မဂ်ဉာဏ်’ ဖြင့်ရောက်ပါပြီ ‘ဝိဒိတဓမ္မော’။ မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် ရောက်ရာ၌ ထက်ဝန်းကျင် နဲ့နဲ့စပ်စပ် ရောက်ပါပြီ “ပရိယောဂါဠဓမ္မော”။ ထို ကြောင့် နိဗ္ဗာန်နှင့် ပတ်သက်၍ လုံးဝ သံသယမရှိတော့ပါပြီ။” တိဏ္ဍာ ဝိစိကိဏ္ဍော”။ နိဗ္ဗာန်နှင့်ပတ်သက်၍ “ဟိုလိုဒီလို” ပြောစရာမရှိတော့ပါ “ဝိဂတကထံကထော”။ ရဲရဲရင့်ရင့် ပြောနိုင်အောင် ပြတ်ပြတ် သားသား သိပါပြီ “ဝေသာရဇ္ဇပတ္တော”။ သူတစ်ပါး၏ပြောဆိုမှုကို အကိုး သာဓကဖြင့် အထောက်အထား ပြု၍ သိခြင်းမျိုးမဟုတ်ပါ “အပရပ္ပစ္စယော”။

ယနေ့ မြန်မာနိုင်ငံ၌ ပိဋကတ်တော်များကို သိပ္ပံပညာရပ် များ ဖြင့် နှိုင်းယှဉ်လေ့လာကြသော ပညာရှင်များ ရှိကြလေပြီ။ ဘာသာ တစ်ရပ်အနေဖြင့် စိတ်ဝင်စား၍ လေ့လာခြင်းလည်း ဖြစ်နိုင်ပါ၏။ သိပ္ပံကို တိုင်းတာစရာ ‘စံ’ အဖြစ်ထား၍ လေ့လာခြင်းလည်း ဖြစ်နိုင် ပါ၏။ သို့ရာတွင် တစ်ခါတစ်ရံသိပ္ပံပညာအားကိုးဖြင့်ပိဋကတ်တော်

များ၏အဆိုအမိန့်ကို ပြင်ဆင်လိုက်သည့်သဘောမျိုး သက်ရောက်အောင် လေ့လာတင်ပြချက်များကိုလည်း တွေ့ရပါ၏။

စိတ်၏ တည်ရာနှင့်ပတ်သက်၍ “နှလုံးသား” ခြံဖြစ်သည်ဟု ဆရာစဉ်ဆက် လက်ခံခဲ့ကြ၏။ သို့ရာတွင်ယနေ့ထွန်းကားနေသော သိပ္ပံအားကိုးဖြင့် စိတ်သည် “ဦးနှောက်” ခြံဖြစ်သည်ဟု ဆိုချင်သူများ ရှိလာကြသည်ကိုလည်းတွေ့ရ၏။

မြတ်စွာဘုရား ၇ ဝါရောက်မှ အဘိဓမ္မာ ဒေသနာတော်ကို ဟောကြားတော်မူခြင်း ဖြစ်၏။ ဟောကြားတော်မူခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာလည်း ဤလောက၌ ပုဂ္ဂိုလ်မရှိ၊ သတ္တဝါမရှိ၊ အသက်ဇီဝမရှိ။။ ပရမတ္ထဓမ္မသာ ရှိသည်ဟု ပြလို၍ ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် မြတ်စွာဘုရား၏ ဒေသနာတော်များသည် သစ္စာလေးပါးမှ လွတ်သည်ဟူ၍ မရှိ၊ သစ္စာလေးပါးမှ လွတ်လျှင်လည်း မြတ်စွာဘုရား၏ ဒေသနာမဟုတ်၊ အစဉ်အလာအနေဖြင့် လက်ခံထားသော ‘လောကဿတ’ နှင့် လောကက္ခာယိက ခေါ် သာမန် လောကရေးရာများသာ ဖြစ်၏။ မြတ်စွာဘုရားဝါတော် ၁ ဝါ ရတော်မူသေးမီ အချိန်ကာလကပင် ဝေနေယျ သတ္တဝါများအား စရိုက်အလိုက် ကျွတ်တော်မူအောင် သစ္စာလေးပါး မြတ်တရားကို ဟောကြားတော်မူခဲ့၏။ ဝါတော် ၇ ဝါ ရတော်မူသော အချိန်၌မူရဟန္တာပေါင်းများစွာ ရှိနေပေပြီ။

အဘိဓမ္မာဒေသနာတော်အရ သတ္တဝါများ ပဋိသန္ဓေနေမှုနှင့် ပတ်သက်၍ ပထမဦးစွာ ကာလလရေကြည် ဖြစ်၏။ ထို ကာလလရေကြည်၌ ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ မှီရာအဖြစ် ဝတ္ထုရုပ်ပေါင်း သုံးဆယ်ပါဝင်၏။ သို့ဖြစ်၍ ထိုစဉ်ကာလကပင် စိတ်၏မှီရာဝတ္ထုရုပ်သည်

ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ အမှီခံအဖြစ် ပဋိသန္ဓေစိတ်နှင့် အတူပါပြီး ဖြစ်၏။
 ထိုစဉ်ကာလကပင် ဦးခေါင်းဟူ၍ မရှိသေးဘဲ ၅ သတ္တာဟ (ရက်
 ပေါင်း ၃၅ ရက်)ကြာမှ ဦးခေါင်းပိုင်းပေါ်လာခြင်းဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်
 ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ မှီရာဝတ္ထုရုပ်ကို ဦးခေါင်းပိုင်းဟူ၍ မဖြစ်ပေါ်သေး
 သဖြင့် နှလုံးသား၌ ဖြစ်၏ ဟုဆိုခြင်း ဖြစ်တန်ရာပါ၏။

ရှင်ကောဏ္ဍည၏ “အပရပ္ပစ္စယော” အရ ထေရဝါဒ ပိဋကတ်
 သည် သူတစ်ပါး၏ ထောက်ခံချက်မလိုဘဲ မိမိကိုယ်တိုင်ကျင့်ကြံပြီး
 မှန်ကန်ကြောင်းသက်သေပြနိုင်သောတရားမျိုး “သယံသိဒ္ဓသဘော”
 ဖြစ်၏။ သမာဓိအားကောင်းပြီး ဝိပဿနာဉာဏ် ရင့်လာသောအခါ
 ရုပ်, နာမ်တို့ကို ပကတိမျက်စိဖြင့်မြင်ရသလို ဉာဏ်မျက်စိဖြင့် မြင်
 ရ၏။ နှလုံးသားကိုလည်း မြင်ရ၏၊ ဦးနှောက်ကိုလည်း မြင်ရ၏။
 မိမိ၏ မျက်စိကိုပင် ပြန်၍ မြင်ရ၏။ ဤသဘောကို ‘အပရပ္ပစ္စယ’
 ဟုဆို၏။ ဒဿနိကပညာရှင်တို့ကမူ “သယံသိဒ္ဓ” ဟုဆိုပါ၏။ ထေ
 ရ ဝါဒပိဋကတော်၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ အကုသိုလ်ဒုစရိုက် အားလုံးမှ
 ကင်းလွတ်ရေးဖြစ်၏။ နိဗ္ဗာန် “တဏှာလွတ်မြောက်မှု” ဟူသော ပုဒ်
 က ဤအနက်ကို ပြ၏။ အမှန်အားဖြင့် ဒုစရိုက်အားလုံးမှ လွန်
 မြောက်အောင် အားထုတ်ရန် တော်ရုံတန်ရုံ ပညာ၊ တော်ရုံတန်ရုံ
 သမာဓိဖြင့် ဖြစ်ကောင်းသည် မဟုတ်။ ရှေးဦးစွာ ဝိပဿနာရှုရာ၌
 ပညာမဂ္ဂင် ၂ ပါး၊ သမာဓိမဂ္ဂင် ၃ ပါး စုစုပေါင်း ဝိပဿနာမဂ္ဂင် ၅
 ပါးသာရှိသေး၏။ ဒုစရိုက်မှ ကြဉ်ရှောင်သော ဝိရတီ ခေါ် သီလမဂ္ဂင်
 ၃ ပါးသည် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံမပြုမနိုင်မချင်း တစ်ပြိုင်နက် အတူတကွ
 မယှဉ်နိုင်ချေ။ လောကီရေးရာ၌ ဝိရတီသည် အာရုံချင်း မတူသဖြင့်

မည်သည့်အခါမျှ အတူတကွ တစ်ပြိုင်နက် မယှဉ်။ ထိုအခါ ဆောက်တည်ထားသော သိက္ခာပုဒ်သီလသည်လည်း မြဲသော သီလမဟုတ်။ သမာဓိသည်လည်း ခိုင်မာသော သမာဓိမဟုတ်။ ပညာသည်လည်း ထက်မြက်သော ပညာမဟုတ်။ ထိုကြောင့် သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာတို့ကို သာမန်သီလ၊ သာမန်သမာဓိ၊ သာမန်ပညာ ဟူ၍သာ ဆိုရ၏။ ဒုစရိုက်များကို ရှောင်ကြဉ်ရာ၌ မခိုင်မာသေးသော သဘောကိုပြ၏။

အကယ်၍ ဝိပဿနာ မဂ္ဂင် ၅ ပါးသည် အကြိမ်များစွာ ပွားထားသဖြင့် ခန္ဓာတို့၏ ဖြစ်ပျက် အဆုံး၌ ဖြစ်ပျက်ကို မမြင်တော့ဘဲ နိဗ္ဗာန်ကို မြင်သည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် ဒုစရိုက်အားလုံးမှ ကြဉ်ရှောင်သော ဝိရတီသည် အတူတကွ တစ်ပေါင်းတည်း တစ်ပြိုင်နက် ယှဉ်လာသဖြင့် မဂ္ဂင်သည် ၈ ပါးပြည့်တော့၏။ ထိုအခါ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာတို့သည် အဓိသီလ၊ အဓိစိတ္တ(သမာဓိ)، အဓိပညာ အဆင့်သို့ ရောက်တော့၏။ ဒုစရိုက်များမှ ကြဉ်ရှောင်ရာ၌ မြဲလေပြီ။ ဤသည်မှာ ထေရဝါဒ၏ ရည်ရွယ်ချက်တည်း။

သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာတို့ကို အဓိသီလ၊ အဓိစိတ္တ၊ အဓိပညာ အဆင့်သို့ရောက်အောင် အားထုတ်ပြီး ဤလောက၌ ဒုစရိုက်ဟူ၍ လုံးဝမရှိအောင် မကြိုးစားဘဲ သဗ္ဗညုတဉာဏ်ဖြင့် ဟောထားသော ပိဋကတ်တော်များနှင့် ယင်းတို့၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို သိပ္ပံပညာရှင်ပုထုဇဉ် အဆိုအမိန့်အားကိုးဖြင့် စိစစ်ဝေဖန်ရန်သာ စိတ်ဝင်စားမည်ဆိုပါလျှင် အိန္ဒိယ၌ ထေရဝါဒနှင့် မဟာယာနတို့ အယူအဆချင်း ကွဲခဲ့သလို ထေရဝါဒအုတ်မြစ် မခိုင်မာသေးသော ဤမြန်မာနိုင်ငံ၌

လည်း “တက္ကောဝစရ” ဂိုဏ်းနှင့် “အတက္ကောဝစရ” ဂိုဏ်းတို့ အချင်းချင်း မကွဲပြားစေရန် ဆုတောင်းပါ၏။

အမှန်အားဖြင့် ထေရဝါဒပိဋကတ်တော်များသည် မိမိ၏ အလှကို ကြည့်စေရန်၊ မိမိကို ကြည်ညိုစေရန် စာသိ ပေသိ ကျမ်းဂန်သိကို ဖော်ပြရန် ပဓာနမပြု။ ပိဋကတ်တော်၏ အဆိုအမိန့်အတိုင်း ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ္တိအရ လိုက်နာကျင့်သုံးပြီး ပဋိဝေဓတိုင်အောင် သိမြင်ကာ ဒုစရိုက်ကင်းသော လူ့ဘောင်ကို ထူထောင်နိုင်စေရန် ပဓာနပြုပါ၏။ ထို့အပြင် ဗဟုသုတပွားရေးကိုသာ “ပန်းတိုင်” ပြုပါကလည်း “ဗဟုဿစ္စမဟတ္တ” အနေဖြင့် အာသဝေါတရားတို့၏ ပွားစီးရာသာ ဖြစ်ကြောင်း ပါရာဇိက ကဏ္ဍ ပါဠိတော်၊ သိက္ခာပဒ ပညတ္တိယာစန ကထာ၌ လာရှိပါ၏။ ထို့ကြောင့် ဗဟုသုတကြွယ်ဝသူများ အနေဖြင့် “အငှားသိ” ကို မကိုးစားလွန်းသင့်ကြောင်း သတိပြုဖွယ်ဖြစ်ပါ၏။

(၇)

ထေရဝါဒပိဋကတ်တော်များ၏ လမ်းညွှန်ချက်နှင့်
ညီညွတ်ဖို့လို၏

လူသည် ဗြဟ္မာမှ ဆင်းသက်သည်ဟူ၍ ဆိုသူများလည်း ရှိ၏။ လူသည် မျောက်မှ ဆင်းသက်သည် ဟု ဆိုသူများလည်း ရှိ၏။ ထိုအဆိုများအရ လူသည် ဗြဟ္မာမှ ဆင်းသက်ခဲ့သူ ဖြစ်ရိုးမှန်ပါလျှင် အလွန်မြင့်မြတ်သော စိတ်နေစိတ်ထား ရှိသူဖြစ်၏။ လူအားလုံး အပေါ်၌ မိသားစုသဖွယ် ကြင်နာသော စိတ်ထားရှိ၏။ မိမိကသာ အနစ်နာခံ၍ ပံ့ပိုးလို၏။ သူ၏ဦးတည်ချက်ကား ဤလောကကြီး တစ်ခု လုံး ဒုစရိုက်များကင်းပြီး 'လူ' ကို 'လူ' ကို မြင်တတ်သော အမြင်မျိုးဖြင့် ကြည့်ပြီး ပျော်ရွှင်နေကြမည်။ ချမ်းသာနေကြမည်။ ငြိမ်းချမ်းနေ ကြမည် ဆိုပါလျှင် သူလည်း ထိုသူများနှင့် ထပ်တူပင် ပျော်ရွှင်မည် ဖြစ်၏။ ချမ်းသာမည် ဖြစ်၏။ ငြိမ်းချမ်းမည်ဖြစ်၏။ ထိုထက်ပို၍ ရယူလိုသော အခွင့်ထူးမရှိ။ ထိုကဲ့သို့ခံယူချက်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကို လူ့သမိုင်း၌ ထင်ထင်ရှားရှား တွေ့ရတတ်ပါ၏။ ကိုယ်တိုင်တွေ့သူများလည်း ရှိနိုင်၏။ စာပေမှတစ်ဆင့် တွေ့သူများလည်း ရှိနိုင်၏။ အမှန်အားဖြင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးသည် မိမိမျက်စိဖြင့် မမြင်ရသာ တန်ခိုးရှင်များ အတွက် အနစ်နာခံခြင်း၊ ကိုယ်ကျိုးကိုစွန့်လွှတ်ခြင်း ထက် မိမိ၏မျက်စိဖြင့်မြင်ရသော လူတို့အတွက်အနစ်နာခံခြင်း၊ ကိုယ်ကျိုးကိုစွန့်လွှတ်ခြင်းကပို၍အနှစ်သာရရှိသည်ဟုခံယူသူဖြစ်၏။

ထိုကဲ့သို့ မြင့်မြတ်သော စိတ်ထားဖြင့် ဆောင်ရွက်ခြင်းကြောင့် သူ့အတွက် ဘာအကျိုး၊ ဘာအမြတ်မျှကိုမှ မတောင့်တ၊ သူ့မျက်စိ ဖြင့် မြင်နေရသော လူ့လောကကြီး၌ ဒုစရိုက်များကင်းပြီး ပျော်ရွှင်မှု၊ ချမ်းသာမှု၊ ငြိမ်းချမ်းမှုတို့ကို မြင်နေရ၊ ကြားနေရ၊ တွေ့ကြုံနေရခြင်း သည်ပင်လျှင် ထိုကဲ့သို့ဖြစ်လာစေရန် သူ့အတွက် သူ့တာဝန်ကို သူ့အနေဖြင့်ဆောင်ရွက်ခွင့်ရ၍ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ကျေနပ်စွာ ခံယူသူလည်း ဖြစ်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များသည် အိန္ဒိယလူမျိုး ဖြစ်ချင်လည်း ဖြစ်မည်။ တရုတ်လူမျိုး ဖြစ်ချင်ဖြစ်မည်။ တိဗက်လူမျိုး ဖြစ်ချင်ဖြစ်မည်။ သို့ရာတွင် ဘာလူမျိုး ဖြစ်ဖြစ် ကိစ္စမရှိ၊ ကမ္ဘာပေါ်ရှိ လူသားအားလုံးက ထိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကိုသာ ဗြဟ္မာမှ ဆင်းသက်လာသူများအဖြစ် လက်ခံ၏။ ယုံကြည်၏။ မြတ်နိုး၏။ ကြည်ညို၏။

အကယ်၍ လူသည် မျောက်မှဆင်းသက်ခဲ့သူ ဖြစ်ပါက အလွန်ယုတ်ညံ့သော တိရစ္ဆာန်စိတ်ရှိသူ ဖြစ်၏။ အားရှိအားမဲ့ အနိုင်ကျင့်တတ်၏။ မြင်မြင်သမျှ အခွင့်အရေးအားလုံးကို မိမိအတွက် အရယူတတ်၏။ ရှက်စရာ၊ ကြောက်စရာ ဟူ၍လည်း မရှိ။ တရားသည် မတရားသည် ဟူ၍လည်း မရှိ၊ ဓမ္မ၊ အဓမ္မ ဟူ၍လည်း မရှိ၊ ပါးစပ်က သူတော်ကောင်းတရားကို ပြော၏။ လက်က သူယုတ်မာ အလုပ်ကို လုပ်၏။ လောက၌ ပျော်ရွှင်မှု၊ ချမ်းသာမှု၊ ငြိမ်းချမ်းမှုဟူသည် သူနှင့် မပတ်သက်၊ လောက၏ အကျိုးစီးပွားအတွက် ဆောင်ရွက်ရန် သူ၌ ဘာတာဝန်မျှမရှိ။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးသည် တိရစ္ဆာန်မှ ဆင်းသက်ခဲ့သူ ဖြစ်သည် အားလျော်စွာ တိရစ္ဆာန်တို့၏ အမူ၊ အကျင့်၊ စိတ်နေ စိတ်ထားအတိုင်း ပြုမူ၏။ ကျင့်ကြံ၏။ အားထုတ်၏။ သို့ရာတွင်

ထူးခြားချက်ကား ရှိ၏။ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ။ သာမာဝတီ ဝတ္ထု။ စာ
မျက်နှာ ၁၁၀ အရ တိရစ္ဆာန်စစ်စစ်ကား ရိုးဖြောင့်၏။ မလိမ်တတ်၊
မညာတတ်။ အမှန်အတိုင်း ပြုမူဆက်ဆံတတ်၏။ တစ်ကိုယ်ကောင်း
ကြံတတ်ခြင်း၊ ရန်လိုတတ်ခြင်း၊ မိုက်မဲတွေဝေခြင်း တို့ကို အတိုင်း
သား မြင်ရသဖြင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးနှင့်ပတ်သက်၍ ဖြစ်ပေါ်လာမည့်
အန္တရာယ်ကို ကြိုတင်ရှောင်နိုင်၏။

သို့ရာတွင် တိရစ္ဆာန်မှဆင်းသက်သဖြင့် တိရစ္ဆာန်စိတ် ရှိသူ
ကား တစ်ကိုယ်ကောင်း ကြံတတ်ခြင်း၊ ရန်လိုခြင်း၊ မိုက်မဲတွေဝေခြင်း
တို့ကိုဖုံးကွယ်တတ်၍ သူ၏ပင်ကိုသဘောရိုးကိုသိရန် ခက်ခဲသဖြင့်
တိရစ္ဆာန်ထက်ပို၍ အန္တရာယ်ကြီး၏။ ပို၍လည်း ကြောက်စရာကောင်း
၏။ အမှန်အားဖြင့် ဤလောက၌ တိရစ္ဆာန်စိတ်ရှိသူက အရေအတွက်
အားဖြင့် ပို၍များ၏။ ထို့ကြောင့် ယနေ့ကမ္ဘာ၌ ဒုစရိုက်များ ပိုမို
များပြားပြီး ပျော်ရွှင်မှု၊ ချမ်းသာမှု၊ ငြိမ်းချမ်းမှုတို့သည် ရှေးကထက်
စာလျှင် ပို၍ ပို၍ အန္တရာယ် ကြီးလာခြင်း ဖြစ်၏။ တစ်ခဏအတွင်း
မျက်မှောက်ကမ္ဘာလောကတစ်ခုလုံးကို ‘သုည’ အဖြစ်သို့ရောက်သွား
စေနိုင်၏။ ဤသည်များမှာ ပုထုဇဉ်တို့၏ ဗီဇစိတ်ဓာတ် ဖြစ်၏။

အကျဉ်းအားဖြင့်ဆိုရလျှင် ပုထုဇဉ်တို့၌ မြင့်မြတ်သော ဗြဟ္မာ
စိတ်ဓာတ်လည်း ရှိ၏။ ယုတ်ညံ့သော တိရစ္ဆာန်စိတ်ဓာတ် လည်း
ရှိ၏။ ဗြဟ္မာစိတ်ဓာတ် နှင့် တိရစ္ဆာန်စိတ်ဓာတ်သည် “ဘ” တစ်ပြန်
“ကျား” တစ်ပြန် သူနိုင် ကိုယ်နိုင် အပြိုင်ကြလျက်ရှိ၏။ သို့ရာတွင်
တိရစ္ဆာန်စိတ်ဓာတ်က “အစုန်” သဘောရှိသဖြင့် ဗြဟ္မာစိတ်ဓာတ်
ထက် ပို၍ အားကောင်း၏။ ထို့ကြောင့် ယနေ့ကမ္ဘာ၌ လူတို့သည်

ကျီးလန့်စာစား လျက် နေကြရ၏။ အားနည်းသူများက အားကြီးသူများကို ကြောက်နေရ၏။ ဆင်းရဲသူများက ချမ်းသာသူများကို မျက်နှာ ချိုသွေးနေရ၏။ တိရစ္ဆာန်စိတ်ရှိသူများက တိရစ္ဆာန်စိတ်ဖြင့် “လူ” ယောင်ဆောင်နေကြ၏။ အမှန်အားဖြင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်များသည် “သောနတ္တိရ်” များ ဖြစ်ကြ၏။ သို့ရာတွင် သူတို့ကို “သောနတ္တိရ်” မှန်း မသိသည်က ခက်၏။ ဗြဟ္မာစိတ်ဓာတ် ရှိတတ်သူများလည်း ရှိပါ၏။

ဗြဟ္မာစိတ်ဓာတ်ရှိသူများသည် အစမထင်သော သံသရာမှစ၍ ယနေ့တိုင်အောင်ပင် ရှိပါ၏။ လူ့လောကရှိနေသရွေ့ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များသည်လည်း ရှိနေကြမည်သာဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်များ၏ အရေ အတွက်သည် နည်းလှပါ၏။ သန်းပေါင်းများစွာသော ကမ္ဘာ့လူဦးရေတွင် လက်ချိုး ရေတွက်၍ရ၏။ ထိုမျှလောက်သော အင်အားဖြင့် လက်ရှိ ကမ္ဘာ့အခြေအနေဆိုးမှ ကယ်တင်နိုင်အောင် မည်သို့ဆောင်ရွက်နိုင်ကြမည်နည်း။ ဤသည်မှာ ယနေ့ကိုယ်တိုင် တွေ့မြင်နေရသော လက်ရှိကမ္ဘာ့အခြေအနေ ဖြစ်၏။

ဤအခြေအနေကို ကယ်တင်နိုင်ရန် သိပ္ပံပညာက လည်း မတတ်နိုင်၊ သိပ္ပံပညာကလည်း မိမိတို့၏ လူမျိုးနှင့် တိုင်းပြည်အတွက် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ စွမ်းအားများကို တိုးတက်သည်ထက် တိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်ပြီး ကမ္ဘာကို မိမိတို့အလိုကျအတိုင်း မိုလ်ကျ စိုးမိုးနိုင်အောင် အားထုတ်နေသည်သာ ဖြစ်၏။ ဤသဘောမှာ တိရစ္ဆာန်စိတ်ဓာတ်ဖြစ်၏။ တိရစ္ဆာန် စိတ်ဓာတ်ဖြင့် ဤလောက၌ ပျော်ရွှင်အောင်၊ ချမ်းသာအောင်၊ ငြိမ်းချမ်းအောင် ဆောင်ရွက်၍ မရ

နိုင်ကြောင်း ထင်ရှားပါ၏။ သို့ရာတွင် ဤလောက၌ ပျော်ရွှင်အောင်၊ ချမ်းသာအောင်၊ ငြိမ်းချမ်းအောင် ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်သည်ကား အမှန် ဖြစ်၏။

“သိပ္ပံ”ပညာက မဆောင်ရွက်နိုင်လျှင် “ဒဿန”ပညာကို အားကိုးဖို့ရှိ၏။ ဒဿနပညာဟူသည်မှာလည်း ကိလေသာ တန်းလန်း ရှိနေသော ဒဿနိကဗေဒပညာရှင်များက ရေးသားပြုစုထားသည့် ကျမ်းဖြစ်လေရာ “ဘက်လိုက်”သည့်ပညာသာ ဖြစ်၏။ ဘက်လိုက်သည့် ပညာဖြစ်နေပါက လောကတစ်ခုလုံး၌ ခြံ၍ တရားမျှတစွာ ပျော်ရွှင်အောင်၊ ချမ်းသာအောင်၊ ငြိမ်းချမ်းအောင် မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ ဆောင်ရွက်ရန် ဖြစ်နိုင်သည့် အလားအလာ မရှိချေ။

ထို့ကြောင့် ကမ္ဘာ့အခြေအနေ မည်သို့ရှိစေကာမူ မြန်မာ နိုင်ငံအတွက် စဉ်းစားလျှင် ကိလေသာ ဟူသမျှ အကြွင်းမဲ့ ပယ်ပြီး၍ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ဖြင့် ဟောကြားတော်မူခဲ့သော ပိဋကတ်တော်များ၏ လမ်းညွှန်ချက်ဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ၌ ဒုစရိုက်များကင်းပြီး ပျော်ရွှင်အောင်၊ ချမ်းသာအောင်၊ ငြိမ်းချမ်းအောင် ဆောင်ရွက်ရန်သာ ရှိတော့၏။ အခြားနည်းဟူ၍ မရှိတော့။ သို့ရာတွင် မိမိ၏ အကျိုးစီးပွားအတွက် လာဘ်လာဘ၊ ပူဇော်သက္ကာရနှင့် ကျော်စောထင်ရှားမှုကို မငဲ့ဘဲ လောက၏ အစီးအပွားအတွက် ဦးတည်ချက်ဖြင့် ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ဗြဟ္မာစိတ်ဓာတ် ရှိဖို့တော့ လို၏။ သို့မှသာ ထေရဝါဒ ပိဋကတ်တော်များ၏ လမ်းညွှန်ချက်နှင့် ညီပေလိမ့်မည်။ သို့မဟုတ်က “သောနုတ္တိုရ်ဇာတ်”ကို ကပြနေခြင်းနှင့် ဘာမျှ ခြားနားလိမ့်မည် မဟုတ်။

ထေရဝါဒပိဋကတ်တော်အရ ဆောင်ရွက်မည်ဆိုလျှင် ဓမ္မ နိယာမ အရ လူ့ဘဝကို ရဲခဲသူကြံချင်းအတူတူ၊ အဆုံးအပိုင်းအခြားမရှိ သော “ကံ”များကို ရဲခဲသူကြံချင်းအတူတူ “လူ”ကို “လူ” လို မြင်တတ်ဖို့ ရှေးဦးစွာ လို၏။ ဗုဒ္ဓကိစ္စ ၅ ပါး ရှိသည့်အနက် ဒုတိယ ဗုဒ္ဓကိစ္စ အနေဖြင့် မြတ်စွာဘုရားသည် နေ့တိုင်းနေ့တိုင်း “လူ့ဘဝ” ရဲခဲကြောင်း၊ အပ္ပမာဒတရားဖြင့် “လူ့ဘဝ” ကို အသုံးချပါက အတုမဲ့ ချမ်းသာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်ကြောင်း သြဝါဒပေး တော်မူ၏။ သမိုင်းဆရာတို့အမြင်အရ “လူ” ၏ ဗီဇစိတ်ဓာတ်နှင့် မြတ်စွာဘုရား၏ သြဝါဒအရ “လူ” ၏ ဗီဇစိတ်ဓာတ်ကို ညှိနှိုင်း၍ ဆိုရလျှင် ဗြဟ္မာစိတ်ဓာတ် ဟူသည်မှာ ကုသိုလ်တရား အုပ်စု ဖြစ်၍ တိရစ္ဆာန်စိတ်ဓာတ်ဟူသည်မှာ အကုသိုလ်တရားအုပ်စုပင်ဖြစ်၏။ အကုသိုလ်တရားအုပ်စုသည် “အစုန်” သဘောဖြစ်၍ အားကောင်း ၏။ ကုသိုလ်တရား အုပ်စုသည် “အဆန်” သဘောဖြစ်၍ အားပျော့ ၏။ ထို့ကြောင့် သာမညအားဖြင့် ပုထုဇဉ်တို့၏စိတ်သည် မကောင်း မှု၌ မွေ့လျော်၏။ တစ်ကိုယ်ကောင်းကြံတတ်၏။ အားရှိ အားမဲ့ အနိုင်ကျင့်တတ်၏။ နေရာတိုင်း၌ မိုလ်လုပ်ချင်၏။ “မြတ်သူ” ဖြစ် စေ၊ “တန်းတူ” ဖြစ်စေ၊ “နိမ့်သူ” ဖြစ်စေ မည်သူ၏အကြောကိုမျှ မခံ ချင်။ ဤသည်မှာမာန ဖြစ်၏။ မာန သဘောအရ မြင်မြင်သမျှနှင့် ယှဉ်ချင်၏။ မြင်မြင်သမျှအပေါ် တစ်နည်းနည်းဖြင့် အသာယူလို၏။

မိမိကိုယ်ကို အခိုင်အမာ ပြုလွန်း၏။ မိမိသာ မရှိလျှင် မဖြစ် တော့သလို ယူ၏။ အရာရာတိုင်း၌ မိမိသာလျှင် အခိုင်အမာဆုံး အဖြစ် သတ်မှတ်၏။ ဤသည်မှာ ဒိဋ္ဌိဖြစ်၏။ ဒိဋ္ဌိသဘောအရ “ငါ

ကို အန်တုလို့ ရမလား” ဟူသော ခံယူချက်ဖြင့် မြင့်မြတ်သူဖြစ်စေ၊ တန်းတူရည်တူ ဖြစ်စေ၊ နိမ့်ကျသူ ဖြစ်စေ မည်သူ့ကိုမဆို တစ်နည်းနည်းဖြင့် ချေမှုန်း၏။ သိုးငယ်နှင့်ဝံပလွေပမာ မရလျှင် ရသည့်နည်းဖြင့် အပြစ်ကို ရှာ၏။

မာနနှင့် ဒိဋ္ဌိတို့သည် မိမိကိုယ်ကို မြတ်နိုးသော ဘဝနိကန္တိခေါ် တဏှာကိုလည်း အားကိုး၏။ မိမိတို့မှန်ကန်ကြောင်း ထောက်ခံသော အဝိဇ္ဇာကိုလည်းအားကိုး၏။ ထို့ကြောင့် မာနနှင့်ဒိဋ္ဌိတို့သည် တဏှာကြောင့်လည်း တစ်အားတက်၏။ အဝိဇ္ဇာကြောင့်လည်း တစ်အားတက်၏။ အမှန်အားဖြင့် တဏှာနှင့် အဝိဇ္ဇာတို့ကသာ အားပေး ထောက်ခံခြင်း မပြုလျှင် မာနနှင့်ဒိဋ္ဌိတို့သည် ရဲခဲလှစွာသောလူ့ဘဝကို ကုသိုလ်ကံကြောင့် ရဲခဲကြလေသော လူတို့၏ သန္တာန်၌ ဤမျှလောက် စက်ဆုပ်ဖွယ်ကောင်းသော တိရစ္ဆာန်စိတ်ဓာတ်ကို ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်စွမ်း ရှိလိမ့်မည် မဟုတ်ချေ။

တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိနှင့် အဝိဇ္ဇာတို့သည် “အစုန်” သဘောအရ မည်မျှပင် အားကောင်းစေကာမူ နောက်ဆုံး၌ အပယ်သတ်ခံရသော အကုသိုလ်တရားမျိုးဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် အကုသိုလ်တရားမျိုးတို့၏ အောင်ပွဲသည် ယာယီအောင်ပွဲမျိုးသာ ဖြစ်၏။ ထာဝရအောင်ပွဲမျိုးမဟုတ်။ ကုသိုလ်တရားမျိုးက အကုသိုလ်တရားမျိုးအပေါ် အောင်နိုင်သော အောင်ပွဲမျိုးသာလျှင် အပြီးသတ် ထာဝရ အောင်ပွဲ ဖြစ်၏။

ဓမ္မပဒပါဠိတော်၊ ဗာလဝဂ် ဂါထာအမှတ် ၆၉ ၌ မတော် မတရား၊ အဓမ္မနည်းဖြင့် ဤလောက၌ အောင်မြင်မှု အမျိုးမျိုးကို ရနိုင်ပါ၏။ ထိုအဓမ္မနည်းဖြင့် ရထားသော အောင်မြင်မှုအမျိုးမျိုးသည်

အဓမ္မက အကျိုးမပေးသေးမီ ကာလအတွင်း ပျားရည်ကဲ့သို့လည်း ချိုပါ၏။ သို့ရာတွင် အဓမ္မက အကျိုးပေးချိန်ရောက်၍ အကျိုးပေးပြီ ဆိုလျှင်တော့ အဓမ္မနည်းဖြင့် ရထားသော အောင်မြင်မှု ဟူသမျှသည် ကျရှုံးမှု အဖြစ်သို့ပြောင်းကာ ကြီးစွာသာ ဒုက္ခကို ခေါ်ဆောင်လာ လိမ့်မည် ဟူသော အဓိပ္ပာယ်မျိုးကို တွေ့ရ၏။

အဓမ္မနည်းဖြင့်ရသော အောင်မြင်မှုများသည် “ငါ့ကို အန်တု လို့ ရမလား” ဟူသော ကြိုးဝါးချက်ဖြင့် ချိုမြိန်သည် မှန်၏။ အာသာ ငန်းငန်း တမ်းတဖွယ် ဖြစ်သည် မှန်၏။ သို့ရာတွင် ယနေ့ခေတ် နားလည်ဖွယ်အကောင်းဆုံးသော ဝေါဟာရဖြင့်ဆိုရလျှင် အဓမ္မနည်း ဖြင့်ရသော အောင်မြင်မှုများသည် အပြင်းထန်ဆုံးသော မူးယစ် ဆေး ဝါးသဖွယ်ဖြစ်၏။ သုံးစွဲသူများအတွက် “မက်မပြေ” ဖြစ်လောက် အောင် အရသာရှိသော်လည်း နောက်ဆုံး၌ဇာတ်သိမ်းမကောင်းသော နိဂုံးဖြင့်အဆုံးသတ်ရသည်ချည်းဖြစ်၏။ ထို့ပြင်ပတ်ဝန်းကျင်ကိုလည်း များစွာတုန်လှုပ်ချောက်ချားစေခဲ့သည်ချည်းဖြစ်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုး သည် နေရာတိုင်း၌ ရှိ၏။ အချိန်တိုင်း၌ ရှိ၏။ အဘိဓမ္မာ ဒေသနာ တော်အရဆိုရလျှင် အန္ဓပုထုဇဉ်များ အတွက် လောဘ နှင့် ယှဉ်သော သောမနဿသည် အလောဘနှင့်ယှဉ်သော သောမနဿထက် များ စွာ အားကောင်း၏။ ထို့ကြောင့် အဓမ္မနည်းဖြင့် အောင်မြင်မှုများကို မရလျှင် ရအောင် ယူနေကြခြင်း ဖြစ်၏။ သို့ဖြစ်၍ ဤ ခေတ်ကို “အသူရာ” တို့၏ အတွေးအခေါ် လွှမ်းမိုးသောခေတ်ဟု ဆိုနိုင်၏။

မြန်မာနိုင်ငံ၌ ထေရဝါဒသာသနာရောက်ခဲ့သည်မှာ ကြာမြင့်ခဲ့ ချေပြီ။ ထေရဝါဒသာသနာသည် “အသူရာ” တို့၏ အတွေးအခေါ်

ကိုဖျက်ဆီး၍ “သိကြားမင်း” ၏ အတွေးအခေါ်ကို အားပေး၏။ အသူရာတို့၏ အတွေးအခေါ်ဟူသည် ယှဉ်လာသူအား အပြတ် ချေမှုန်း၍ အောင်မြင်မှုကို ရယူခြင်း ဖြစ်၏။ သိကြားမင်း၏ အတွေးအခေါ်ဟူသည် ယှဉ်လာသူအား အလျော့အတင်း “ဟာနောပါဒါန” သဘောတရားအရ ညှိနှိုင်း၍ အောင်မြင်မှုကို ရယူခြင်းဖြစ်၏။ ယနေ့ခေတ်တွင်အသူရာတို့၏အတွေးအခေါ်ကိုအကြိုက်များကြ၏။ သို့ရာတွင် ထေရဝါဒသာသနာသည် အသူရာတို့၏ အတွေးအခေါ်ကို အားမပေး။ ထို့ကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ လက်ရှိထေရဝါဒ သာသနာ အပေါ် လိုက်နာမှု အဆင့်ကို သုံးသပ်ရန် လိုအပ်၏။

ထေရဝါဒပိဋကတ်တော်များ၏ လမ်းညွှန်ချက်အရ “ဘဝ” ၏ ပန်းတိုင်သည် ဒုစရိုက်များအားလုံးကို မြစ်ပြတ်ပယ်သတ်နိုင်ရန် ဖြစ်၏။ မြစ်ပြတ်ပယ်နိုင်သေးလျှင်လည်း ပါး၍ ပါး၍ သွားအောင် အားထုတ်ရန်ဖြစ်၏။ ဒုစရိုက်များ အားလုံး ပယ်သတ်ခြင်းကို ဝိရတီ ဟုဆို၏။ ဝိရတီကို မဂ္ဂင် ၈ ပါး၌ သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မန္တ၊ သမ္မာအာဇီဝ ဟူ၍ သီလမဂ္ဂင် ၃ ပါး အနေဖြင့် ဖော်ပြထား၏။

သမ္မာဝါစာမဂ္ဂင်နှင့် ပြည့်စုံလျှင် ဝစီဒုစရိုက် ၄ ပါးမှကင်းလွတ်ပြီး ဖြစ်၏။ သမ္မာကမ္မန္တမဂ္ဂင်ပြည့်စုံလျှင် ကာယဒုစရိုက် ၃ ပါးမှ ကင်းလွတ်ပြီး ဖြစ်၏။ သမ္မာအာဇီဝမဂ္ဂင် ပြည့်စုံလျှင် မမှန်ကန်သော အသက်မွေးမှု ဟူသမျှမှ ကင်းလွတ်ပြီးဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဒုစရိုက် အားလုံးမှ ကင်းလွတ်လျှင် ပျော်ရွှင်မှု၊ ချမ်းသာမှု၊ ငြိမ်းချမ်းမှုတို့ သည် မိမိတို့အလိုအလျောက်ဤလောက၌ပေါ်ထွန်းလာမည်ဖြစ်၏။

သို့ရာတွင် ဝိရတီသည် လောကီအဆင့်တွင် အာရုံချင်းမတူ

သဖြင့် အတူတကွ၊ တစ်ပြိုင်နက် မယှဉ်နိုင်သောကြောင့် ဒုစရိုက်များ မှ ပါးရုံမျှသာ ဖြစ်၏။ လောကုတ္တရာအဆင့်တွင်မူ နိဗ္ဗာန်ကိုချည်း အာရုံပြုကြသဖြင့် အာရုံချင်းတူ၍ အတူတကွ၊ တစ်ပြိုင်နက် ယှဉ်လေသောကြောင့် ဒုစရိုက်ဟူသမျှမှအခါခပ်သိမ်းကင်းငြိမ်းလေတော့၏။ ထိုအခါ ဘဝပန်းတိုင်သည် ပြည့်စုံလေပြီ။ သီလမဂ္ဂင် ၃ ပါးတို့ အတူတကွ၊ တစ်ပြိုင်နက် ယှဉ်လာနိုင်စေရန် ပညာမဂ္ဂင် ၂ ပါးနှင့် သမာဓိမဂ္ဂင် ၃ ပါးတို့ကို လုံလောက်စွာ ပွားများရ၏။

မြန်မာနိုင်ငံ၌ လက်ရှိ ထေရဝါဒသာသနာ အပေါ် လိုက်နာမှု အဆင့်ကို ကြည့်လျှင် နှစ်ပိုင်းခွဲ၍ ကြည့်ဖို့လို၏။ ပထမပိုင်းမှာ အသွင်သဏ္ဌာန်ပိုင်း ဖြစ်၍ ဒုတိယပိုင်းမှာ အနှစ်သာရပိုင်း ဖြစ်၏။ အသွင်သဏ္ဌာန်ပိုင်းအရ ဆိုရလျှင် အများစုသည် ထေရဝါဒပိဋကတ် စာပေလာ အဆိုအမိန့်များကို နားလည်ကြ၏။ ကုသိုလ်နှင့် အကုသိုလ် အကြောင်းကိုလည်း ပြောကြ၏။ ကံနှင့် ကံ၏ အကျိုးကိုလည်း ဆိုကြ၏။ ရုပ်နှင့် နာမ်တို့၏ ဖြစ်ပျက်ပုံကိုလည်း ရှင်းတတ်ကြ၏။ သို့ရာတွင် သူတို့၏ သန္တာန်၌ အနှစ်သာရပိုင်းသည် မရှိသလောက်ပင် ဖြစ်၏။ တကယ်တမ်း အပြည့်ရှိနေသည်ကတော့ “ငါမှငါ” ဟူသော “အတ္တလွန်” စိတ်ထား ဖြစ်၏။ ယင်းစိတ်ထားကို ဓမ္မပဒဌကထာ ၁၁၀ လာအတိုင်း “ညာ” တတ်သော “မာယာ”၊ “ကြွား” တတ်သော “သာဠေယျ” တို့ဖြင့် ဖုံးထားလေ၏။ ထိုအခါ ဒုစရိုက်များကို ကင်းဝေးအောင်လုပ်ဖို့ ဆိုသည်မှာ “အိပ်မက်” မက်၍ပင် မရကောင်းသော အခြေအနေမျိုး၌ရှိ၏။ ဘဝ၏ပန်းတိုင် အနေဖြင့် ဒုစရိုက်များမှ ကင်းဝေးခြင်းဟူသည် နိဗ္ဗာန်ဖြစ်၏။

ထိုကြောင့် မိမိတို့၏ သန္တာန်၌ ဒုစရိုက်များကို ကင်းဝေးအောင် အားမထုတ်ဘဲ ပိဋကတ်တော်များ၏ အဆိုအမိန့်များကိုသာ အော်ကျယ် ဟစ်ကျယ် ရွတ်ဆိုပြီး “ငါ့မြင်းငါစိုင်း စစ်ကိုင်းရောက်ရောက်” ဟူသော ခံယူချက်ဖြင့် “ငါ” ကို ရှေ့တန်းတင်၍ လုပ်နေကြလျှင် မြန်မာနိုင်ငံ၌ ထေရဝါဒသာသနာကို “သက်မဲ့ရပ်ကြွင်း” အဖြစ်သို့ ပို့ဆောင်ရာ ရောက်တော့၏။ သို့ဖြစ်၍ မြန်မာနိုင်ငံ၌ ထေရဝါဒ အုတ်မြစ်ကို ခိုင်မာသည်ထက် ခိုင်မာအောင် ပြန်လည်၍ မတည်ဆောက်နိုင်ပါက ထေရဝါဒသာသနာတော်သည် “ရေတိမ်နစ်” ပေတော့မည်။ ယနေ့အခြေအနေအရ နေရာတိုင်း၌လိုလို လူတို့သည် ကာယဒုစရိုက်များကြောင့်လည်း သောကရောက်နေကြရ၏။ ဝစီဒုစရိုက်များကြောင့်လည်း စိတ်မချမ်းမသာ ဖြစ်ကြရ၏။ မိစ္ဆာ ဇီဝကြောင့်လည်း တုန်လှုပ်ချောက်ချားကြရ၏။ ထိုကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံ၌ ဒုစရိုက်ဟူသမျှကင်းဝေးပြီး ပျော်ရွှင်အောင်၊ ချမ်းသာအောင်၊ ငြိမ်းချမ်းအောင်ဆောင်ရွက်ဖို့လို၏။ ထိုသို့ ဆောင်ရွက်ရာတွင်ထေရဝါဒပိဋကတ်တော်များ၏ လမ်းညွှန်ချက်နှင့်လည်း ညီညွတ်ဖို့ လို၏။ ထိုသို့ညီညွတ်မှသာရည်မှန်းချက်များမှန်မှန်ကန်ကန်ပြီးမြောက်ပေလိမ့်မည်။ သောကပရိဒေဝါနံ သမတိက္က မာယ ဟူသည့်အတိုင်း မိမိတို့ ခံစားနေရသော သောကနှင့် ပရိဒေဝ တို့ကို လွန်မြောက်နိုင်ပေလိမ့်မည်။ ထိုအခါမှသာ ထေရဝါဒ သာသနာတော်၏ အသွင်သဏ္ဌာန်ပိုင်းရော အနှစ်သာရပိုင်းပါ ပြည့်စုံပြီး မြန်မာနိုင်ငံ၌ ထေရဝါဒအုတ်မြစ်သည် ပို၍ခိုင်မာသည်ထက် ခိုင်မာလာပေလိမ့်မည်။ သို့ရာတွင် ခေါင်းဆောင်များတော့ ရှိဖို့လိုအပ်ပါ၏။

ခေါင်းဆောင်များသည် ဓမ္မပေါ်၌ မယိမ်းမယိုင်၊ မတွေမဝေ
ရပ်တည်နိုင်ရမည်။ လာဘ်လာဘဒဏ်ကိုလည်း ကြံကြံခံနိုင်ရမည်။
ပူဇော်သက္ကာရဒဏ်ကိုလည်း ကြံကြံခံနိုင်ရမည်။ ထင်ပေါ်ကျော်ကြား
မှု ဒဏ်ကိုလည်း ကြံကြံခံနိုင်ရမည်။ လုပ်သင့် လုပ်ထိုက် သည်ကို
လုပ်ရဲသောသတ္တိရှိ၍ မလုပ်သင့် မလုပ်ထိုက်သည်ကို မလုပ်ဘဲ နေရဲ
သော သတ္တိလည်း ရှိရမည်။ ထိုကဲ့သို့သော အရည်အသွေးနှင့် ပြည့်
စုံသော၊ ဗြဟ္မာမှဆင်းသက်သော၊ ဗြဟ္မာစိတ်ဓာတ် ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်
များသာ ခေါင်းဆောင်မည်ဆိုပါက ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓဘာသာ မြန်မာ
နိုင်ငံတော်သည် ဓမ္မပဒပါဠိတော်၊ အရဟန္တဝဂ်၊ ဂါထာ ၉၈ လာ
အတိုင်း ယနေ့ကမ္ဘာ့နိုင်ငံကြီးများနှင့် စာလျှင်

- ရွာအဆင့်မျှဖြစ်ချင်ဖြစ်မည်၊ တောအဆင့်မျှဖြစ်ချင်ဖြစ်မည်။
- ချိုင့်ဝှမ်းအဆင့်မျှ ဖြစ်ချင်ဖြစ်မည်၊ ကြည်းကုန်းအဆင့်မျှ
ဖြစ်ချင်ဖြစ်မည်။
- သို့ရာတွင် ဒုစရိုက်များမှ ကင်းဝေးသူတို့နေထိုင်ရာ ဖြစ်၏။
- ထို့ကြောင့် ဤမြေပြင်တွင် မွေ့လျော်ဖွယ် အကောင်းဆုံး
ဒေသ ဖြစ်ပါ၏။

ဟူသည်နှင့် အညီ တကယ်တမ်း ဒုစရိုက်များ ကင်းဝေးသွား
မည် ဆိုပါက မွေ့လျော်ဖွယ် အကောင်းဆုံး၊ စိတ်ချမ်းမြေ့ဖွယ်
အကောင်းဆုံး၊ အငြိမ်းချမ်းဆုံးနိုင်ငံ ဖြစ်လာမည်မှာ ထေရဝါဒ၏
ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာဖြင့်မြင့်မားမှု၌လေးလေးနက်နက်ယုံကြည်သူတိုင်း
အတွက် အငြင်းပွားဖွယ်ရှိသော ပြဿနာတစ်ရပ် မဟုတ်ကြောင်း
သိပြီး၊ နားလည်ပြီး ဖြစ်ပါ၏။

(၈)

သစ္စာအလှ

မြန်မာနိုင်ငံတော် လွတ်လပ်ရေးမရမီ ကာလကလည်း “အမျိုး၊ ဘာသာ၊ သာသနာ” ဟူသော ဝေါဟာရများကို တွင်တွင်ကျယ်ကျယ် သုံးကြ၏။ လွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက်လည်း ထိုဝေါဟာရများကို တွင်တွင်ကျယ်ကျယ်ပင် သုံးကြ၏။ ထိုသို့ သုံးကြရာ၌ မူရင်း ရည်ရွယ်ချက်မှာ မြတ်စွာဘုရား၏ အဆုံးအမအတိုင်း မြင့်မားသော ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာဖြင့် ကမ္ဘာတည်သရွေ့ မြန်မာနိုင်ငံတော် အခွန် ရှည်စွာ ကိုယ့်မင်းကိုယ့်ချင်းဖြင့် တည်ပါစေခြင်းငှာ အမျိုးသား ဇာတိမာန် ခိုင်ခိုင်မာမာ ရှိကြရန် လှုံ့ဆော်ခြင်း ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် ထိုလှုံ့ဆော်ချက်၏ မူရင်းရည်ရွယ်ချက်အတိုင်း “နိုင်ငံသားတိုင်း၌ အမျိုးသား ဇာတိမာန် ခိုင်ခိုင်မာမာ ရှိကြပါလေသလော” ဟု စောကြော သင့်ပါ၏။

ယေဘုယျအားဖြင့် ဘာသာရေးအမြင်အရ မာန်မာနဟူသည် အကုသိုလ်သဘောရှိသဖြင့် မကောင်းဟု ဆိုနိုင်ပါ၏။ သို့ရာတွင် မာန်မာနတိုင်း အကုသိုလ်သဘောရှိသဖြင့် မကောင်းဟု မဆိုအပ်။ သူများတွေတောင် နိုင်ငံအတွက် အနစ်နာခံကာ လုပ်နိုင်သေးလျှင် ငါကကော အနစ်နာခံပြီး ဘာကြောင့် မလုပ်နိုင်ရမှာလဲ” ဟူသော မာန်မာနမျိုးကား နိုင်ငံသားတိုင်း၌ ထားထိုက်သော မာန်မာနဖြစ်ပါ

၏။ ထိုမာန်မာနမျိုးသည် အများအကျိုးကို ရှေးရှုသဖြင့် ကုသိုလ်ကို ပွားစေတတ်သောကြောင့် မှီဝဲအပ်သော မာန်မာနမျိုးဟူ၍ ကျမ်းဂန်များ၌ ဆို၏။ ‘ငါ’မှ ‘ငါ’ဟူသော ခံယူချက်မျိုးဖြင့် ဆိုလျှင်မူ ကုသိုလ်ကို မပွားစေဘဲ အကုသိုလ်ကိုသာ ပွားစေတတ်သော မာန်မာနမျိုး ဖြစ်သဖြင့် ထိုမာန်မာနမျိုးကိုမူ ဗုဒ္ဓဒေသနာတော်အရ ရှောင်ရှားရမည် ဖြစ်၏။

ဤနေရာ၌ အများအတွက် အနစ်နာခံမှုကို ကုသိုလ်ဟုဆိုရ၏။ မိမိအတွက် စွန့်စားမှုကို အကုသိုလ် ဟုဆိုရ၏။ ကြီးမားသော အတိတ်ကုသိုလ်ကံကြောင့် လူ့ဘဝကို ရကြသူများသည် မိမိဘဝကို မိမိ၏ကိုယ်ကျိုးစီးပွား အတွက်သာ အသုံးပြုပါက “တကယ့်လူညံ့” ဖြစ်၏။ အများအတွက် အသုံးပြုမှသာ “တကယ့်လူတော်” ဖြစ်၏။ လူညံ့သည် သံသရာ၌ အစုန်လမ်းအတိုင်း မျောရန် သေချာ၏။ လူတော်သည် သံသရာ၌ အဆန်လမ်းအတိုင်း တက်ရန် သေချာ၏။

ထို့ကြောင့် ဤမြေ၌နေ၍ ဤရေကို သောက်ပြီး ကြီးပြင်း လာကြသော မြန်မာနိုင်ငံသူ မြန်မာနိုင်ငံသားများသည် အမိနိုင်ငံကို ချစ်ကြမည်မှာ ဓမ္မတာ ဖြစ်၏။ သို့ဖြစ်၍လည်း “အမျိုး ဘာသာသနာ” ဟူ၍ ရွတ်ဆို ကြုံးဝါးကြခြင်း ဖြစ်၏။ ထိုသို့ကြုံးဝါးကြသော်လည်း အမိမြန်မာနိုင်ငံတော်ကို ချစ်ကြရာ၌မူ တစ်ယောက်နှင့် တစ်ယောက် ချစ်ကြပုံချင်းမတူကြ။ အချို့က မြန်မာနိုင်ငံတော်ကို မိမိ၏ ကိုယ်ကျိုးကိုယ်စီးပွားအတွက် အသုံးပြုလို၍ ချစ်ကြသူများလည်းရှိ၏။ အချို့က မိမိ၏ ဘဝကို မြန်မာနိုင်ငံတော်၏ အစီးအပွားအတွက် အသုံးပြုလို၍ ချစ်ကြသူများလည်း ရှိ၏။ ဤသို့လျှင်

မြန်မာနိုင်ငံတော်အပေါ် တစ်ယောက်နှင့်တစ်ယောက် ချစ်ကြပုံချင်း မတူကြလေသောကြောင့် “ငါကသာ အမိမြန်မာနိုင်ငံတော်ကို ပို၍ ချစ်သည်။ သူကတော့ ငါ့လောက်မချစ်” ဟူ၍ အချင်းချင်း ငြင်းကြ ခုံကြလျှင် “အမျိုးဘာသာ သာသနာ” ဟူသော ကြွေးကြော်သံ၏ မူရင်းရည်ရွယ်ချက်သည် ထင်သလောက် အကျိုး မရောက်ဘဲ ရှိမည် ဖြစ်၏။ ဒေသနာတော်အရလည်း “ဝိဝါဒံ ဘယတော” ဟူသည်နှင့် အညီ ငြင်းခုံမှုဟူသမျှသည် အန္တရာယ်သို့သာ ဦးတည်၏။ “အဝိဝါဒံ ခေမတော” ဟူသည်နှင့်အညီ မငြင်းခုံဘဲ ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းခြင်း ဟူ သမျှသည် ငြိမ်းချမ်းခြင်းသို့သာ ဦးတည်ပါ၏။

အမှန်အားဖြင့် ငြင်းခုံနေကြခြင်းသည် “အမျိုးဘာသာ သာ သနာ” ဟူသော ဝေါဟာရ အနက်ကို ကောက်ယူရာ၌ တစ်ဦးနှင့် တစ်ဦး အသိအမြင်ချင်း မတူညီကြသောကြောင့် ဖြစ်၏။ အကယ်၍ တစ်ဦးနှင့် တစ်ဦး အဆိုပါ ဝေါဟာရများ၏ အနက်ကို ကောက်ယူ ရာ၌ အသိအမြင်ချင်း တူညီကြပါလျှင် ငြင်းခုံစရာအကြောင်း ဘာမျှ မရှိ။

စာပေသဘောအရဆိုရလျှင် ဝေါဟာရများတွင် အနက်သည် သုံးဆင့်ရှိ၏။ အတိမ်နှင့် အနက်သဘောမျိုး ဖြစ်၏။ မြန်မာနိုင်ငံ သား တို့သည် မိမိတို့နိုင်ငံ၊ မိမိတို့လူမျိုး၊ မိမိတို့စာပေနှင့် မိမိတို့ ကိုးကွယ်သည့် ထေရဝါဒဗုဒ္ဓသာသနာတော် ထွန်းကားရေးအတွက် ကြိုးပမ်းခဲ့ကြပါ၏။ အထင်ရှားဆုံးကာလကိုဆိုရလျှင် ပုဂံခေတ် ကို စ၍ ဆိုရမည် ဖြစ်၏။ ထိုထက်စော၍လည်း ဆိုနိုင်ပါ၏။ သို့ရာတွင် ပဓာနနည်းအရ အထင်ရှားဆုံးကာလကို ဆိုခြင်း ဖြစ်၏

ပုဂံခေတ်တွင် အမျိုး၊ ဘာသာ၊ သာသနာ အတွက် စာပေများ ကို ပြုစုကြ၏။ ရာဇကုမာရ ကျောက်စာသည် ထင်ရှားသော အထောက်အထား ဖြစ်၏။ ထိုကျောက်စာတွင် ပါဠိလည်း ပါ၏။ ပျူလည်းပါ၏။ မွန်လည်းပါ၏။ မြန်မာလည်းပါ၏။ အမှန်အားဖြင့် စာပေဟူသမျှသည် ယဉ်ကျေးမှု၏ ကြေးမုံဖြစ်သည်ဟု ဆိုကြ၏။ ကြေးမုံပြင်၌ ဆိုင်ရာ အရာဝတ္ထုများ၏ အရိပ်ထင်သလို စာပေများ၌ လည်း ဆိုင်ရာလူမျိုးများ၏ ယဉ်ကျေးမှု အရိပ်သည် ထင်၏။ သို့ ဖြစ်လျှင် ယဉ်ကျေးမှုဟူသည် အဘယ်နည်း။

ယဉ်ကျေးမှု ဟူသော ဝေါဟာရ၏ အနက်ကို အကျယ်ပြန့်ဆုံး ဆိုရလျှင် မူရင်း ပကတိသဘာဝ ဝတ္ထုကို ကာယအားဖြင့် ဖြစ်စေ၊ ဉာဏအားဖြင့် ဖြစ်စေ ပြုပြင်ရာမှ အကျိုးအနေဖြင့် ထွက်ပေါ်လာ သော အရာဝတ္ထုပင် ဖြစ်၏။ ယင်းအရာဝတ္ထုသည် ရုပ်ဖြစ်ချင်ဖြစ် မည်။ စိတ်ဖြစ်ချင် ဖြစ်မည်။ မည်သို့ပင် ဖြစ်စေ မူရင်းပကတိ သဘာဝဝတ္ထုမှ လူတို့၏စွမ်းအားကြောင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲ၍ ဖြစ်ပေါ် လာသမျှကို ယဉ်ကျေးမှုဟူ၍ သိမ်းကျုံးပြီးဆိုလျှင် မှားအံ့ မထင်ပါ။

ဤနေရာ၌ လယ်ယာ၊ ချောင်းမြောင်း၊ တိုက်တာ၊ အိမ်ခြေ စ သော ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ယဉ်ကျေးမှု ပစ္စည်းများကို မဆိုလိုပါ။ ရုပ်ပိုင်း ဆိုင်ရာ ပစ္စည်းများသည် စိတ်ကူးစိတ်သန်းမှ ထွက်ပေါ်လာသော ပစ္စည်းများသာ ဖြစ်သောကြောင့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ယဉ်ကျေးမှု သဘောကိုသာ ဆိုလိုရင်းဖြစ်၏။ လူသည် မူလပင်ကို ပကတိ သဘောအားဖြင့် မြင် မြင်သမျှကို မိမိအတွက်ချည်းသာ ရလို၏။ အန္တရာယ်နှင့်ကြုံလျှင် မနိုင်ပါက လွတ်အောင်ပြေး၏။ နိုင်ပါက

မိမိဆန္ဒရှိသလောက် အနိုင်ကျင့်၏။ မိမိကောင်းစားရေးကိုသာ အာရုံပြု၏။ စဉ်းစား၏။ ဦးစားပေး၏။ ဤသည်မှာ လူ၏ပကတိ ပင်ကိုမူလစိတ် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ကျမ်းဂန်များ၌ “လူ၏စိတ်သည် မကောင်းမှု၌ မွေ့လျော်၏” ဟူ၍ ဆိုခြင်း ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ပင်ကို မူလပကတိ သဘာဝအားဖြင့် လူသည် အရိုင်းသက်သက် ဖြစ်၏။

အရိုင်းသက်သက်ဖြစ်ခြင်း၏ ပဓာနအကြောင်းရင်းမှာ မိမိ အတွက် လိုချင်တတ်သော လောဘ၊ သူတစ်ဖက်သားအပေါ် အနိုင် ကျင့်တတ်သော ဒေါသ၊ အမှားကို အမှန် အမှန်ကို အမှား ဟူ၍ ပြောင်းပြန်သိတတ်သော မောဟတို့ဖြစ်ကြ၏။ ယင်း တရား သုံးပါး တို့သည် သတ္တဝါအားလုံးတို့၏ ပင်ကို မူလပကတိ အရိုင်းတရား များ ဖြစ်ကြ၏။ အယဉ်တရားများကား အရိုင်းတရားများ၏ ဆန့်ကျင်ဘက် အလောဘ၊ အဒေါသ၊ အမောဟ တို့ဖြစ်ကြ၏။ သို့ရာတွင် ဟဒယဝတ္ထုရုပ်၌ အရိုင်းတရားများလွှမ်းမိုးလာသောအခါ ကာယကံအနေဖြင့်လည်း ရိုင်းလာ၏။ ဝစီကံအနေဖြင့်လည်း ရိုင်း လာ၏။ မနောကံအနေဖြင့်လည်း ရိုင်းလာ၏။ ဟဒယဝတ္ထုရုပ်၌ အယဉ်တရားများ လွှမ်းမိုးမှသာ ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံများ အနေဖြင့် ယဉ်လာမည် ဖြစ်၏။ ရိုင်းလာခြင်းကို “ဒုစရိုက်” ဟုခေါ်၍ ယဉ်လာ ခြင်းကို ‘သုစရိုက်’ ဟုခေါ်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုအရိုင်းတရား များကို ဖယ်ရှား၍ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ယဉ်ကျေးမှုများ ထွန်းကားပြီး ယဉ်ကျေးသော ဗုဒ္ဓဘာသာ မြန်မာများ ဖြစ်လာစေရန် ရှေးခေတ် ပုဂံသားများသည် ကြိုးပမ်းခဲ့ကြ၏။ ဗုဒ္ဓဘာသာမြန်မာများ ဟူ၍ ဆိုရာ၌ တိုင်းရင်းသားများ အားလုံးပါဝင်၏။

ပုဂံခေတ်မှစ၍ ယနေ့ မျက်မှောက်ခေတ်တိုင်အောင် စာပေများကို ပုံစံအမျိုးမျိုးဖြင့် ပြုစုကြ၏။ ထိုသို့ပြုစုကြခြင်း၏ မူရင်း ရည်ရွယ်ချက်မှာ “အလိမ္မာ စာမှာရှိ” ဟူသော ဆောင်ပုဒ်အတိုင်း လိမ္မာသော၊ ယဉ်ကျေးသော ဗုဒ္ဓဘာသာမြန်မာများ ဖြစ်လာစေရန် အားထုတ်ခြင်း ဖြစ်၏။ ထိုသို့အားထုတ်ရာ၌ ဇာတိမာန်ကို နှိုးဆွ၍ အစဉ်ရှင်သန်နေစေရန် ရည်ရွယ်ချက်လည်း ပါဝင်၏။ ဤနေရာ၌ ဇာတိမာန်ဟူသည် ဒုစရိုက်သို့ဦးတည်သော ဇာတိမာန် မဟုတ်။ သုစရိုက်သို့ ဦးတည်သော ဇာတိမာန်သာ ဖြစ်၏။ မမှီဝဲအပ်သော ဇာတိမာန် မဟုတ်။ မှီဝဲအပ်သော ဇာတိမာန်သာ ဖြစ်၏။

ပုဂံခေတ် စာပေများမှစ၍ ယနေ့ မျက်မှောက်ခေတ် စာပေများ၏ လေ့လာကြည့်လျှင် ကိုယ့်မင်းကိုယ့်ချင်းခေတ် စာပေများသည် ဗုဒ္ဓဘာသာ စာပေများအပေါ် များသောအားဖြင့် မဏ္ဍိုင်ပြု၏။ သူတစ်ပါး လက်အောက်သို့ ကျရောက်သွားသောအခါမှသာ စာပေ၏ အကြောင်းအရာများသည် အရောရောအနှောနှော ဖြစ်သွားကြောင်း တွေ့ရ၏။ မည်သို့ဆိုစေ များသောအားဖြင့် စာဆိုများသည် မိမိတို့၏ စာပေများဖြင့် မြန်မာတို့၏ သန္တာန်၌ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ဇာတိမာန်ကို ခိုင်မာစွာ တည်ဆောက်ရန် ကြိုးပမ်းခြင်း ဖြစ်၏။

သို့ရာတွင် နှောင်းခေတ်၌ စာပေများကို လေ့လာသူများသည် မူလစာဆိုများ၏ မူရင်းရည်ရွယ်ချက်တိုင်အောင် လေ့လာနိုင်သူများလည်း ရှိ၏။ မူလစာဆိုများ၏ မူရင်းရည်ရွယ်ချက် တိုင်အောင် မရောက်ဘဲ အပေါ်ယံရှပ်၍ လေ့လာနိုင်သူများလည်း ရှိ၏။ ဗုဒ္ဓဘာသာ၏ မူရင်းရည်ရွယ်ချက်မှာ စာပေများဖြင့် ဒုစရိုက်များကို

သုစရိုက်များဖြင့် အစားထိုးနိုင်ရန်၊ အရိုင်းကို အယဉ်ဖြင့် အစားထိုးနိုင်ရန်၊ သုစရိုက်သို့ ဦးတည်သော ဇာတိမာန်ကို နီးဆွ၍ အစဉ်ရှင်သန် နေစေရန် ဖြစ်၏။

ဒုစရိုက်ကို သုစရိုက်ဖြင့် အစားထိုးရာ၌ ဖြစ်စေ၊ အရိုင်းကို အယဉ်ဖြင့် အစားထိုးရာ၌ဖြစ်စေ၊ သုစရိုက်သို့ ဦးတည်သော ဇာတိမာန်ကို အစဉ်ရှင်သန်နေစေရန်အတွက် နီးဆွရာ၌ဖြစ်စေ ဗုဒ္ဓဒေသနာတော်အရ အခြေခံအကျဆုံးသော လုပ်ငန်းမှာ မိမိအတွက် အသာစံသဘောဖြင့် လိုချင်တတ်သော 'လောဘ' ကို သူတစ်ပါးအတွက် အနာခံ သဘောဖြင့် ပေးကမ်းချင်တတ်သော 'အလောဘ' ဖြင့် အစားထိုးနိုင်အောင် ကြိုးပမ်းရန်၊ အနိုင်ကျင့်တတ်သော 'ဒေါသ' ကို ချစ်တတ်သော 'အဒေါသ' ဖြင့် အစားထိုးနိုင်အောင် ကြိုးပမ်းရန်၊ အမှားကို အမှန်၊ အမှန်ကို အမှား ဟူ၍ ပြောင်းပြန်သိတတ်သော 'မောဟ' ကို အဖြစ်ကို အဖြစ်အတိုင်း အရှိကို အရှိအတိုင်း ယထာဘူတကျကျ သိတတ်သော 'အမောဟ' ဖြင့် အစားထိုးနိုင်အောင် ကြိုးပမ်းရန် ဖြစ်၏။

ထိုသို့ ကြိုးပမ်းနိုင်သော အခါမှသာ မည်သို့ပင် ဖြားယောင်း ဖြားယောင်း၊ မည်သို့ပင် ခြိမ်းခြောက် ခြိမ်းခြောက် လုပ်သင့်သည်ကို လုပ်ရဲသော သတ္တိနှင့် မလုပ်သင့်သည်ကို မလုပ်ဘဲ နေရဲသော သတ္တိသည် အင်ပြည့် အားပြည့် ရိလာမည် ဖြစ်၏။

ပါဠိဝေါဟာရဖြင့် လောဘကို အလောဘဖြင့် အစားထိုးခြင်းကို 'ရာဂဝိနယ' ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဒေါသကို အဒေါသဖြင့် အစားထိုးခြင်းကို 'ဒေါသဝိနယ' ဟူ၍လည်းကောင်း၊ မောဟကို အမောဟ

ဖြင့် အစားထိုးခြင်းကို 'မောဟဝိနယ' ဟူ၍လည်းကောင်း ဆိုရ၏။ ဤနေရာ၌ 'ဝိနယ' ဟူသည် ယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမခြင်း ဟူ၍ ဖြစ်၏။ ထိုကဲ့သို့ အစားထိုးနိုင်ပါက မြန်မာနိုင်ငံသားတို့သည် ဗုဒ္ဓဘာသာ၌ သက်ဝင်ယုံကြည်သူများ ဖြစ်ကြသည် အားလျော်စွာ ဤကမ္ဘာမြေအမြင်၌ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ဝတ္ထုပစ္စည်းများဖြင့် မတိုးတက်စေကာမူ 'အယဉ်ကျေးဆုံး' ဖြစ်လာကြမည်မှာ အနည်းငယ်မျှ ယုံမှားသံသယ ဖြစ်ဖွယ် မရှိပါချေ။

ထေရဝါဒပိဋကတ်စာပေကိုအခြေခံသော မည်သည့်စာပေမဆို သစ္စာလေးပါးမှ လွတ်သည်ဟူ၍ မရှိဟု ဆရာမြတ်များက မိန့်ဆိုထားလေရာ စာပေကို ဖတ်ရှုလေ့လာတိုင်း သစ္စာလေးပါးတိုင်အောင် စာပေ၏ အနက်ကို သိရှိနိုင်ရန် အားထုတ်အပ်ပါ၏။ ကြိုးပမ်းအပ်ပါ၏။ ပိဋကတ်တော်ကို အခြေခံသောစာပေတို့၏ အနက်များသည် သူ့အဆင့်နှင့်သူ၊ သူ့အလွှာနှင့်သူ ရှိကြ၏။ အဆင့်အားဖြင့်လည်း သုံးဆင့်ရှိ၏။ အလွှာအားဖြင့်လည်း သုံးလွှာ ရှိ၏။ ပထမဆင့် အနက်မှာ သဒ္ဒါအနက်ဖြစ်၏။ သဒ္ဒါအနက်ဟူသည်မှာ စာပေတွင် ပါဝင်သော ဝေါဟာရများက ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း သိရ၊ နားလည်ရသော အနက်ဖြစ်၏။ ထိုအနက်ကို စာဖတ်သူတိုင်းသိ၏။ နားလည်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုအနက်မျိုးကို 'သုတဉာဏ်' ဖြင့် သိနိုင်သော အနက်ဟူ၍ ပညာရှင်များက ဆိုကြ၏။

ဒုတိယဆင့်အနက်မှာ အဓိပ္ပာယ်နက် ဖြစ်၏။ အဓိပ္ပာယ်နက်ဟူသည် စာပေ၌ တိုက်ရိုက်မပါဝင်သော်လည်း ရှေ့နှင့်နောက်ကို ထောက်ဆ၍ လည်းကောင်း၊ အကြောင်းနှင့်အကျိုးကို ဆင်ခြင်၍

လည်းကောင်း၊ မိမိ၏ ဘဝအတွေ့အကြုံနှင့် နှိုင်းဆ၍လည်းကောင်း သိရနားလည်ရသော အနက်ဖြစ်၏။ ထိုအနက်သည် နယ်နိမိတ် အားဖြင့် ကျယ်ဝန်း၏။ ‘ပဋိသန္ဓေဉာဏ်နှင့် စာပေဗဟုသုတ’အတိုင်း အတာအလိုက် အကျဉ်းအကျယ်ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ထိုအနက်ကို ‘အနု မိတဉာဏ်’ ဖြင့်သာ သိနိုင်သာ အနက်မျိုးဟူ၍ ပညာရှင်များက ဆိုကြ၏။

တတိယဆင့်အနက်မှာ ခန္ဓာသိအနက်မျိုးဖြစ်၏။ ယင်းအနက်ကို ပါဠိဝေါဟာရအားဖြင့် ဘာဝတ္ထဟူ၍ ဆိုကြ၏။ ဘာဝတ္ထ ဟူသည် စာပေ၌ မှတ်တမ်းအဖြစ်ပါဝင်နေသော သဒ္ဒါအနက်နှင့် အဓိပ္ပာယ်အနက်ကို စာဖတ်သူများ၏ ခန္ဓာ၌ဖြစ်ပေါ်နေသော အတွေ့အကြုံများနှင့် တိုက်ဆိုင်စိစစ်ခြင်းဖြစ်၏။ ထိုသို့စိစစ်သောအခါ ပထမဦးစွာ ရုပ်နှင့်နာမ်ကိုတွေ့၏။ ထိုနောက်ရုပ်နှင့်နာမ်တို့၏ အကြောင်းအကျိုးဆက်သွယ်မှုကိုတွေ့၏။ ထို့နောက် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘောကိုတွေ့၏။ ထိုနောက် အရိယသစ္စာကို တွေ့၏။ ဤသို့လျှင် ‘ဧဟိ ပဿိကော’ ဟူသော တရားဂုဏ်တော်အရ စာဖတ်သူများ၏ ခန္ဓာအစဉ်၌ ဖြစ်ပေါ်နေသော ရုပ်နှင့် နာမ်မှ အရိယသစ္စာ တိုင်အောင်သော အနက်များကို သိမ်းကျုံး၍ ‘ဘာဝတ္ထ’ ဟုခေါ်ခြင်း ဖြစ်၏။ ဘာဝတ္ထသည် နောက်ဆုံးအနက် ဖြစ်၏။ ယင်းအနက်ကို ‘သစ္စိကတဉာဏ်’ ဖြင့်သာ သိနိုင်၏ဟု ပညာရှင်များက ဆိုကြ၏။

သစ္စိကတဉာဏ်ဖြင့် သိနိုင်ရေးအတွက် ရှေးဦးစွာ အခြေခံအနေဖြင့် သီလစင်ကြယ်မှု၊ စိတ်ထားစင်ကြယ်မှု၊ အယူ စင်ကြယ်မှု စသော ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ စင်ကြယ်မှု ‘ဝိသုဒ္ဓိ’ များကို စာဖတ်သူများ၏

သန္တာန်၌ လုံလောက်အောင် ပွားများအပ်၏။ ထိုအခါမှသာ စာဖတ်သူများသည် စာပေ၏ နောက်ဆုံးအနက် 'ဘာဝတ္ထ' ကို သစ္စိကတဉာဏ်ဖြင့် သိနိုင်၏။ ထိုသို့ သစ္စိကတဉာဏ်ဖြင့် သိနိုင်ရေးသာလျှင် ထေရဝါဒ ပိဋကတ်တော်များ၏ နောက်ဆုံးရည်မှန်းချက် ဖြစ်၏။

ဗုဒ္ဓဘာသာ မြန်မာနိုင်ငံ၌ 'အမျိုး ဘာသာ သာသနာ' ဟူ၍ လည်း ကြွေးကြော်ကြ၏။ ပုဂံခေတ်မှစ၍ ခေတ်အဆက်ဆက် ပညာရှိများ ရေးသားပြုစုခဲ့သော စာပေအမျိုးမျိုးကိုလည်း စာတတ်သူများက ဖတ်ကြပါ၏။ သို့ရာတွင် စာဖတ်သူများသည် များသော အားဖြင့် 'အလိမ္မာ' ကို 'စာပေ' ၌သာ တွေ့အောင် ရှာနိုင်ကြ၏။ 'အလိမ္မာ' ကို မိမိတို့၏ 'ခန္ဓာ'၌တွေ့အောင် မရှာနိုင်ကြ။ သို့ဖြစ်၍သာ မြန်မာနိုင်ငံ၌ ဒုစရိုက်မှုများကို နေရာတိုင်း၌လိုလို တွေ့မြင်နေရခြင်း ဖြစ်၏။ မော်တော်ယာဉ်စီးလျှင်လည်း လက်မှတ်ရောင်းသူများ၏ အော်ဟစ်ကြိမ်းမောင်းခြင်းကို ခံကြရ၏။ ခါးပိုက်နှိုက်များ၏ အန္တရာယ်ကိုလည်း ကြောက်ရွံ့နေကြရ၏။ ဈေးဝယ်ရာ၌လည်း ဝယ်သူ၏ ပုံပန်းသဏ္ဌာန်ကို ကြည့်၍ ရောင်းသူများက ရောင်းဈေးကို အမျိုးမျိုးဆိုကြ၏။ ရုံးကိစ္စရှိ၍ ရုံးနှင့်ဆက်ဆံရသောအခါ၌လည်း ရုံးဝန်ထမ်းများ၏ မချေမငံ ဆက်ဆံမှုများနှင့် ကြုံကြရ၏။ ကာယကံရှင် ကိုယ်တိုင် အရာရှိမင်းများ၏ ရှေ့မှောက်၌ ရှိနေသဖြင့် အမျိုးသားမှတ်ပုံတင်နံပါတ်၊ ဓာတ်ပုံတို့ကိုတိုက်ဆိုင်စစ်ဆေး၍ ရနိုင်ပါလျက် 'ထိုးမြဲလက်မှတ်' မတူဟူသော အကြောင်းပြချက်ဖြင့် ပြဿနာရှည်အောင် လုပ်ခြင်းကို ခံကြရ၏။

မြန်မာနိုင်ငံသည် ဗုဒ္ဓဘာသာနိုင်ငံ အဖြစ်သို့ ရောက်ခဲ့သည်မှာ

ကြာမြင့်ခဲ့ပါပြီ။ ဗုဒ္ဓဘာသာ၌ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ၊ မာန်မာန၊ ဣဿာ၊ မစ္ဆရိယ များကို ပယ်သတ်နိုင်သော နည်းကောင်း နည်းမှန် များလည်းရှိပါ၏။ ထိုနည်းကောင်း နည်းမှန်များကို ထိုထိုစာပေများ ၌ ရဟန်းပညာရှိများနှင့် လူပညာရှိများက ပါဠိဘာသာများဖြင့် လည်း ရေးသားခဲ့၏။ ပျို့ လင်္ကာ ကဗျာ များဖြင့်လည်း ရေးခဲ့၏။ စကားပြေများဖြင့်လည်း ရေးခဲ့၏။ ရေးခဲ့သမျှ ထိုထိုစာပေများ၏ နောက်ဆုံးရည်ရွယ်ချက်မှာ ဒုစရိုက် ကင်းဝေးရေး ဖြစ်၏။ ဒုစရိုက် ကင်းဝေးရေး ဟူသည် စာပေ၏ ‘ဘာဝတ္ထ’ ကို သိမှုအပေါ်၌ တည် ၏။ ‘ဘာဝတ္ထ’ကို သိမှုဟူသည် ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာ စင်ကြယ်မှု အပေါ် ၌ တည်၏။

ထို့ကြောင့် စာဖတ်သူများနှင့် စာရေးသူများသည် ဗုဒ္ဓဘာသာ ဆိုင်ရာစာပေများကို ဖတ်ရှုသောအခါ ဖြစ်စေ၊ ရေးသားတင်ပြသော အခါဖြစ်စေ သဒ္ဒါနက်နှင့် အဓိပ္ပာယ်နက်ဆိုင်ရာ အလံကာရအလှ၊ ဂုဏ်အလှတို့၌သာယာစွာမနေဘဲထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာ၏အဆီအနှစ် ဖြစ်သော ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာ စင်ကြယ်မြင့်မြတ်မှုဆိုင်ရာ ဘာဝတ္ထခေါ် ‘သစ္စာအလှ’သို့တိုင်အောင် ဦးတည်သင့်ပါ၏။ ဖတ်နိုင်အောင် သို့ မဟုတ် တင်ပြနိုင်အောင် ကြိုးပမ်းသင့်ပါ၏။ ထိုသို့ ကြိုးပမ်းရာ၌ တိပိဋကဓရ (ယော) ဆရာတော် အမိန့်ရှိသည့်ဥပမာ အတိုင်း “ဆန်” နှင့် တူသော ‘စိတ်’ကို ‘အိုး’နှင့်တူသော ‘သဒ္ဒါ’၌ ‘ရေ’ နှင့်တူသော ‘သမာဓိ’နှင့်ထည့်၍ ‘မီး’ နှင့်တူသော ‘ဝီရိယ’ ဖြင့် အပူပေး၍ ‘ယောက်မ’နှင့်တူသော ‘သတိ’ ဖြင့် မတူးအောင် မွေ့ပြီးလျှင် ‘ချက်သူ’ နှင့်တူသော ‘ပညာ’က နူးအောင် နှပ်အောင် ချက်ရာသကဲ့သို့ ဣန္ဒြေ

ငါးပါးတို့ကို တာဝန်အလိုက် ညီမျှအောင် ထားနိုင်ပါက ဖတ်သူဖြစ်
စေ၊ ရေးသူဖြစ်စေ စာပေ၏ “သစ္စာအလှ”ကို မြင်အောင် ကြည့်
နိုင်မည်။ “သစ္စာအလှ”ကိုမြင်ပါမှလည်း ဒုစရိုက်မှုများမှ ကင်းဝေး
မည်။ ဒုစရိုက်မှုများ ကင်းဝေးပါမှလည်း ခိုင်မာသော ထေရဝါဒ
အုတ်မြစ်ပေါ်၌ တည်ဆောက်ထားသော ဗုဒ္ဓဘာသာ စစ်စစ် ဖြစ်ပေ
လိမ့်မည်။

(၉)

အလေးထားရမည့် လူ့ဘဝ ဒုလ္လဘ

လူ့ဘဝသည် အလွန်ရခဲ၏။ ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက “ဒုလ္လဘ” ဟုဟောတော်မူခြင်း ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် ယနေ့ မျက်မှောက် ကမ္ဘာ၌ လူတို့သည် မိမိတို့ အချင်းချင်း “ဒုလ္လဘ” ဟုသဘောမထား၊ ဘာမျှ တန်ဖိုးမရှိသော အရာဝတ္ထုအနေဖြင့်သာ သဘောထား၏။ မိမိ၏ “အတ္တ” ကို ထိခိုက်သည်ဟုယူဆပြီး စိတ်မထင်က ခဏချင်း သတ်လိုက်၏။ ဖျက်ဆီးလိုက်၏။ အကယ်၍ သတ်ဖြတ်ဖျက်ဆီး သည့် အဆင့်သို့ မရောက်သည့် တိုင်အောင် မထီမဲ့မြင်ပြု၏။ အနိုင် ကျင့်၏။ ထိုနောက် မိမိကပင် မှန်သယောင် အကြောင်းပြု၏။ ရှင်း လင်း၏။ သို့ဖြစ်လျှင် “ဒုလ္လဘ” ဟူသည် မည်သို့ အဓိပ္ပာယ် ရှိပါ တော့မည်နည်း။

တစ်ခါက ဆရာနှင့် တပည့် ခရီးအတူသွားကြ၏။ လမ်းတွင် လူများ ဝိုင်းအုံ၍ တိုးဝှေ့ ကြည့်ရှုနေကြသည်ကို မြင်၏။ ထိုအခါ တပည့်လည်း အများနည်းတူ ဝင်ရောက်၍တိုးဝှေ့ကြည့်ရှု၏။ အချိန် အတန်ကြာ ကြည့်ရှုပြီးနောက် ပြန်လာ၏။ ဆရာက “ဘာတွေ့ခဲ့ သလဲ” မေးသောအခါ တပည့်က “အလွန်အံ့စရာလည်း ကောင်း၊ စိတ်ဝင်စားစရာလည်း ကောင်းသော အရာကို တွေ့ခဲ့ပါတယ်။ လူ စင်စစ်က “ဝက်” လိုအော်လိုက်လျှင် တကယ့် “ဝက်” အတိုင်း အသံ

ထွက်သည်ကို ကိုယ်တိုင်တွေ့ရပါတယ်။ ဒါ့ကြောင့် လူတွေ ဝိုင်းအုံ
 တိုးဝှေ့ကြည့်ကြခြင်း ဖြစ်ပါတယ်” ဟု ပြန်ပြောပြ၏။ ထိုအခါ ဆရာ
 က “လာသွားကြစို့၊ ရှေ့မှာ ဒီထက် အံ့ဩစရာလည်း ကောင်း၊ စိတ်
 ဝင်စားစရာလည်း ကောင်းတာကို ငါ့တပည့်တွေ့ပါလိမ့်မယ်” ဟု
 ဆိုပြီး ဆရာနှင့် တပည့် ဆက်လက် ခရီးထွက်သွားကြ၏။ ရှေ့တွင်
 အံ့ဩစရာများကို တွေ့ရလိမ့်ဦးမည်ဟု ဆရာက ပြောထားသဖြင့်
 တပည့်က တွေ့နိုးတွေ့နိုးနှင့်ပတ်ဝန်းကျင်ကိုစူးစမ်းကာကြည့်လျက်
 သွား၏။ တစ်နေရာတွင် ဝက်တစ်ကောင်ကို ဆရာတပည့် နှစ်ဦး
 တွေ့ကြရာ ဆရာကတပည့်ကို ဝက်ဖမ်းခိုင်း၏။ ဝက်ကိုဖမ်းမိသော
 အခါ ဆရာက ဝက်ကို တုတ်နှင့်ရိုက်၏။ ဝက်သည်ကျယ်လောင်
 စွာ အော်၏။ ထိုအခါ ဆရာက တပည့်အား “ခုနက ဝက်အော်သံနှင့်
 ယခု ဝက်အော်သံနှစ်မျိုးအနက် မည်သည့်အသံက ပို၍ ဝက်အော်သံ
 နှင့် တူသနည်း” ဟုမေး၏။ တပည့်က “ယခုအော်သော အသံမှာ
 “ဝက်” စစ်စစ်က အော်သော အသံ ဖြစ်၏။ ခုနက အော်သော အသံ
 မှာ “လူ” စစ်စစ်က ဝက်လိုအော်သောအသံ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ယခု
 ဝက် အော်သံက ပို၍ ဝက်အော်သံနှင့် တူပါသည်” ဟု ဖြေကြား၏။
 သို့ဖြစ်လျှင် လူတွေ ဘာကြောင့်ဝိုင်းအုံ၍ မကြည့်ကြသနည်း” ဟု
 မေးလျှင် “အံ့ဩစရာလည်း မကောင်း၊ စိတ်ဝင်စားစရာလည်း
 မကောင်းသောကြောင့် မကြည့်ခြင်းဖြစ်ပါသည်” ဟု တပည့်က ဆို
 ၏။ ထိုအခါ ဆရာက “မှန်ပေတယ် တပည့်၊ သာမန်လူများသည်
 အဝိဇ္ဇာ၏ “မာယာ အလှ” ကို သာမြင်တတ်၏။ ဝိဇ္ဇာ၏ “သစ္စာအလှ”
 ကို မမြင်တတ်ပေဘူး၊ မြင့်မြတ်သောလူများသည်သာ အဝိဇ္ဇာ၏

“မာယာအလှ”ကို ကျော်ပြီး ဝိဇ္ဇာ၏သစ္စာအလှကို မြင်တတ်၏” ဟု မိန့်ကြား၏။ ဤပုံပြင်ကို စာအုပ်တစ်အုပ်၌ ငယ်စဉ်က ဖတ်ရဖူး၏။

တစ်ခုတည်းကိုသာ မြင်သူသည် ပညာရှိဖြစ်၏။ အများကို မြင်သူကား ပညာရှိမဟုတ်။ ဤသို့ပညာရှင်များက မိန့်ကြားကြ၏။ လူတစ်ဦးတည်းကိုပင် တရုတ်၊ ကုလားခွဲ၏။ ဆွေမျိုး၊ သူစိမ်း ခွဲ၏။ သူဌေး၊ သူဆင်းရဲ ခွဲ၏။ ဂုဏ်ရှိ၊ ဂုဏ်မဲ့ခွဲ၏။ ဤသို့လျှင် တစ်ခုတည်းက အမျိုးမျိုး ဖြစ်သွားခြင်းကို “ဥပါမိ” ဟု ဒဿနပညာရှင်များက ဆိုကြ၏။ တရားကိုယ်အားဖြင့် “ဥပါမိ” ဟူသည်မှာ အဝိဇ္ဇာ၏ “မာယာပင်တည်း”။ ထို့ကြောင့် အဝိဇ္ဇာ၏ “မာယာအလှ”၌ နစ်မွန်းနေကြသူများသည် သမ္မုတိသစ္စာအရ အရာရှိကြီး ဖြစ်ချင် ဖြစ်နေမည်။ သူဌေးကြီး ဖြစ်ချင်ဖြစ်နေမည်။ သို့ရာတွင် မည်သူပင် ဖြစ်ဖြစ် အမှန်အားဖြင့် ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာရှုထောင့်မှ ကြည့်လျှင် သာမန်လူအဆင့်၌သာဝင်၏။ ထိုထက်ပို၍ မမြင့်မား။ ထို့ကြောင့် သာလျှင်သူသည် “ဒုလ္လဘ” ဖြစ်သော လူ့ဘဝတည်းဟူသော “အနှစ်”ကို မမြင်နိုင်ဘဲ “အကာ” တည်းဟူသော ဂုဏ်ပကာသန “သမ္ပတ္တိ” များကိုသာ မြင်ခြင်းဖြစ်၏။ ဂုဏ်ပကာသန “သမ္ပတ္တိ” များကိုမြင်လျှင် “နိမိတ္တဂါဟီ” ဟုဆို၏။ ထိုအခါ သူ၏သန္တာန်၌ ချစ်ခြင်း(အဘိဇ္ဈာ)နှင့် မုန်းခြင်း (ဒေါမနဿ) တို့နှစ်ခုအနက် တစ်ခုခုသည် ဖြစ်ပေါ်လာတတ်ပါ၏။ မြတ်စွာဘုရားကလည်းအာရုံတစ်ခုခုကိုတွေ့မြင်တိုင်းချစ်ခြင်း ဖြစ်စေ၊ မုန်းခြင်းဖြစ်စေ ဖြစ်ပေါ်မလာရလေအောင် သတိထား ရမည်။ အာရုံကို အသေးစိတ်အထိ မကြည့်မိအောင်သတိထားရမည်။ အာရုံကို အသေးစိတ်အထိ ကြည့်မိပါက “ချစ်ခြင်း” ဖြစ်စေ၊ “မုန်း

ခြင်းဖြစ်စေ ဖြစ်ပေါ်လာတတ်၏။ အာရုံကို အသေးစိတ်အထိ ကြည့်ခြင်းကို “အနုဗျဉ္ဇနဂ္ဂါဟီ” ဟုဆိုပါ၏။ အာရုံ တစ်ခုခုကို မြင်လျှင် “မြင်ကာမျှ”၊ ကြားလျှင် “ကြားကာမျှ” အဆင့်၌သာထားနိုင်အောင် ကြိုးပမ်းရမည်။ ထိုသို့ထားနိုင်အောင် လေ့ကျင့်ရမည်။ ထိုသို့ကြိုးပမ်းခြင်း အားဖြင့် သက်ရှိသက်မဲ့ မည်သည့်အာရုံပင် ဖြစ်စေ၊ ယင်းတို့၌ ခန္ဓာငါးပါး၊ ရုပ်နာမ်နှစ်ပါးတို့၏ဖြစ်ပျက်မှတစ်ဆင့် “သုညတ” သဘောတစ်မျိုးတည်း သာရှိကြောင်း သိစေလို၍ ဖြစ်၏။

သို့ရာတွင် ဤလောက၌ လူတို့သည် အရာရာတိုင်းကို “အရိယသစ္စာအမြင်” ဖြင့်သာ ကြည့်တတ်သူများချည်းမဟုတ်ကြ။ “သမ္မုတိသစ္စာ အမြင်” ဖြင့် ကြည့်တတ်သူက များပါ၏။ ထို့ကြောင့် “အရိယသစ္စာ” အမြင်ဖြင့် မကြည့်တတ်သေးမီ “သမ္မုတိသစ္စာအမြင်” ဖြင့် ကြည့်တတ်သည့် ကာလ၌ပင် “အရိယသစ္စာအမြင်” သို့ဦးတည်သော “သမ္မုတိသစ္စာအမြင်” ဖြင့်ကြည့်သည့် ကြည့်နည်းကို မြတ်စွာဘုရားသည် မင်္ဂလသုတ်တော်၌ ဟောတော်မူထား၏။

မင်္ဂလသုတ်တော်အရ “လူ” ဟူသည် မိမိတစ်ဦးတည်း တစ်ယောက်တည်း နေနိုင်စွမ်းရှိသူမဟုတ်။ သက်ရှိ၊ သက်မဲ့ နှင့် တန်ခိုးရှိ၊ တန်ခိုးမဲ့ တို့ကို အမှီပြု၍ နေရသူဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် လူသည် မိမိပတ်ဝန်းကျင်ရှိ သက်ရှိသက်မဲ့တို့နှင့်လည်းကောင်း၊ တန်ခိုးရှိ တန်ခိုးမဲ့တို့နှင့်လည်းကောင်း မလွဲမသွေ ဆက်ဆံရလေ၏။ မဆက်ဆံဘဲ နေ၍ မရနိုင်ချေ။

ထိုသို့ဆက်ဆံရာတွင် ကိုယ်ဖြင့်ဆက်ဆံပါက “ကာယံကံ” ဟု ခေါ်ရ၏။ နှုတ်ဖြင့် ဆက်ဆံပါက “ဝစီကံ” ဟု ခေါ်ရ၏။ စိတ်ဖြင့်

ဆက်ဆံပါက “မနောကံ” ဟု ခေါ်ရ၏။ ထိုကံသုံးပါးတို့တွင် တစ်ပါး ပါးဖြင့် ပတ်ဝန်းကျင်ကိုဆက်ဆံရမြဲ ဖြစ်၏။ ကောင်းသော ကာယ ကံဖြင့် ဆက်ဆံပါက “သုစရိုက်ကံ” မည်၏။ မကောင်းသော ကာယ ကံဖြင့် ဆက်ဆံပါက “ဒုစရိုက်ကံ” မည်၏။ ထိုနည်းအတူ “ဝစီကံ” ဖြင့် ဆက်ဆံရာ၌ လည်းကောင်း၊ “မနောကံ” ဖြင့် ဆက်ဆံရာ၌ လည်းကောင်း ကောင်းမွန်သော စေတနာပါလျှင် “သုစရိုက်ကံ” မည် ၍ မကောင်းသောစေတနာပါလျှင် “ဒုစရိုက်ကံ” မည်၏။ အမှန် အား ဖြင့် “ဒုစရိုက်” နှင့် “သုစရိုက်” သည် သာမန်လူနှင့် မြင့်မြတ်သော လူတို့၏ “နယ်ခြားမျဉ်း” ဖြစ်၏။

မြတ်စွာဘုရားဟောတော်မူသည့်အတိုင်း “လူ့ဘဝ” သည် ဒုလ္လဘ ဖြစ်၏။ ဒုလ္လဘ ဖြစ်သော “လူ့ဘဝ” ကို မြင့်မြတ်သော လူတို့၏ နယ်နိမိတ် အတွင်း၌သာ ရှိစေရန် မြတ်စွာဘုရားက မင်္ဂလသုတ်ကို ဟောတော်မူခြင်း ဖြစ်၏။ မင်္ဂလသုတ်အတိုင်း လိုက်နာကျင့်သုံးပါ က “လူ” သည် ဒုလ္လဘ ဖြစ်သော “လူ့ဘဝ” ကို ထိုက်ထိုက်တန်တန် ရသည် မည်၏။ သို့ဖြစ်၍ မင်္ဂလသုတ် အတိုင်း လိုက်နာကျင့်သုံး နိုင်အောင် ရှေးဦးစွာ အလေးထားရမည့် အချက်ကား “ပတ်ဝန်းကျင်” ဖြစ်၏။ ထိုနောက် “ဓမ္မ” ဖြစ်၏။ ထိုနောက် “မိမိကိုယ်” ဖြစ်၏။ ပတ်ဝန်းကျင်၌ အလေးထားမှုကို “လောကာဓိပတိ” ဟုဆိုရ၏။ ဓမ္မ၌ အလေးထားမှုကို “ဓမ္မာဓိပတိ” ဟုဆိုရ၏။ မိမိကိုယ်၌ အလေးထား မှုကို “အတ္တာဓိပတိ” ဟုဆိုရ၏။ မင်္ဂလသုတ်သည် ဤ အလေးထား မှု သုံးမျိုးလုံးကို ညွှန်ပြ၏။

မိမိကိုယ်ကို အလေးထားတတ်သူ ဖြစ်ရလေအောင် ရှေးဦးစွာ

မိမိကိုယ်တိုင် ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့သူ ဖြစ်ဖို့ လို၏။ ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့သူ ဖြစ်လာစေရန် မိမိစိတ်ကို နိုင်နင်းစွာ ဆုံးမနိုင်စွမ်း ရှိသူ ဖြစ်ရ၏။ ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့သော စိတ်သည် ချမ်းသာကို ဆောင်တတ်၏။ ထို့အပြင် ဗဟုသုတရှာမှီးရ၏။ အတတ်ပညာ သင်ယူရ၏။ ဗဟုသုတ ရှာမှီးခြင်း၊ အတတ်ပညာ သင်ယူခြင်းတို့သည် မိမိ၏ ဘဝ၌ ကြိုတင် ပြုလုပ်ထားရသော “ရှေးဦးလုပ်ငန်း” များဖြစ်ကြ၏။ အမှန်အားဖြင့် ကျောင်းသားဘဝ၊ ပညာရှာမှီးရသော အရွယ်ကပင် ပြည့်စုံအောင် ဆောင်ရွက်ထားရသော လုပ်ငန်းများ ဖြစ်၏။ နီတိကျမ်းအဆိုအရ အတတ်ပညာ၊ စီးပွားဥစ္စာ၊ အဆွေခင်ပွန်း၊ ချမ်းသာသုခ၊ ကုသိုလ်ကောင်းမှု၊ တရားဘာဝနာတို့သည် ဘဝအဆင့်ဆင့်သော “ကွန်းခိုစခန်း” များဖြစ်ကြ၏။ ဘဝ၏ အဆင့်အလိုက် သတ်မှတ်ထားသော “ကွန်းခိုစခန်း” များသို့ မရောက် ရောက်အောင် သွားကြရ၏။ ထိုသို့သွားကြရာတွင် ပထမအဆင့်၌မိမိ၏ကိုယ်စိတ်ကို ထိန်းသိမ်းနိုင်သော အရည်အချင်းပြည့်ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ရလေအောင် ဆိုင်ရာ ဆိုင်ရာ ပညာရပ်များနှင့် ဗဟုသုတများကို ပြည့်ဝသည်ထက် ပြည့်ဝအောင် ကြိုးပမ်းထားရ၏။

ထိုနောက် အိမ်ထောင်သည်ဘဝသို့ ရောက်လာသောအခါ စီးပွားဥစ္စာကို ရှာမှီးရ၏။ မိမိနှင့် သင့်လျော်လျောက်ပတ်သော ပတ်ဝန်းကျင်ဖြစ်အောင် ကြိုးစားရ၏။ အကြောင်းအားလျော်စွာ ရောက်ရာ ပတ်ဝန်းကျင်၌ အားလုံးနှင့် အဆင်ပြေအောင် အားထုတ်ရ၏။ လူဆိုးနှင့် လူကောင်းကို ခွဲခြားတတ်ရ၏။ လူဆိုးနှင့်တွေ့လျှင်လည်း လူဆိုးအလျောက်၊ လူကောင်းနှင့်တွေ့လျှင်လည်း လူ

ကောင်းအလျောက် ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့စွာ ပြောဆို ဆက်ဆံတတ်ရ၏။ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ရာတွင်လည်း ပြစ်မှုကင်းသော လုပ်ငန်းမျိုးကိုသာ လုပ်ဆောင်ရ၏။ ထိုအပြင် ဆိုင်ရာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ယုံကြည်ကိုးစားမှုကို ခံရလေအောင် လုပ်ငန်းကို ရှုပ်ရှုပ်ထွေးထွေး မလုပ်ဘဲ ရှင်းရှင်းပြတ်ပြတ် လုပ်ကိုင်ရ၏။

ထိုနောက် မိဘတို့အားလည်းကောင်း၊ ဆွေမျိုးတို့အား လည်းကောင်း၊ မိသားစုတို့အားလည်းကောင်း ဝတ္တရားနှင့်အညီ ထောက်ပံ့ရ၏။ ဒေသနာတော်အရဆိုလျှင် မိမိဆည်းပူးခဲ့သော အတတ်ပညာများနှင့် ဗဟုသုတများ၊ မိမိရှာဖွေခဲ့သော ပစ္စည်းဥစ္စာများ၊ မိမိပြုခဲ့သော ကုသိုလ်ကောင်းမှုများသည် မိမိတစ်ဦးတည်းအတွက် ခံစားဖို့ မဟုတ်။ လောကအတွက်ပါ ခံစားဖို့ ဖြစ်၏။ ထိုကြောင့် လောကအတွက်ကိုပါ ထိုက်သင့်သလို မျှဝေ၍ ပေးအပ်ရ၏။ အမှန်အားဖြင့် လောကငြိမ်းချမ်းမှ မိမိငြိမ်းချမ်းမည်ဖြစ်၏။ လောကချမ်းသာမှ မိမိချမ်းသာမည် ဖြစ်၏။ အကယ်၍ မိမိပတ်ဝန်းကျင်က ဆူပွက်နေပါလျှင် မိမိသည် အဘယ်သို့လျှင် ငြိမ်းချမ်းနိုင်ပါမည်နည်း။ အဘယ်သို့လျှင် ချမ်းသာနိုင်ပါမည်နည်း။

အိမ်ထောင်သည်ဘဝ ဒုတိယအရွယ်၌ လူသည် အပေါင်းအသင်း အစုံဆုံးအရွယ် ဖြစ်၏။ စီးပွားဥစ္စာ ရှာမှီးရသော အရွယ် ဖြစ်သဖြင့် ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာ အယိုယွင်းနိုင်ဆုံးသော အချိန်ကာလလည်း ဖြစ်၏။ ထိုကြောင့် “အတ္တသမ္မာပဏိဓိ” အရ မိမိကိုယ်နှင့် မိမိစိတ်ကို ထိန်းနိုင်ဖို့ အလိုအပ်ဆုံး ဖြစ်၏။ ထိုကာလတွင် ပုထုဇဉ်တို့၏ ဓမ္မတာအရ စိတ်သည် မကောင်းမှု၌ မွေ့လျော်တတ်သည့်

သဘာဝအရ ပျော်ချင်၏။ ပါးချင်၏။ အရက်သေရည် သောက်ချင်၏။ အသုံးအစွဲဖွာချင်၏။ ထိုကာလမျိုးတွင် မိမိကိုယ်ကို မိမိထိန်းသိမ်းနိုင်မှ တော်ကာကျ၏။ မကောင်းမှုဟူသမျှမှ ဝေးစွာ ရှောင်နိုင်အောင် ကြိုးစားရ၏။ မိမိ၌ ပစ္စည်းဥစ္စာ ပြည့်စုံနေပါက သူတစ်ပါး၏ ပစ္စည်းဥစ္စာကို မတော်မတရား ယူချင်စိတ်မရှိ၊ ဤသည်မှာ မကောင်းမှုမှ ဝေးစွာ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း သဘော ဖြစ်၏။ ဤသဘောသည် လိုက်နာရန် လွယ်ကူ၏။ အကယ်၍ ကိုယ်တိုင်က “ငတ်”နေမည်၊ သူတစ်ပါးဥစ္စာကို အလွယ်အကူရနိုင်သော အခြေအနေမျိုး၌ လည်း ကြုံတွေ့နေမည်ဆိုလျှင် မတော်မတရားယူချင်တတ်၏။ ထိုကဲ့သို့ မယူမိအောင် ရှောင်ကြဉ်နိုင်ခြင်းကို အထူးသဖြင့် ရှောင်ကြဉ်ခြင်းဟူ၍ ဆိုရ၏။ ဤသဘောသည် လိုက်နာရန် ခဲယဉ်း၏။ ခဲယဉ်းသော်လည်း လိုက်နာဖြစ်အောင် ကြိုးပမ်းရ၏။ သေရည်သေရက် သောက်စားခြင်း၊ ဂုဏ်တုဂုဏ်ပြိုင် ပြလို၍ဖြစ်စေ၊ ဝါကြွားလို၍ ဖြစ်စေ၊ အခြား မသင့်လျော်သော အကြောင်း တစ်မျိုးမျိုးကြောင့် ဖြစ်စေ အသုံးအစွဲကြီးခြင်းသည် ဘဝပျက်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်၏။ ထိုကြောင့် သေရည်သေရက် သောက်စားခြင်းနှင့် အသုံးအစွဲကြီးခြင်းမှ လည်း ရှောင်အပ်၏။ အထူးအားဖြင့် ဤအရွယ်တွင် သူ့ကျေးဇူးကို သိမှုနှင့် ဆိုဆုံးမရလွယ်မှုသည် များစွာ အရေးကြီးပါ၏။

တတိယ အရွယ်သို့ ရောက်ချိန်တွင်မူ စီးပွားဥစ္စာထက် တရားဓမ္မကို ပို၍ အလေးထားရ၏။ ဒါနကို ပြုရ၏။ သီလကို စောင့်ရ၏။ ဒါနကို ပြုရာတွင် မိမိထက် မြင့်မြတ်သူအားပြုပါက “ပူဇော်” သည် မည်၏။ မိမိနှင့်တန်းတူသူအား ပြုပါက “ကူညီ” သည် မည်၏။

မိမိထက်နိမ့်ကျသူအားပြုပါက “ချီးမြှောက်”သည်မည်၏။ ကောင်းမှု ရှင်အချို့သည် ကျောင်း၊ ကန်၊ ဘုရားတည်ထားရာ၌ သိန်းချီ၍ အကုန်အကျခံရန် စေတနာရောက်သော်လည်း နွမ်းပါးသူများအား ငွေကျပ်တစ်ရာ ချီးမြှောက်ရန် တာဝန်လေးတတ်၏။ လယ်တီဆရာ တော်ကြီးက ဒါနနှင့်ပတ်သက်၍ ဥတ္တမပုရိသဒီပနီ၌ “အကျိုးကို လိုလားသော စိတ်ဖြင့် အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ကို အယုတ်အမြတ်ရွေးချယ်မှု၊ အကျိုးကြီးရာသော နည်းလမ်းကိုရွေးချယ်မှုတို့နှင့် ပြုသော ကုသိုလ် သည် ပါရမီ ကုသိုလ်မျိုး မဟုတ်။ လှူဒါန်းမှုကိုသာ အလေးဂရု အထူးပြုသည်။ အကျိုးကို အမှုမစိုက်၊ ဤသို့ နှလုံးထား၍ လှူဒါန်း သော ကုသိုလ်သည်သာ ပါရမီ ကုသိုလ်မျိုးဖြစ်၏” ဟု မိန့်တော်မူ ထား၏။ ထို့ကြောင့် ရတနာသုံးပါး၌သာမက ဆင်းရဲနွမ်းပါးသူများ ၌လည်း ပေးလှူတတ်ပါက အမြင့်မြတ်ဆုံး ကုသိုလ်ဖြစ်ပါ၏။

မိမိ၏ ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ လူများသည် မိမိလိုပင် အတိတ် “ကံ” ကြီးမားမှုကြောင့် လူဖြစ်လာသူများ ဖြစ်ကြ၏။ “ဒုလ္လဘ” ဖြစ်သော “လူ့ဘဝ” ကိုရကြသူများ ဖြစ်ကြ၏။ ထို့ကြောင့် မိမိနှင့် အမြဲတစေ ဆက်ဆံနေရသော လူများသည် လေးစားထိုက်သူများ ဖြစ်ကြ၏။ လေးစားထိုက်သူများ အဖြစ် ခံယူ၍ လေးစားသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် မိမိကိုယ်ကို နိမ့်ချပြီးသားလည်း ဖြစ်၏။ အရာရာကို ခွင့်လွှတ်ပြီး သားလည်း ဖြစ်၏။ ဗြဟ္မစိုရ်တရား ပွားများ ပြီးသားလည်း ဖြစ်၏။ အမှန်အားဖြင့် တတိယအရွယ်သည် တရားဓမ္မ လေ့လာမှုနှင့် ပတ် သက်၍ အပြည့်စုံဆုံး လေ့လာလိုက်စားရမည့် အရွယ် ဖြစ်၏။ ထို့ ကြောင့် ရဟန်းတော်များကို ဖူးမြင်၍ ရဟန်းတော်များထံမှ သစ္စာ

လေးပါးနှင့် စပ်သော တရားတော်များကို နာကြားရမည် ဖြစ်၏။ ရဟန်းတော်များက ဟောကြားတော် မူလိုက်သည့်အတိုင်း ကျင့်ကြံ အားထုတ်ရမည် ဖြစ်၏။ ထိုနောက် မိမိကျင့်ကြံအားထုတ်မှု၌ တွေ့ ရှိချက်များကို တရားပြဆရာတော်နှင့် ဆွေးနွေးရမည် ဖြစ်၏။ ထိုအခါမှ မိမိ၏ ဘာဝနာအဆင့်ကို နားလည်မည် ဖြစ်၏။

မင်္ဂလသုတ်သည် လူ့လောကတွင် လူအဖြစ် နေထိုင်သူများ အတွက် အယဉ်ကျေးဆုံးသော လူအဖြစ်နေထိုင်တတ်ရန် ဟောကြား တော်မူသော ဒေသနာ ဖြစ်၏။ တရုတ် ကုလား မခွဲခြားဘဲ “လူ”ကို “လူ” အဖြစ် မြင်တတ်ရန်နှင့် လေးစားစွာ ဆက်ဆံတတ်ရန် ထိုသို့ ဆက်ဆံရာမှ အတိုင်းမသိ အာနုဘော် ကြီးမားသော ပါရမီကုသိုလ် ကို ရယူပြီး သစ္စာလေးပါး မြတ်တရားကို ကိုယ်တိုင်မျက်မှောက်ပြု နိုင်သည်အထိ လူချမ်းသာနှင့် နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို လက်တွေ့ ခံစား နိုင်ရန် ဖြစ်၏။ ထိုအခါ ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ လူအပေါင်းကို လေးလေး စားစား “လောကာဓိပတိ” အရ ဆက်ဆံရာတွင် ကျင့်ဝတ် “ဓမ္မာဓိ ပတိ”နှင့်အညီ မိမိ၏ ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာကို အလေးအနက်ထားတတ် သော “အတ္ထာဓိပတိ” အရ ဆက်ဆံနိုင်မည် ဖြစ်၏။ ထိုအခါ ဤ လောကတွင် ကာယကံ ဖြစ်စေ၊ ဝစီကံဖြစ်စေ၊ မနောကံဖြစ်စေ ဒု စရိုက်ကံများမှကင်းဝေးပြီး သုစရိုက်ကံများနှင့်ပုညကိရိယာများသာ ထွန်းကားပြီး မွေ့လျော်ဖွယ်ရာ ကောင်းလှသော လောက ဖြစ်လာပေ လိမ့်မည်။

အမှန်အားဖြင့် သစ္စာလေးပါးကို မသိမြင်နိုင်သေးမီ “လူ”သည် ပုထုဇဉ်ဖြစ်သည့်အလျောက် လောဘ ဖြစ်သည့်အခါလည်း ရှိမည်။

ဒေါသ ဖြစ်သည့်အခါလည်း ရှိမည်။ မောဟဖြစ်သည့် အခါလည်း ရှိမည်။ သို့ရာတွင် မည်သည့် အကုသိုလ်ဖြစ်ဖြစ် “ဂရုကံ” မဟုတ်လျှင် စိတ်အားငယ်စရာမရှိ၊ ဗုဒ္ဓဒေသနာတော်၌ “ကုစားနည်း” ရှိ၏။ စိတ္တာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်အရ ယင်းတို့ကို သင်္ခါရ တရားများ အနေဖြင့် “ဖြစ် ပျက်”မြင်အောင် ရှုလိုက်လျှင် နောက်ဆုံး “သုညတ” ဆိုက်ပြီး သစ္စာလေးပါးကို ကိုယ်တိုင်သိမြင်လာမည်၊ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက် ပြုနိုင်လာမည်။ လောကဓံတရားများကို မတုန်မလှုပ် ကြံကြံခံနိုင်မည်။ ဤသို့လျှင် စတုတ္ထအရွယ်၌ မဖြစ်မနေ ကိုယ်တိုင် တွေ့ကြုံ မျက်မှောက် ပြုနိုင်ရေးအတွက် တတိယအရွယ်မှစ၍ လေ့လာပွားများအားထုတ်ရန် မြတ်စွာဘုရားက မင်္ဂလသုတ်ကို ဟောတော်မူခြင်း ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် မင်္ဂလသုတ်သည် လူ့ဘဝတစ်လျှောက်လုံး မြင့်မြတ်သော လူတစ်ယောက် အနေဖြင့်နေထိုင်ကျင့်ကြံသွားနိုင်ရေးအတွက် “ဘဝနေနည်း” လမ်းညွှန်ဒေသနာ ဖြစ်ပါသဖြင့် ယင်းဒေသနာ၌ လမ်းညွှန်ထားသည့်အတိုင်း လိုက်နာကျင့်သုံးနိုင်အောင် ကြိုးပမ်းအပ်ပါ၏။

ရွှေအောင်

ပါရမီစာပေ

၌

ရရှိနိုင်သော

ဦးရွှေအောင်၏ စာအုပ်များ

ဓမ္မပဒ-ယမကဝဂ် နှင့် ထေရဝါဒအုတ်မြစ်
သောရေယျသုဋ္ဌေးသားနှင့် ဓမ္မပဒ-စိတ္တဝဂ်ဝတ္ထုများ
ဗုဒ္ဓ-လောကသားတို့၏ အနှိုင်းမဲ့ကျေးဇူးရှင်

Buddha - Peerless Benefactor of Humanity

(Translated By U Hla Maung)

ဆက်လက်ထုတ်ဝေမည့်

ဦးရွှေအောင်၏ စာအုပ်များ

ဘဝအမြင်သစ်

စာဖတ်သူများသို့

“ထေရဝါဒအုတ်မြစ်” ဟူသည့်
ကျောက်သားများ၊ သံများ၊
အုတ်များ၊ အင်္ဂတေများ မဟုတ်။
အသေဝက်အအုံနှင့်
အသေဝက်အအုံကို ရာပဏ္ဍည်၊
ဟူသမျှတို့သည် တစ်ချိန်က
ညောင်မြပင် လက်ရာမြောက်စေကာမူ
နေ့စဉ်ဆိုးဝွင်မှု
တရားများဖြင့် အတွက်
တန်ဖိုးမရှိလှတော့ဘဲ
ရေ၊ မဟောင်းသုတေသနအတွက်သာ
အသုံးကျတော့၏။

ထို့ကြောင့် “ထေရဝါဒအုတ်မြစ်”
ဟူသည့် ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာသာ
ဖြစ်၏။